

Årsredovisning

2024

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Kommunalrådet har ordet	5
Vision 2030	7
Förvaltningsberättelse	8
Översikt över verksamhetens utveckling	8
Den kommunala koncernen	10
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	15
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	22
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	24
Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning	44
Balanskravsresultat och resultatutjämningsreserv	47
Väsentliga personalförhållanden	48
Förväntad utveckling	50
Finansiella rapporter	53
Resultaträkning	53
Balansräkning	53
Kassaflödesanalys	55
Noter	56
Driftredovisning	67
Investeringsredovisning	78

Kommunalrådet har ordet

2024 var året då vi på allvar började se resultatet av den förändringsresa som Leksands kommun inledde i början av den här mandatperioden. Ett arbete som syftar till att skapa förutsättningar att leverera välfärd av hög kvalitet och bygga en långsiktigt hållbar ekonomi, något som kräver tydliga prioriteringar, modiga beslut och ett nära samspel mellan politik, tjänstepersoner och våra verksamheter.

Vi har gjort det vi ska – under året har vi fortsatt leverera välfärd och samhällsservice, skapat trygghet och tagit ansvar i en tid av ekonomisk osäkerhet och orolig omvärld. Vi redovisar ett resultat än som är långt bättre än budgeterat, något vi alla ska vara stolta över. För att möta framtidens behov krävs fortsatt fokus på budget i balans och utveckling av vår gemensamma välfärd.

Vi har gjort det bra – den politiska viljan och vårt fokus har varit glasklart: att skapa en hållbar ekonomi över tid, bli effektivare som organisation och utveckla kvaliteten i våra verksamheter. Ett gott exempel är sociala sektorn, där vi med gemensamma krafter lyckats vända återkommande underskott till ett överskott – samtidigt som vi utvecklat och förbättrat kvaliteten. Det om något visar att förändring är möjlig – om alla drar åt samma håll kan vi på kort tid åstadkomma sensationellt goda resultat.

Men framför allt har vi gjort det tillsammans – Vi har sett många exempel under året på vad som händer när politiken och förvaltningen drar åt samma håll, när civilsamhället och näringslivet är med, och när invånare får vara delaktiga. Det är i det gemensamma som vi hittar kraften att utveckla – inte minst i tider av stora utmaningar och en orolig omvärld.

När vi tittar framåt ser vi stora investeringsbehov inom både utbildning och äldreomsorg. En allt osäkrare omvärld gör att vi behöver investera i vår beredskap och motståndskraft i händelse av kris eller krig. Men allt är inte bara utmaningar. Vi står också starkare än tidigare, i drygt ett decennium har vi haft en växande befolkning, innovativa och drivna medarbetare som dagligdags utvecklar kommunen och ett starkt näringsliv och civilsamhälle som bidrar till Leksands attraktivitet.

Avslutningsvis vill jag rikta ett stort tack till alla medarbetare i kommunen och våra bolag – ert engagemang är grunden för allt vi åstadkommer. Jag vill också tacka mina kollegor i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, utskott och nämnder för ert ansvarstagande och ert fokus på helheten. Och tack till er, invånare i Leksand, för ert förtroende och engagemang i både det stora och lilla, det håller oss på tårna och driver utvecklingen framåt.

Tillsammans formar vi ett attraktivt, tryggt och framtidsinriktat Leksand – där vi gör det vi ska, gör det bra och gör det tillsammans.

Sebastian Larsson (M),

Kommunstyrelsens ordförande, Leksands kommun

Vision 2030

Kommunfullmäktige har beslutat om en vision för 2030. Arbetet under 2024 har vägletts av visionen och de politiska mål som antogs i Strategisk plan 2024–2027 och i Kommunplan 2024.

Leksand är – som en del av Dalarna, Sverige och världen – möjligheternas kommun. Här möter vi tillsammans samhällets utmaningar på ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart sätt. Vi skapar gemensamt möjligheter för alla att utvecklas och att skapa sin bästa livssituation.

Vi har en av Sveriges främsta grundskolor och vi är ledande inom omsorgen av äldre och personer med funktionsnedsättningar. Vi är fortsatt en av landets tryggaste kommuner, där tillit och omtanke präglar vardagen. Vi tar vårt ansvar för de stora utmaningar som finns inom miljö- och klimatområdet.

Bygdens stolta traditioner och mångfald av goda livs- och boendemiljöer både i tätorter och byar är grunden för vår utveckling. Vi värnar vår historia, men skapar samtidigt nya årsringar för att kunna möta framtidens krav och önskemål. Hela kommunen växer och det är lätt att leva och verka på ett modernt sätt oavsett var i kommunen man bor.

Vi arbetar ständigt med att använda våra gemensamma resurser på ett så effektivt sätt som möjligt och ser stora fördelar med samarbeten. Vi erbjuder våra invånare och besökare en god och tillgänglig välfärd och en professionell kommunal service. Vi arbetar aktivt med att vara en attraktiv arbetsgivare och ser det som avgörande att värna och utveckla våra medarbetare.

Vårt starka civilsamhälle skapar mervärden som ger både yngre och äldre goda levnadsförutsättningar. Vi har ett rikt kulturliv som tillsammans med ett aktivt idrotts- och friluftsliv gynnar folkhälsa, integration och sammanhållning. Bygdens framgångsrika företagare bidrar med ett brett utbud av varor, tjänster och arbetsplatser - både lokalt och globalt. I samverkan med näringslivet skapar vi bra förutsättningar för expansion och tillväxt.

Förvaltningsberättelse

I förvaltningsberättelsen lämnar Leksands kommun information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kapitlet och RKR R15 Förvaltningsberättelse.

Översikt över verksamhetens utveckling

Resultatet för den kommunala koncernen blev betydligt bättre än budgeterat, men resultatet ligger likväl i underkant för vad som krävs för att klara behov av utveckling och investeringar kommande år.

För kommunen beror det förbättrade driftresultatet på prioriteringar inom kommunens driftverksamheter och framför allt på att Sociala sektorn lyckades genomföra en omställning inom äldreomsorgen. Sektorns höga kostnadsutveckling stannade av och omställningen är särskilt tydlig inom särskilt boende där de faktiska kostnaderna minskade jämfört med 2023 trots att ytterligare boendeplatser öppnades på Edshultsgårdens särskilda boende. Den reserv som avsattes under sektorchef sociala behövde inte nyttjas och efterfrågan på hemtjänst blev betydligt lägre än budgeterat. De interkommunala ersättningarna inom gymnasieskolan blev lägre än budgeterat och vakanser och frånvaro har även bidragit till överskott inom verksamheter som inte kan ta vikarier vid kortare frånvaro.

Kommunens personalkostnader exklusive pensioner ökade enbart med 1,87 % 2024 trots löneökningar på drygt 3,5 %. Kostnader för övertid och mertid minskade, vilket är en viktig del för att sänka kostnaderna och ha en hållbar arbetsmiljö. Den nya bemanningsplaneringen har även inneburit ett bättre resursutnyttjande av befintlig personal och att man i verksamheten inte längre regelmässigt har vakanser

eller tomma rader. Under 2025 kommer personalkostnaderna troligen öka igen, men det kommer delvis vara ett resultat av att kommunen tagit över verksamhet i samband med att kommunens privata hemtjänstutförare avvecklade sin verksamhet.

Upplåningen inom koncernen blev lägre än förväntat men även inom andra områden planade kostnadsutvecklingen ut snabbare än förväntat. Kommunen har under året även fått fler och högre statsbidrag än budgeterat och fastighetsavgiften ökade jämfört med budget.

Kommunens resultat belastas med en reservation på 20,4 mkr avseende felaktigt erhållna statsbidrag inom vuxenutbildningen. Totalt har vuxenutbildningen, inom den gemensamma VIA-nämnden som Leksand har tillsammans med Rättvik, under perioden 2022–2024 sökt och erhållit över 30 mkr i statsbidrag som verksamheten inte varit berättigad till. Ca 13 mkr avser 2024 och dessa medel har redan återbetalats medan resterade summa som avser 2022–2023 har reservatets i samband med bokslutet. Ca 40 % av återbetalningen kommer belasta Rättviks kommun som en del av den gemensamma nämnden. Leksands redovisade underskott inom VIA-nämnden uppgår för 2024 till 19,2 mkr.

Även bolagen redovisar ett bättre resultat än budgeterat. Den kommunala koncernen redovisar för verksamhetsåret 2024 ett resultat på 8,9 mkr efter koncernkonsolidering.

Primärkommunen redovisar ett underskott på 7,8 mkr jämfört med ett budgeterat underskott på 29,2 mkr. Kommunen kommer nyttja resultatutjämningsreserven för att täcka underskottet. Efter skatt och bokslutsdispositioner landar Leksandsbostäders resultat på 12,1 mkr jämfört med budgeterat resultat på 4,1 mkr. Leksand vatten redovisar ett resultat på 4,6 mkr att jämföra med budgeterat resultat på 2,2 mkr. Före bokslutsdispositioner och skatt men efter finansiella poster är koncernens resultat 12,9 mkr, där Leksandsbostäder redovisar ett överskott på 14,5 mkr och Leksand Vatten redovisar ett överskott på 6,2 mkr.

De senaste åren har präglats av ekonomisk osäkerhet, först på grund av pandemin därefter hög inflation och snabba räntehöjningar. Många av kommunens avtal regleras mot prisbasbeloppet som höjdes med över 9 % inför 2024. Även kommunens pensionskostnader påverkas av prisbasbeloppet och pensionerna var den kostnad som ökade mest under året. Kommunen lyckades trots detta hålla igen och

hantera kostnadsutvecklingen. Kommunen har under ett antal år haft höga kostnader för sjukskrivningar och inledde därför ett arbete för att minska de höga sjukskrivningstalen, och under hösten har arbetet börjat ge effekt.

Nettoinvesteringarna har inom koncernen varit betydligt lägre än budgeterat. För kommunen uppgick investeringarna till 71 mkr vilket motsvarar cirka 50 % av den budgeterade investeringsvolymen. Under 2024 landade båda bolagens utfall inom investeringsverksamheten på under 50 % av beslutad budget.

2024 är första året som kommunen redovisar resultat enligt den nya styrmodellen. Sett till verksamhetsresultaten är utvecklingen blandad. Kommunen når hög måluppfyllelse inom exempelvis miljöområdet, och har tagit stora steg för att minska kostnaderna inom vissa verksamheter. Den sammanvägda bedömningen är dock att målet om god ekonomisk hushållning inte nås under 2024 då inte alla finansiella mål nås, trots att resultatet är bättre än budgeterat.

Primärkommunen	2024	2023	2022	2021	2020
Verksamhetens intäkter	216,1	224,2	212,8	188,5	183,4
Verksamhetens kostnader	-1287,8	-1 247,1	-1 182,1	-1 099,5	-1 059,90
Skatteintäkter & generella bidrag	1 122,2	1 088,4	1 042,1	985,8	943,1
Årets resultat	-8,3	12	29,2	35,9	25,7
Soliditet (%)	44,0	45,0	44,6	45,4	43,2
Soliditet inkl. pensionsskuld (%)	18,4	19,4	19,0	16,4	13,2
Självfinansieringsgrad inv. (%)	59,9	151	114	50	61,1
Nettoinvesteringar	70,5	52,3	67,6	159,8	108,7
Låneskuld, lång	259,5	289,5	287,5	343,5	294
Antal anställda	1 344	1 357	1 324	1 361	1 317
Folkmängd	16 137	16 043	16 113	16 012	15 801
Skattesats (%)	21,81	21,82	21,82	21,82	21,82

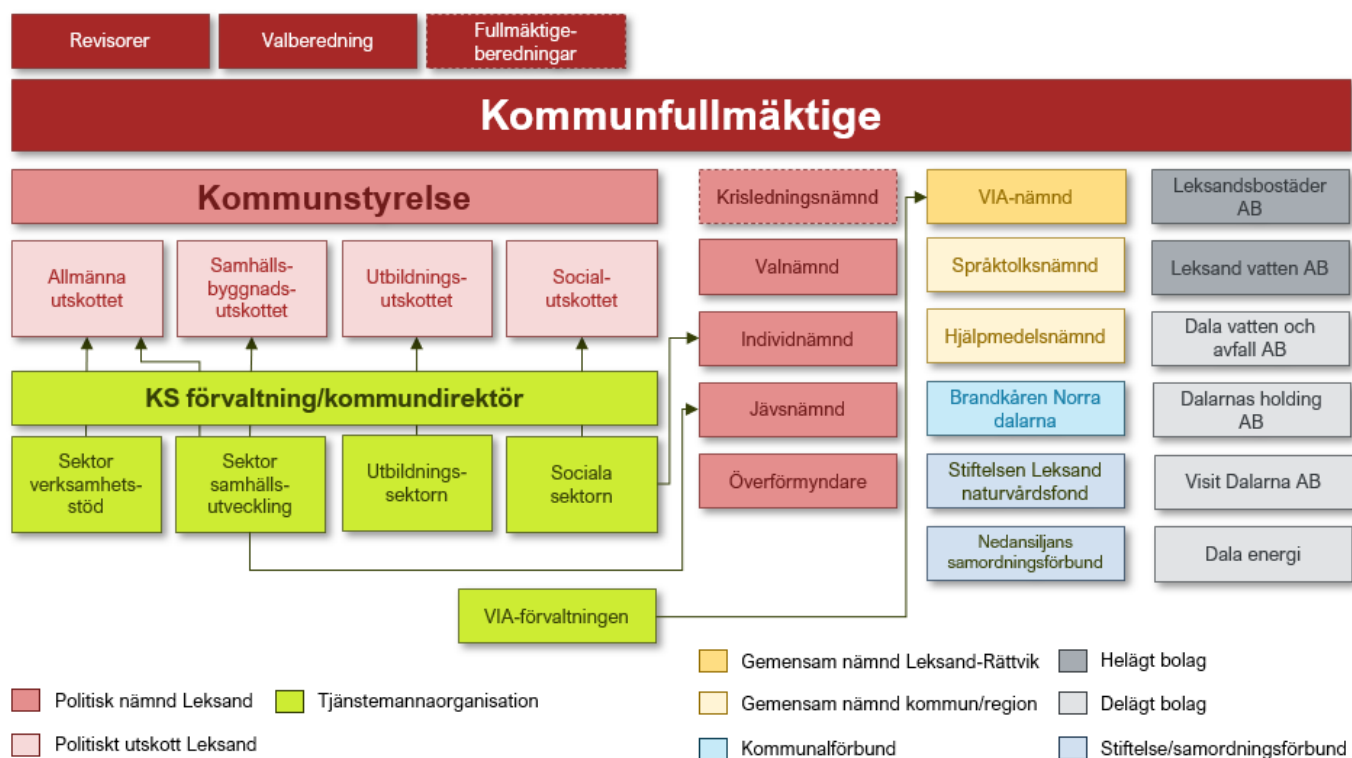
Tabell 1. Den kommunala koncernens utveckling de senaste fem åren. Belopp angivna i mkr. Från och med 2023 redovisas alla lån inom koncernen med förfall inom 12 månader som kortfristiga. Jämförelsesiffran från 2022 har räknats om men inte längre tillbaka.

Den kommunala koncernen	2024	2023	2022	2021	2020
Verksamhetens intäkter	426,7	389,2	368,6	334,7	325,7
Verksamhetens kostnader	-1 404,0	-1 349,6	-1 292,1	-1 196,1	-1 156,5
Skatteintäkter	1 122,2	1 088,4	1 042,1	985,7	943,1
Årets resultat	8,9	22,1	33,1	45,1	34,4
Soliditet (%)	30,3	30,3	31,1	33	32,5
Soliditet inkl. pensionsskuld (%)	16,7	16,7	16,8	16,3	14,6
Självfinansieringsgrad inv. (%)	73,9	56,6	45,3	48,5	65,5
Nettoinvesteringar	134,6	188,5	244,7	244,3	159,8
Låneskuld, lång	1 065,1	895,6	983,6	948,2	983,7

Tabell 2. Kommunens utveckling de senaste fem åren. Belopp angivna i mkr. Från och med 2023 redovisas alla lån inom koncernen med förfall inom 12 månader som kortfristiga. Jämförelsesiffran från 2022 har räknats om men inte övriga.

Den kommunala koncernen

I följande avsnitt beskrivs hur kommunens organisation är uppbyggd både gällande den politiska- och tjänstemannaorganisationen samt kommunala bolag och andra utförare.

Figur 1. Organisationsskiss över Leksands kommun

Kommunfullmäktige

Ordförande: Mats Stenmark (M)

1:e vice ordförande: Robin Malm (ByP), 2:e vice ordförande: Ingrid Rönnblad (S)

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och har det övergripande ansvaret för all kommunal verksamhet.

Från och med mandatperioden 2022–2026 har kommunfullmäktige 41 ordinarie ledamöter och 23 ersättare.

Parti	Mandat
Bygdepartiet	8
Socialdemokraterna	8
Moderaterna	6
Centerpartiet	5
Vänsterpartiet	5
Sverigedemokraterna	4
Kristdemokraterna	3
Miljöpartiet	1
Liberalerna	1

Tabell 3. Mandatfördelning 2022–2026

Revision

Förtroendevalda revisorer: Alf Dahlin (C), Elisabet Bröms Sterner (MP), Ingemar Wiborgh (L), Kerstin Furöstam (S), Pär Andersson (KD)

Revisorerna är valda av kommunfullmäktige. De är ett av fullmäktiges instrument för att kontrollera att kommunens verksamhet inriktas och bedrivs på ett för medborgarna ändamålsenligt sätt.

Valberedning

Ordförande: Sebastian Larsson (M)

Vice ordförande: Rebecca Karlsson (ByP)

Valberedningen bereder val som förrättas av kommunfullmäktige, till exempel ledamöter och ersättare i nämnder.

Fullmäktigeberedningar

Fullmäktigeberedning är ett politiskt organ som inrättas av kommunfullmäktige som också utser ledamöterna. Uppgiften är att bereda ett visst ärende eller en grupp av ärenden för beslut.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Sebastian Larsson (M)

1:e vice ordförande: Viktor Zackrisson (S), 2:e vice ordförande: Johan Fändriks (ByP)

Förvaltningschef: Caroline Smitmanis Smids, kommundirektör

Kommunstyrelsen ansvarar dels för övergripande ledning och samordning av kommunens verksamheter, dels för samordning av ekonomi och budget. Kommunstyrelsen är även ansvarig nämnd för merparten av den kommunala verksamheten. Inom kommunstyrelsen finns fyra utskott som stödjer kommunstyrelsen i att följa verksamheten och bereda ärenden.

Allmänna utskottet

Ordförande: Sebastian Larsson (M)

1:e vice ordförande: Viktor Zakrisson (S), 2:e vice ordförande: Johan Fändriks (ByP)

Verksamhetsansvarig: Maria Bond, sektorchef; Åke Sjöberg, sektorchef

Allmänna utskottet fattar beslut eller bereder ärenden till kommunstyrelsen i frågor om bland annat ekonomi, personal, IT, näringsliv, infrastruktur, regionsamverkan, föreningsliv, kultur och bibliotek samt fritidsfrågor.

Samhällsbyggnadsutskottet

Ordförande: Viktor Zackrisson (S)

1:e vice ordförande: Karin Byström (C), 2:e vice ordförande: Åke Arnesson (ByP)

Verksamhetsansvarig: Åke Sjöberg, sektorchef

Samhällsbyggnadsutskottet fattar beslut eller bereder ärenden till kommunstyrelsen i frågor om bland annat byggnation, detaljplaner, naturvård, räddningstjänst och tillsyn inom miljöbalkens område.

Utbildningsutskottet

Ordförande: Lars Halvarsson (S)

1:e vice ordförande: Kaj Bergenhill (M), 2:e vice ordförande: Karin Lundström Johansson (ByP)

Verksamhetsansvarig: Carin Fredlin (t.o.m. juni 2024), Annica Sandy Hedin (fr.o.m. juli 2024) skolchef

Utbildningsutskottet fattar beslut eller bereder ärenden till kommunstyrelsen i frågor om bland annat förskola, grundskola, gymnasiet och kulturskolan.

Socialutskottet

Ordförande: Karin Mikkonen (C)

1:e vice ordförande: Ingrid Rönnblad (S), 2:e vice ordförande: Charlotta Sjögren (ByP)

Verksamhetsansvarig: Isabella Piva-Hultström, socialchef

Socialutskottet fattar beslut eller bereder ärenden till kommunstyrelsen i frågor om bland annat äldreomsorg, insatser till personer med funktionshinder (LSS), hälso- och sjukvård samt individ- och familjeomsorgen (IFO).

Individnämnden

Ordförande: Karin Mikkonen (C)

Vice ordförande: Lars Halvarsson (S)

Verksamhetsansvarig: Isabella Piva-Hultström, socialchef

Individnämnden beslutar i ärenden som avser myndighetsutövning inom individ- och familjeomsorgen och vård och omsorg samt yttranden till andra myndigheter i ärenden som avser enskilda.

Jävsnämnden

Ordförande: Rebecca Karlsson (ByP)

Vice ordförande: Roger Arvidsson (C)

Verksamhetsansvarig: Åke Sjöberg, sektorchef

Jävsnämnden beslutar i ärenden som rör myndighetsutövning gentemot kommunens egna verksamheter när kommunstyrelsen eller annan nämnd är part i frågan. Jävsnämnden beslutar även i ärenden som rör myndighetsutövning där ledamot eller ersättare i kommunstyrelsen, bolagsstyrelse eller nämnd, person med annat kommunalt förtroendeuppdrag eller ledande tjänsteman i kommunen är part. Det samma gäller dessa personers make/maka, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående.

Överförmyndare

Överförmyndare: Lotta Arnesson

Ersättare: Lotta Johansson

Kommunens överförmyndare har ansvar att genomföra tillsyn över de gode män och förvaltare som finns i kommunen. Kommunfullmäktige utser en överförmyndare och en ersättare vid varje ny mandatperiod. Administration och handläggning sköts av Överförmyndare i samverkan i övre Dalarna, som är beläget i Mora kommun.

Övriga nämnder

Krisledningsnämnden

Ordförande: Sebastian Larsson (M)

1:e vice ordförande: Viktor Zackrisson (S), 2:e vice ordförande: Johan Fändriks (ByP)

Krisledningsnämnden utgör kommunens högsta ledning i samband med extraordinära händelser. Krisledningsnämnden står under tillsyn av kommunens revision samt fullmäktige. Krisledningsnämnden får, i samband med en extraordinär händelse, inom ramen för reglementet, överta beslutanderätt i den omfattning som är nödvändig med hänsyn till just den extraordinära händelsens omfattning och art.

Valnämnden

Ordförande: Fredrik Andersson (C)

Vice ordförande: Jonny Wikström (ByP)

Valnämnden är inom kommunen ansvarig för genomförandet av allmänna val, såsom till riksdag, kommun, landsting och EU-parlamentet. Nämnden ansvarar även för folkomröstningar som beslutats av riksdagen, landstinget eller kommunen.

VIA-nämnden

Ordförande: Joanna Stridh (C), Rättviks kommun

Vice ordförande: Lars Halvarsson (S)

Förvaltningschef: Mats Berglund

VIA-nämnden - gemensam nämnd för vuxenutbildning, integration och arbetsmarknadsverksamhet i Leksand och Rättvik. Leksands kommun är värdkommun och administrationen är placerad i Leksand. Nämnden fattar beslut och bereder ärenden till kommunstyrelsen i frågor som rör vuxenutbildning, integration och arbetsmarknad i de två kommunerna. Antalet ledamöter är jämnt fördelade mellan kommunerna.

Övriga gemensamma nämnder

Gemensam språktolksnämnd

Leksands representant: Karin Mikkonen (C), ledamot. Charlotta Sjögren (ByP), ersättare.

I nämnden ingår Region Dalarna samt Dalarnas 15 kommuner. Nämnden ska, inom ramen för den kommunala kompetensen och självkostnadsprincipen, utföra språktolkförmedlingstjänster avseende kontakttolkar, telefontolkar och videowebbtolkar i enlighet med för var tid av samordningsgruppen fastställd kravspecifikation.

Gemensam hjälpmedelsnämnd

Leksands representant: Karin Mikkonen (C), 2:e vice ordförande. Charlotta Sjögren (ByP), ersättare.

I samband med kommunaliseringen av hemsjukvården överflyttades ett betydligt större ansvar för hjälpmedel från regionen till kommunerna. Hjälpmedelsnämnden i Dalarna inrättades från och med den 1 januari 2014. Kommunerna Borlänge, Falun, Gagnef, Hedemora, Leksand, Mora, Orsa, Smedjebacken och Säters samt Region Dalarna ingår i den gemensamma nämnden. Borlänge kommun är värdkommun.

Brandkåren Norra Dalarna (BRAND)

Leksands representanter: Viktor Zackrisson (S), ledamot; Johan Fändriks (ByP), ersättare

Leksands brandkår ingår i en gemensam räddningstjänst tillsammans med Mora, Orsa, Älvdalen och Vansbro kommuner. Kommunalförbundet heter Brandkåren Norra Dalarna.

Helägda bolag

Leksandsbostäder AB

Ordförande: Krister Ellström (S)

Vice ordförande: Mats Fogelström (C)

VD: Anders Eklund

Leksandsbostäder AB är idag kommunens största bostadsföretag. Företaget har i huvudsak lägenheter i Leksand, Insjön, Siljansnäs och Djura men även en del lokalfastigheter i Leksand och Insjön samt äldreboenden i Leksand, Insjön och Siljansnäs. Förutom det egna fastighetsbeståndet har bolaget även förvaltningsuppdrag för administrativ och teknisk förvaltning av kommunägda fastigheter, förutom fritidsanläggningar, samt även gator, vägar, parker och offentliga platser.

Leksand Vatten AB och Dala vatten och avfall AB

Ordförande Leksand Vatten AB: Mats Erkers (C)

Vice ordförande Leksand Vatten AB: Per Spik (M)

VD: Lisbeth Martinsson Skinnar

Leksand Vatten AB har som uppgift att äga, förvalta och utveckla de allmänna VA-anläggningarna samt i samverkan med kommunen utveckla avfallshanteringen. Leksand Vatten AB:s verksamheter drivs och administreras av kompetensbolaget Dala Vatten och Avfall AB, gemensamt ägt av Leksands, Gagnefs, Rättviks och Vansbro kommuner.

Övriga intressebolag, stiftelser mm.

Dala Energi AB

Leksands representant: Sebastian Larsson (M)

Dala Energi är ett privatägt bolag. Av aktierna ägs 49,37 % av Rättviks, Leksands och Gagnefs kommuner och 50,63 % ägs av privata företag och privatpersoner. Leksand äger 21,14 % av

aktierna. Dala Energi är huvudsakligt elnätbolag i Leksand, Rättvik och Gagnef. Bolaget levererar även fibernät. Ägarandelen i bolaget har inte tagits upp i koncernredovisningen för 2024, och givet den omstrukturering som för närvarande pågår kommer bolaget inte heller på sikt konsolideras i koncernredovisningen.

Dalarna Holding AB och Visit Dalarna

Leksands representant: Sebastian Larsson (M)

Stiftelsen Leksand Naturvårdsfond

Leksands representant: Viktor Zackrisson (S)

Stiftelsens ändamål är, att genom markköp, markbyte eller på annat sätt säkerställa skyddet av ekologiskt särskilt känsliga miljöer, exempelvis orörd natur, områden som hyser utrotningshotade arter, variationsrika marker, kulturhistoriskt intressanta naturområden såsom ängs- och hagmarker, eller områden som på annat sätt kan förstärka flora och fauna i Leksands kommun.

Nedansiljans samordningsförbund (FINSAM)

Leksands representant: Karin Mikkonen (C), ordförande. Gunnar Fälldin (ByP), ersättare.

Privata utförare

Leksands kommun har två privata utförare inom grundskole- och fritidshemsverksamhet som har 17 % av det totala elevunderlaget årskurserna F-9, inskrivna. I kommunen finns det åtta privata utförare inom förskoleverksamhet som har 30,5 % av det totala barnunderlaget inskrivna. Leksands kommun hade fram till november 2024 en privat utförare inom hemtjänst som ombesörjde cirka 20 % av den totala brukartidsvolymen i kommunen.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Förmåga att ställa om och prioritera

Kommunen påbörjade under 2023 ett långsiktigt arbete med att få en ekonomi i balans. Störst avvikelse och utmaningar har kommunen under ett par år haft inom äldreomsorgen. Efter mycket stort underskott jämfört med budget och en nettokostnadsavvikelse på 46 mkr inleddes ett omfattande omställningsarbete. För att fortsatt säkerställa kvalitet och effektivitet i välfärden inriktades arbetet på att införa resurseffektiva och värdeskapande arbetssätt. Schemalaggningsen och bemanningstätheten har setts över. Övertiden har minskat kraftigt och en tydligare planering av sommaren innebär exempelvis att inga extra ersättningar behövde betalas ut. Hela sektorn har påbörjat ett systematiskt omställningsarbete med fokus på kultur, förändrade arbetssätt, välfärdsteknik, samordnad kompetensförsörjning, schemalaggningsen och bemanningsoptimering för att bygga en omsorg som klarar även kommande demografiska förändringar.

Den resa som gjorts inom äldreomsorgen visar att det går att ställa om verksamhet. Den allmänna återhållsamhet som ålades i hela kommunens övriga verksamhet, i syfte att hålla nere underskottet under året, har gett effekt och det har skett en löpande prioritering av uppdrag

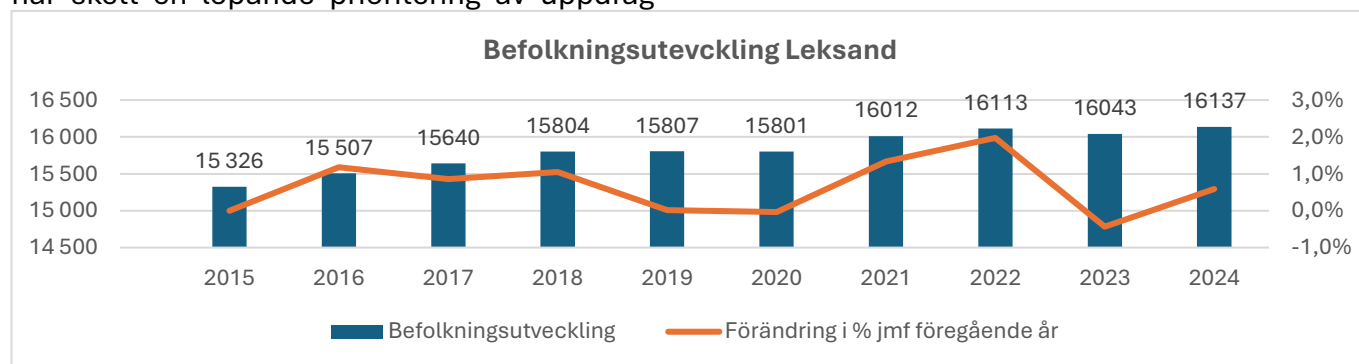
och utvecklingsinsatser i syfte att fokusera på utveckling som bidrar till ökad effektivitet.

Befolkningen ökade igen – men det råder stor osäkerhet i prognosen framåt

Leksand har haft en positiv befolkningsutveckling de senaste tio åren, med undantag för 2023 då befolkningen minskade med 70 personer. 2024 har befolkningen ökat igen med 94 personer, till 16 137 personer.

Den befolkningsframskrivning på kommunnivå som SCB presenterade i april 2024 pekade på en mindre ökning under 2024 än vad som faktiskt blev utfallet. Inför arbetet med kommunplan för 2026 har därför en reviderad framskrivning tagits fram, för att ta hänsyn till den högre befolkningstillväxten under 2024. I framskrivningen har även hänsyn tagits till en förväntad inflyttning från andra kommuner i samband med att bostäder börjar byggas i Lummerhöjden.

Leksand är den kommun i Dalarna som haft störst procentuell befolkningsökning de senaste fem åren med en ökning på 2,1 %. I Dalarna som helhet har befolkningen samtidigt minskat, och utvecklingen framåt är mycket osäker. Kommunen hade vid årsskiftet det lägsta antalet 1–5 åringar sedan 2011.

Figur 2. Diagrammet redogör för faktisk befolkningsutveckling t.o.m. år 2024

Bostadssituationen

Trycket på bostäder är fortsatt högt och flera planerade byggen har blivit försenade på grund av långa processer med flera överklaganden. Bostadskön hos Leksandsbostäder har ökat och uppgår nu till cirka 4 000 personer. Bolaget gjorde under året en analys av den växande kön och fick då till svar att över 300 personer är i omgående behov av lägenhet, drygt 450 personer önskar lägenhet inom 1–2 år. 69 % av de tillfrågade vill bo centralt på Noret och hela 82 % kan tänka sig att bo i nyproduktion.

Lummerhöjden är Leksands stora exploateringsprojekt och som färdigutbyggt förväntas omfatta cirka 300 nya bostäder. Projektet ligger efter tidplanen och byggnationen av infrastrukturen drar i gång på allvar under 2025, men det kommer dröja ytterligare ett par år innan första etappen är klar, då byggnation av infrastruktur beräknas pågå fram till juni 2026. Markanvisningar beräknas påbörjas under hösten 2025. Totalt antal fastigheter i etapp ett är 23 småhustomter och 14 större fastigheter och för etapp två 19 småhustomter och 1 större fastighet.

Kostnadsläget har inneburit att Leksandsbostäder har stoppat flera planerade byggen då projekten inte bär sig själva. Bolaget ser i stället över sina befintliga fastigheter i syfte att hitta delar som kan byggas om till lägenheter. Under året startades ombyggnaden av en lokal till 7 lägenheter i stadsradhuskaraktär. För att hålla nere kostnaderna har bolaget hittat en möjlighet att samverka med byggprogrammet på Stiernhööksgymnasiet där elever ges möjlighet praktisera på ett riktigt projekt.

Antal byggärenden har legat på en mycket hög nivå de senaste åren men under 2023 var det en tydlig nedgång som fortsatt även under 2024.

Läget har ljusnat men det finns en osäkerhet på marknaden både hos privatpersoner och byggföretag. Det långsiktigt högre ränteläget påverkar många förutsättningar att klara kostnaderna för nybyggnation.

Felaktigt erhållna statsbidrag – anpassning inom Vuxenutbildningen

Vuxenutbildningen har byggts ut och utökat antal utbildningar under ett par års tid. Utökningen har till stor del kunnat ske via felaktigt utbetalda statsbidrag. Medlen har använts i verksamheten för att anställa personal och verksamheten har erbjudit ett ökat antal individuella upplägg. Verksamheten behöver nu ställas om och anpassas till beslutad budgetnivå. Samtidigt är utmaningarna med kompetensförsörjning stora och vuxenutbildningen har en mycket viktig roll i detta arbete. Skolverket har ännu inte fattat beslut om hela det felaktigt utbetalda beloppet ska återbetalas. Nämnden har beställt en oberoende utredning som bekräftar omfattningen av de felaktigt erhållna bidragen, och hela beloppet har därför reserverats i bokslutet. Oaktat utkomsten av återbetalningskraven kommer det inte var möjligt för verksamheten att snabbt komma ner i budget, utan verksamheten förväntas göra ett större underskott jämfört med budget även under 2025.

Omvärldsrisker – osäkra konjunktutsikter

De senaste åren har varit svåra att prognostisera. Under pandemin vek skatteintäkterna vilket vägdes upp av en överkompensation av statsbidrag. Rysslands anfallskrig mot Ukraina, den höga inflationen, höga räntor och lågkonjunktoren har haft stor påverkan under 2022–2024. Den svenska ekonomin förväntas återhämta sig under 2025, men vändningen har kommit senare än väntat och den globala

osäkerheten påverkar inte bara världsekonomin utan dämpar även hushållens konsumtion. Inledningen av 2025 har präglats av ökade risker och en ökad osäkerhet kring den ekonomiska och politiska utvecklingen globalt.

Sysselsättningen nationellt förväntas öka först från 2026 och arbetslösheten är fortsatt hög på många håll i Sverige. De regionala obalanserna kvarstår och arbetslösheten i Dalarna och Leksand är fortsatt låg. Andelen långtidsarbetslösa sjönk i Leksand under 2024, medan andelen samtidigt ökade på nationell nivå (Leksand 1,5 %, riket 3,6 %).

Skatteunderlaget för 2024 är fortfarande en prognos, med slutligt utfall först i december 2025. Tidigare preliminära prognoser har ofta underskattat utfallet. Skatteverket har i januari 2025 publicerat statistik för lönesumman 2024, och summan är lägre än underlaget för bokslutsberäkningen 2024. Lönesumman utvecklades alltså svagare än väntat, men detta förväntas motverkas av andra faktorer som högre pensioner, vilket gör att prognosen för skatteunderlaget för 2024 i stort sett är oförändrad. För 2025–2028 beräknas skatteunderlaget öka med 4,4 procent per år, vilket är i linje med den föregående tioårsperioden.

Under 2023–2024 sjönk det reala skatteunderlaget, men under 2025 förväntas det öka betydligt genom den dämpade inflationen och betydligt lägre pensionskostnader. Sammantaget är dock skatteunderlaget under den historiska trenden, då den höga inflationen har inneburit att köpkraften långsiktigt urholkats.

Ryckighet och osäkerhet kring olika riktade statsbidrag försvårar de långsiktiga planeringsförutsättningarna. Det stora bidraget till god vård och omsorg av äldre personer som ska vara ett permanent tillskott i form av ett

sektorsbidrag från 2024, och som för Leksands del uppgår till cirka 9 mkr 2024, ska fortsatt återskattas som om det vore tillfälliga projektmedel och kan komma att återkrävas.

Finansiella risker

Finansiella risker analyseras löpande och bedömningar görs i samband med delårs- och helårsbokslut i syfte att identifiera risker, för att göra en bedömning av kommunens finansiella status och klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning. Kommunfullmäktige beslutade under 2020 om en ny finanspolicy som kommer revideras under 2025. I policyn regleras bland annat ränte- och kapitalbindning. Syftet är att hantera de finansiella risker som finns och som bland annat kan leda till snabbt ökade räntekostnader eller svårigheter att om-sätta lån eller, vid behov, få nya lån. Kommunen och koncernen följer upp policyn löpande och alla nya lån simuleras och stäms av mot policyn. Kommunen har inga egna finansiella placeringar. Kommande års mycket stora investeringar kommer innebära betydligt högre kapital-kostnader och avskrivningskostnader inom koncernen.

Ränterisk

Den 31 december 2024 uppgick den kommunala koncernens räntebärande skulder hos Kommuninvest till 1 257 mkr (1 289 mkr). Leksands kommun har minskar sin upplåning under året och för Leksandsbostäder är den i princip oförändrad, medan Leksand vatten ökat sin upplåning med 10 mkr. Kommunens räntebärande skulder uppgick 31 december 2024 till 338,5 mkr (386,5 mkr). Investeringarna inom koncernen har varit betydligt lägre än budgeterat och de ökade kostnaderna för pensioner var under året i huvudsak avsättningar som inte

påverkar likviditeten förrän pensionerna så småningom börjar betalas ut.

Den genomsnittliga räntan för koncernens lån hos Kommuninvest uppgick till 2,28 %, jämfört med 1,89% 2023. För kommen uppgick den genomsnittliga räntan 2024 till 1,84 % (1,66 %). Ökningen från 2023 är hanterbar men innebär en mycket kraftig ökning från 2021 då den genomsnittliga räntan inom koncernen landade på 0,65 %.

Upplåningen inom den kommunala koncernen löper både med fast och rörlig ränta. Den 31 december 2024 uppgick den genomsnittliga räntebindningstiden för den kommunala koncernens upplåning till 2,45 år (2,35 år). Den genomsnittliga räntebindningstiden för kommunens upplåning uppgick till 2,43 år (3,30 år). Detta är i linje med kommunens riktmärke där den genomsnittliga räntebindningstiden på externa räntebärande skulder inte bör understiga 2 år och inte överstiga 5 år. Genom en långsiktig strategi undviker kommunen risken för snabba förändringar, men under perioder med hög nyupplåning kan en högre räntenivå ändå få genomslag relativt snabbt.

Kommunens finanspolicy har tjänat verksamheten väl under året även om räntekostnaderna har ökat betydligt de senaste två åren. Hela koncernen ligger under den genomsnittliga upplåningsräntan i kommunsverige och kommunen i synnerhet hade ett gynnsamt utfall 2023–2024 genom att upplåningen kunde hållas nere. De ökade räntekostnaderna är dock kännbara för hela koncernen och påverkar förutsättningarna för bostadsbolaget att få lönsamhet vid nyproduktion och driver taxorna inom VA-bolaget. Räntenivåerna väntas på ett par års sikt inte falla tillbaka till de extremt låga nivåer vi vant oss vid utan snarare stabiliseras runt 2,5 %.

Finansieringsrisk

Den 31 december 2024 förfaller 25,95 % av den kommunala koncernens låneskuld inom en 12 månadsperiod. Motsvarande siffra för enbart kommunens låneskuld är 24,22 %. Enligt kommunens riktmärke bör inte mer än 33 % av låneskulden förfalla inom en och samma 12 månadsperiod. Kommuninvest har flaggat för behov av längre framförhållning vid omsättning och nyupplåning, men ser inga problem med upplåning. Finansieringsrisken bedöms sammantaget som låg.

Kredit- och likviditetsrisk

Inom den kommunala koncernen placeras inte kortsiktig överlikvid annat än på räntebärande konto, och kommunen har inte heller placeringar i utländsk valuta. Kommunen och Leksandsbostäder har ett koncernkonto med en kontokredit på 50 mkr vilket ger förutsättningar att hantera korta störningar i likviditet så som exempelvis försenade utbetalningar från Skatteverket där lönerna i december betalats ut innan kommunen har fått månadens utbetalning från Skatteverket.

Marknadsvärdesrisk för finansiella placeringar

Kommunen har ett långsiktigt ägande av aktier i Dala Energi. Hälften av aktierna kommer lösas in inom ramen för ett inlösenprogram som är en del av bildandet av det nya bolaget Denevis AB. Kommunen har inga övriga finansiella placeringar.

Eget kapital

Det egna kapitalet visar i vilken mån kommunen finansierat sina tillgångar med egna medel. Det egna kapitalet inklusive ansvarsförbindelsen (äldre pensionsskuld fram till 1998) redovisad i balansräkning har ökat från -36 mkr 2014 till

245 mkr 2024 för primärkommunen. Att det egna kapitalet har ökat beror framför allt på att resultaten varit relativt goda de senaste åren samt att ansvarsförbindelsen för pensioner minskar över tid och att tillgångsökningen har varit högre än nyupplåningen.

För 2024 minskade dock det egna kapitalet för primärkommunen till följd av det negativa resultatet samt att ansvarsförbindelserna ökade till följd av den höga inflationen och en uppräkningsav pensionsskuldenskulden. För koncernnivå har det egna kapitalet ökat från 413 mkr 2023 till 419 mkr 2024 inklusive ansvarsförbindelsen för pensioner.

Låneskuld

Kommunens låneskuld hos Kommuninvest uppgår vid utgången av 2024 till 338,5 mkr (386,5 mkr). För koncernen är motsvarande siffra 1 258 mkr (1 290 mkr). Den samlade låneskulden per invånare är 77 957 kr (80 409 kr). Låneskulden är hög, men sticker samtidigt inte ut i relation till jämförbara kommuner. Att kommunens låneskuld minskade 2024 trots låg självfinansiering hänger ihop med att skulder och avsättningar ökat bland annat kopplat till pensioner och en uppbokning av förmodad återbetalning till Skolverket. Ett antal större investeringar som varit planerade sedan länge är nu i gång eller kommer starta det närmast året vilket kommer innebära en kraftig ökning av koncernens samlade låneskuld.

Skuldsättningsgrad

Koncernens skuldsättningsgrad uppgår 2024 till 69,7 % (69,7 %). Skuldsättningsgraden för primärkommunen inklusive pensionsskulden, redovisad som ansvarsförbindelse, uppgår till 81,6 % (80,6 %). Ansvarsförbindelserna för pensioner kommer minska över tid vilket

minskar skuldsättningsgraden, men ansvarsförbindelsen har ökat under 2023 och 2024.

Koncernens totala skuldsättningsgrad har ökat och förväntas öka ytterligare kommande år till följd av stora investeringar och hög upplåning.

Likvida medel - kassalikviditet

Kassalikviditeten beskriver kommunens betalningsförmåga på kort sikt. Nyckeltalet beräknas som omsättningstillgångarna minus förråds-, lager- och exploateringsstillgångar dividerade med kortfristiga skulder. En hög kassalikviditet minskar risken för att behöva låna pengar för tillfälliga behov.

2024 var koncernens kassalikviditet 68,2 % (47,9 %) och kommunens 78 % (88 %). Kommunen har förändrat redovisningsprinciperna avseende lån för hela koncernen. Leksand Vatten har sedan ett par år redovisat lån som ska refinansieras inom 12 månader och där lånelöfte saknas som kortfristiga. Från och med 2023 har alla lån räknats om på motsvarande sätt inom koncernen och även 2022 års jämförelsesiffror har räknats om.

Kassalikviditeten är hög i koncernen på grund av oväntat lågt utfall inom investeringsverksamheten även under 2024, men då även den del av den långsiktiga låneskulden som ska omvärtas inom 12 månader räknas som kortfristig upplåning ger siffran inte den fulla bilden.

Totalt sett uppgår de likvida medlen inom koncernen till 125 mkr vid utgången av 2024 jämfört med 145 mkr 2023. För kommunen är siffran 89 mkr jämfört med 96 mkr 2023.

Pensionsåtagande

Den pensionsförpliktelse som kommunen har att betala ut i framtiden redovisas på två olika sätt enligt den så kallade blandmodellen. De pensionsförpliktelser som uppstått från och

med 1998 och framåt, redovisas löpande under intjänandeperioden som en kostnad i resultaträkningen och som en avsättning och kortfristig skuld i balansräkningen.

Den del av pensionen som redovisas som ansvarsförbindelse kommer att belasta kommunens resultaträkning löpande i minst 40 år till. Ansvarsförbindelsen har minskat över tid men på grund av den höga inflationen ökade även ansvarsförbindelsen under 2023 och 2024.

Avsättningen för pensioner i balansräkningen ökade under 2024. Ökningen hänger samman med en låg ökning av inkomstbasbeloppet samtidigt som prisbasbeloppet höjdes betydligt vilket påverkar pensionskostnaderna. Avsättningen kommer inte påverka resultatet vid utbetalning, men kommunen bygger ny skuld och vid utbetalning kommer likviditeten påverkas negativt.

I januari 2023 trädde ett nytt pensionsavtal i kraft – AKAP-KR. Avtalet innebär högre avgifter till tjänstepension och högre kostnader för sektorn. Den stora kostnadsökningen för pensioner är dock till stor del kopplad till inflationen och det höjda prisbasbeloppet. Totalt ökade pensionskostnaderna med drygt 20 mkr jämfört med 2023. Pensionskostnaderna förväntas sjunka med cirka 29 mkr 2025. Övergången mot ett avgiftsbaserat pensionssystem kommer på sikt skapa helt andra förutsättningar för kommunen att prognostisera pensionskostnaderna, men det är många år innan vi är där även om osäkerheten minskar på sikt.

Övriga ansvarsförbindelser (borgen)	2024	2023	2022	2021	2020
Leksandsbostäder AB	462	464	381	316	364
Leksand Vatten AB	453	432	396	367	327
Leksands IF Ishockey	19	19	8	7,5	8
Övriga	8	12	37	19	16
Totalt mkr	942	926	822	710	715

Tabell 4. Utnyttjade ansvarsförbindelser mot egna bolag och övriga.

Den genomsnittliga pensionsförpliktelsen som inte tagits upp bland skulderna uppgick 2024 till 21 144 kr/invånare (21 063 kr/invånare.)

Borgensåtaganden

Leksands kommun driver delar av sin verksamhet i bolagsform. Investeringarna i kommunens bolag finansieras av lån med kommunal borgen. Skulle bolagen inte kunna fullfölja sina betalningsförpliktelser gentemot gäldenärerna är kommunen ansvarig för dessa lån.

Kommunen har även borgensåtagande mot ett par föreningar, däribland Leksands IF.

Det finns även en solidarisk borgen för Kommuninvests samlade förpliktelser. Samtliga medlemskommuner och -regioner har avtalat att vid ett eventuellt infriande så sker fördelning efter en beräkningsmodell.

Under 2024 har borgensåtagandet ökat gentemot de kommunala bolagen och åtagandet förväntas på sikt öka ytterligare då investeringsbehovet fortsatt bedöms vara relativt högt. Risken att kommunen på sikt ska behöva infria sina borgensåtaganden bedöms samtidigt som liten utifrån bolagens resultat- och balansräkningar samt det faktum att bolagen är helägda av kommunen. Gentemot mindre föreningar är risken högre, men samtidigt är åtagandena betydligt mindre.

Prognossäkerhet

Ett sätt att mäta risk och kontroll/styrning är att mäta prognossäkerhet. En god prognossäkerhet innebär att kommunen har bättre förutsättningar att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året. Prognossäkerhet kan mätas genom jämförelse av den helårsprognos som gjordes i samband med delårsbokslutet i augusti och helårsresultatet.

I delårsbokslutet 2024 gjordes en prognos på cirka +11,2 mkr för sektorerna. Vid årets slut landade resultatet på +5,2 mkr för sektorerna jämfört med budget. I det slutliga utfallet ingår återbetalning för felaktigt utbetalda statsbidrag på cirka 20 mkr. På sektornivå har prognossäkerheten varit hög avseende kostnader som

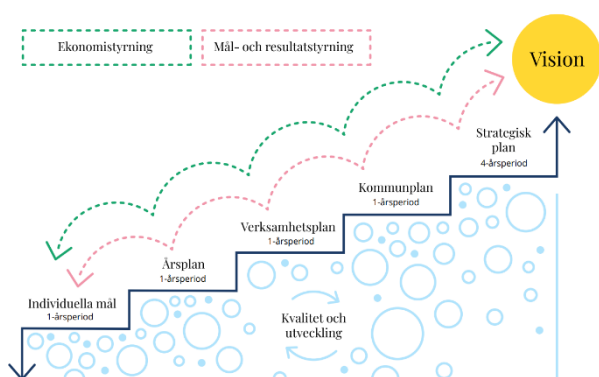
verksamheten kan styra. Minskat behov inom hemtjänsten i samband med övertagandet från privat utförare, försenade leveranser av bland annat fordon, oväntat hög ersättning från Migrationsverket samt lägre kostnader för el och fjärrvärme under hösten är poster som kommunen inte kunnat förutsäga. Vakanser och sjukskrivningar har även inneburit att personalkostnader blivit lägre inom vissa verksamheter.

Förvaltningen har under året lagt väl underbyggda prognoser. Arbetet med att utveckla prognoser, kontroll/styrning och förmågan att agera på förändrade förutsättningar har gett resultat och skapat en trygghet i styrningen även om kommunen i stort skulle behöva minska kostnaderna för att kunna öka resultatet.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Så styrs Leksand

Fullmäktige antog i maj 2023 en riktlinje för en ny genomgripande styrmodell. Styrmodellen bygger på mål- och resultatstyrning med tydliga processer för planering, uppföljning och utveckling av verksamheten samt en sammanhållen budgetprocess. Styrmodellen omfattar den interna kontrollen och kommunstyrelsens uppsiktsplikt samt definierar centrala begrepp, roller och ansvar. Styrmodellen gäller för hela kommunkoncernen.

Figur 3. Leksands kommuns styrkedja.

Styrmodellen anger att en strategisk plan med mål ska beslutas av kommunfullmäktige en gång per mandatperiod. De mål som anges i den strategiska planen ska vara styrande för kommunplanen, verksamhetsplan och årsplaner.

Kommunfullmäktiges mål följs upp med hjälp av indikatorer och uppdrag som anges i kommunplanen. Rapportering sker tre gånger per år (tertiärapparat 1 och 2 samt verksamhetsberättelse/årsredovisning). 2024 är det första året då den nya styrmodellen har tillämpats.

Uppföljning under budgetåret

Verksamheternas kostnader och intäkter följs upp löpande under året och eventuella avvikelser rapporteras i den mån de är betydande.

Bokslut och årsredovisning

I årsredovisningens förvaltningsberättelse görs en bedömning om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Kommunens revisorer bedömer om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om i budgeten och planen för ekonomin under perioden. Bedömningen om en god ekonomisk hushållning uppnåtts för året baseras på måluppfyllelsen av de av kommunfullmäktige beslutade finansiella och verksamhetsmässiga målen.

Uppsiktsplikt

Enligt 6 kap. 1 § KL ska kommunstyrelsen ha uppsikt över övriga nämnders, gemensamma nämnders, bolagsstyrelser och kommunalförbunds verksamhet. Det handlar om att följa verksamheten för att se att den svarar mot krav i lagstiftning och kommunfullmäktiges beslutade mål, lämna råd och vägledning samt vid behov föreslå för kommunfullmäktige att ge ytterligare direktiv till nämnderna och bolagen om verksamheten inte bedrivs i enlighet med lagkrav och mål.

Kommunstyrelsen fullgör sin uppsiktsplikt i huvudsak genom sitt ansvar för avstämning av mål och budget samt att upprätta tertialrapporter och årsredovisning för kommunkoncernen. Den förstärkta uppsiktsplikten enligt 6 kap. 9 § KL som gäller kommunala bolag fullgörs genom beslut i samband med beredning av årsredovisning.

Kommunstyrelsens förvaltning bistår kommunstyrelsen i att fullgöra uppsiktsplikten genom att genomföra uppföljningar och utarbeta förslag enligt ovan.

Intern kontroll

Kommunstyrelsen har utöver det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god intern kontroll, även ansvar för att förvaltningsövergripande tillämpningsföreskrifter finns samt för att lämna råd och anvisningar för att internkontrollen ska fungera på ett fullgott sätt. Varje nämnd, inklusive kommunstyrelsen, svarar för sin del av den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde samt att det finns erforderliga regler och anvisningar för den interna kontrollen.

Kommunstyrelsen och nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten genom tillräcklig intern kontroll samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. (KL 6 kap 7§)

Kommundirektör tillika förvaltningschef ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls inom hela kommunförvaltningen, att ett enhetligt arbetssätt tillämpas, samt att löpande rapportera till kommunstyrelsen om hur den interna kontrollen fungerar samt eventuella avvikelser.

Ett nytt reglemente för internkontroll antogs under 2023. Sedan några år tillbaka finns ett utvecklat och omfattande kvalitetsarbete kring kommunfullmäktiges beslutade mål, bland annat genom att kommunens verksamhets- och kvalitetsutvecklare arbetar systematiskt i respektive sektor.

En sammanhållen styrkedja ger goda möjligheter att uppnå en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet. Tillförlitlig rapportering och information om verksamhetens efterlevnad av tillämpliga lagar och föreskrifter är viktigt för en kontroll av måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges antagna mål.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Mål för god ekonomisk hushållning

Fullmäktige har beslutat om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen. God ekonomisk hushållning innebär god måloppfyllelse av finansiella- och verksamhetsmässiga mål. Både de finansiella målen och de verksamhetsmässiga målen sätts inom ramen för de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som kommunfullmäktige beslutat om under 2015 och delvis reviderat 2019.

Sammantaget bedöms kommunen inte nå de uppsatta målen under 2024. Tre av kommunens specifika mål bedöms uppfyllas helt under året, ett bedöms inte uppfyllas och resterande sju bedöms delvis kunna uppfyllas. Utvecklingen bedöms peka i positiv riktning för flertalet av de specifika målen. Samtliga fem inriktningsmål bedöms sammantaget delvis kunna uppfyllas under året.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål och specifika mål	Måluppfyllelse	Trend
1. I Leksand använder vi våra gemensamma resurser på ett effektivt sätt	♦	
1.1 Leksands kommun ska vara en effektiv organisation och ha en långsiktigt hållbar ekonomi	♦	➡
1.2 Kvaliteten och tillgängligheten i Leksands kommuns verksamheter ska öka genom digitalisering, innovation och både internt och externt samarbete	♦	➡
2. I Leksand kan vi tillgodose framtidens behov av arbetskraft och kompetens	♦	
2.1 Leksands kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare där medarbetare trivs, har en bra arbetsmiljö och utvecklas i sitt arbete	♦	➡
2.2 Leksands kommun arbetar tillsammans med näringslivet och högskolan för en god personal- och kompetensförsörjning i hela kommunen	●	➡
3. I Leksand håller välfärden en hög kvalitet och sätter människan i fokus	♦	
3.1 Alla elever i Leksand går ut grundskolan med godkända betyg och ges förutsättningar till livslångt lärande	■	➡
3.2 Äldre och personer med funktionsnedsättning i Leksand ska ges en trygg, hälsofrämjande och individorienterad omsorg	♦	➡
3.3 Barn, vuxna och familjer i Leksand som har behov av stöd ska få insatser i samverkan av hög kvalitet i ett tidigt skede	♦	➡
4. I Leksand skapar vi förutsättningar för tillväxt med en mångfald av goda livs- och boendemiljöer i både tätorter och byar	♦	
4.1 Det ska finnas ett varierat utbud av bostäder och trygga boendemiljöer för olika grupper under olika delar av livet	♦	➡
4.2 Leksand är en expansiv kommun med livskraftiga företag som skapar nya arbetstillfällen	●	➡
4.3 Invånare i Leksand, med fokus på barn och unga, ska ha tillgång till ett rikt och aktivt kultur-, idrotts- och friluftsliv	♦	➡
5. I Leksand lever vi på ett miljömässigt hållbart sätt	♦	
5.1 Leksands kommun ska minska de egna verksamheternas och bolagens klimatavtryck	♦	➡
5.2 Leksands kommun och dess bolag ska ge invånare, besökare och företagare goda förutsättningar att minska sina klimatavtryck	●	➡

Inriktningsmål 1:

I Leksand använder vi våra gemensamma resurser på ett effektivt sätt

Uppfylls delvis

Inriktningsmålet bedöms delvis ha uppfyllts under året. Båda de underliggande målen bedöms ha uppfyllts delvis. Sammantaget har uppdragen i kommunplanen kunnat genomföras enligt plan, med ett fåtal undantag. Utfall för indikatorerna pekar i huvudsak i positiv riktning och kommunens kostnader har under året reellt sett minskat sett till inflation och löneökningar, även om kommunen i årets bokslut hanterat engångsposter avseende vuxenutbildningen och exploatering. För 2024 har kommunen lägst nettokostnader enligt resultatredovisningen per kommuninvånare av kommunerna i Dalarna.

Kommunens ekonomi har utvecklats bättre under 2024 än förväntat även om det kvarstår utmaningar inom bland annat sociala sektorn. Flera åtgärder har genomförts i syfte att skapa en mer effektiv kommunorganisation, bland annat genom digitalisering och utökad samverkan. Bedömningen är att nettokostnadsavvikelsena kommer minska för 2024 inom äldreomsorgen. För att på sikt kunna uppfylla inriktningsmålet behöver nettokostnadsavvikelsena minska inom fler verksamheter och de åtgärder som vidtas för ökad effektivitet ges tid att få verkan.

Specifikt mål 1.1:

Leksands kommun ska vara en effektiv organisation och ha en långsiktigt hållbar ekonomi

Uppfylls delvis

Positiv utveckling

Målet bedöms delvis ha uppfyllts under året. Utvecklingen bedöms i huvudsak som positiv. Uppdragen i kommunplanen har i huvudsak kunnat genomföras enligt plan. Avvikelse noteras i uppdraget om en mer effektiv fastighetsförvaltning där arbetet tagit längre tid än väntat. Fullmäktiges indikatorer avseende ekonomi innebär en försämring för kommunen jämfört med föregående år men samtidigt avsevärt bättre än beslutad budget. Andelen som anser att kommunen sköter sina verksamheter bra har minskat något.

Förvaltningen följer upp och analyserar nettokostnadsavvikelser inom kommunens verksamheter. Gymnasiet visar på en negativ avvikelse medan avvikelserna inom förskolan har

minskat. Bland annat bedöms en lyckad sammanslagning av två förskolor bidragit. Inom individ- och familjeomsorgen och äldreomsorgen ökade nettokostnadsavvikelsena under 2023, bland annat på grund av högre kostnader för placeringar av barn och unga och på grund av obalans i bemanningen inom äldreomsorgen. Bedömningen är dock att avvikelserna inom äldreomsorgen kommer att minska 2024.

De besparingar på 1+1 procent som tagits fram inom samtliga sektorer utom sociala sektorn och VIA-nämnden har arbetats in i verksamheterna. Vissa åtgärder inom vissa sektorer bedöms dock inte långsiktigt hållbara och behöver därför hanteras i kommande års kommunplaner.

Indikator	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	Trend	Riket	Övrig jämförelse
Primärkommunens resultat (efter extraordinära kostnader) som andel av skatter och bidrag (%) Kommentar: Resultatet högre än det förväntade och resultatet belastas dessutom med en retroaktiv återbetalning av felaktigt erhållna statsbidrag. Minskningen är väntad givet att det reala skatteunderlaget sjönk 2024.	1,1	-0,7	-2,6	⬇️		
Soliditet för primärkommunen inkl. pensionsåtagande (%) Kommentar: Utfallet är väntat mot bakgrund av ökade pensionsavsättningar. Låg resultatnivå och ökad pensionsskuld (både avsättning och ansvarsförbindelse) påverkar soliditetens utveckling under 2024. Goda förutsättningar för stärkt soliditet kommande år.	19,4	18	19	⬇️		
Soliditet för kommunkoncernen inkl. pensionsåtaganden (%) Kommentar: Soliditet påverkas av kommunens avsättningar till pensioner	16,7	16,7	16,8	➡️		
Nettokostnadsavvikelse inom utbildning, äldreomsorg, IFO och LSS som andel av total nettokostnad (%) Kommentar: Utfall för 2024 redovisas senare under 2025. Bedömningen är att avvikelserna för 2024 kommer sjunka jämfört med 2023 framför allt inom äldreomsorgen.	9,7		Minska	⬇️	●	Jämförelser avser 2023. Över rikssnittet och snitt för dalakommuner, men i linje med kommungruppens snitt.
Kommunen sköter sina olika verksamheter bra, andel (%) Kommentar: Målet uppnås delvis. Andelen som anser att kommunen sköter sina verksamheter bra har minskat något sedan 2022. Jämfört med övriga kommuner ligger Leksand strax över medel.	82,1	81	83	⬇️	●	Över rikssnittet. I mitten bland dalakommuner.

Uppdrag	Status
Analysera och åtgärda nettokostnadsavvikelser (från strategisk plan) Kommentar: Sociala sektorn och utbildningssektorn har analyserat avvikelserna inom respektive verksamhetsområde utifrån 2023 års utfall. Avvikelserna har varit som störst inom äldreomsorgen, individ- och familjeomsorgen och gymnasieskolan. Ytterligare analyser behöver göras under 2025 när utfall för 2024 kommer. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Utveckla arbetet med ökad effektivitet i kommunens verksamheter Kommentar: Sociala sektorn har arbetat med att identifiera effektiviseringspotential inom samtliga verksamhetsområden. Utbildningssektorn har sett över ledningsfunktionen i syfte att öka effektiviteten och stödja måluppfyllelse. Energieffektiviseringsåtgärder har genomförts på bland annat Gästis och Gymnasiet. Arbeta med att etablera en gemensam definition av kvalitet och effektivitet återstår. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Följ upp och se över omfattning och utformning av förvaltningsuppdraget Kommentar: Ny organisation för uppdraget har införts med ny roll för fastighetsförvaltaren och en ny funktion som fastighetskoordinator. Besparing på 1 mkr har genomförts, bland annat genom minskad skötsel av grönytor och snöröjning av skolor under lovperioder. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Utforma en mer effektiv fastighetsförvaltning Kommentar: Ett årshjul för de aktiviteter som ligger i fastighetsuppdraget har tagits fram och utvecklas kontinuerlig. Förslag har tagits fram gällande fastigheter att avyttra. Uppdraget har till viss del behövt prioriteras ned till förmån för utredning av framtida behov av SÄBO-platser och skolutredning. Till följd av föräldraledighet har frågan om internhyra inte hunnits med. Uppdraget fortsätter under 2025.	⚠️
Se över och utveckla bolagsstyrningen och uppsiktsplikten Kommentar: Ny struktur för ägarmöten har införts. Ytterligare samordning av underlag till samlad årsredovisning har gjorts. Arbetet med att uppdatera ägardirektiv har påbörjats och kommer slutföras under 2025. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Inför en ny fordonsorganisation Kommentar: Arbetet har tagit längre tid än förväntat. Fordonssamordnaren har behövt fokusera på många operativa frågor i verksamheten kring fordonshantering och förberedelsen för omställningen mot elbilar tagit längre tid än förväntat. Verksamheten har även varit hårt belastad med andra uppdrag vilket försenat arbetet. De nya rollerna kommer vara på plats i början på 2025.	▶▶
Upphandla och inför ett digitalt beslutsstödsystem för verksamhetsplanering Kommentar: Ett beslutsstödsystem har köpts in och införandet har påbörjats. Införandet kommer att fortgå under hela 2025.	✅

Specifikt mål 1.2:

Kvaliteten och tillgängligheten i Leksands kommuns verksamheter ska öka genom digitalisering, innovation och både internt och externt samarbete

 Uppfylls delvis Positiv utveckling

Målet bedöms delvis ha uppfyllts under året. Utvecklingen bedöms i stort gå i positiv riktning. Merparten av uppdragen i kommunplanen har genomförts enligt plan och flera är helt klara. En innovationsfond med tillhörande innovationsråd har införts och det första projektet har beviljats medel. Avvikelse kan noteras i två av uppdragen, där arbetet för ökad tillit till och förtroende för beslutsfattare i kommunen har försvårats av pågående processer kring de enskilda vägarna. En central förvaltningsorganisation för IT har på grund av oförutsedda omständigheter inte kunnat införas. Fullmäktiges indikatorer visar på en varierande utveckling och vissa indikatorer har därtill varit svåra att mäta.

Sociala sektorn och utbildningssektorn har drivit på arbetet med nya verksamhetssystem, bland annat har nytt elevdatabassystem upphandlats för samtliga skolformer. Sociala sektorn utvecklar arbetet med välfärdsteknik utifrån principen ”digitalt först”, bland annat har digitala lås och digital fjärrtillsyn hos brukare införts inom hemtjänst. Samverkan internt i kommunorganisationen utvecklas, bland annat mellan skolan och socialtjänsten i syfte att förstärka det tidiga förebyggande arbetet i linje med nya socialtjänstlagen som ska börja gälla 2025. Kulturskolan och kulturavdelningen har inlett samarbete i form av en gemensam sommarkulturskola.

Indikator	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	Trend	Riket	Övrig jämförelse
Digitala tjänster som riktar sig till kommuninnevånare och företag, antal Kommentar: Ett antal digitala tjänster har införts. Indikatorn har dock varit svår att mäta på ett entydigt sätt.		15	Öka			
Digitala tjänster för anställda, antal Kommentar: Tre nya digitala tjänster har tillkommit under året. Indikatorn har dock varit svår att mäta på ett entydigt sätt.		3	Öka			
Digital mognadsgrad i förvaltningen enligt DiMiOS-undersökning, andel (%) Kommentar: Någon ytterligare mätning enligt DiMiOS har inte gjorts.	44		Öka			
Inkomna digitaliseringsförslag från kommunens verksamheter, antal Kommentar: Målet nås inte helt. Det har dock varit svårt att mäta indikatorn på ett entydigt sätt.		9	10			
Nya samverkansområden/delade resurser, antal Kommentar: Tolv nya samverkansområden har inletts under året, bland annat Säker digital kommunikation tillsammans med övriga dalakommuner och en sommarkulturskola.		12	8			

Uppdrag	Status
Ökad tillit till och förtroende för beslutsfattare och myndigheten (från strategisk plan)	
Kommentar: Dialog med kommuninvånare och andra intressenter har skett inom ramen för arbetet med översiktsplan, nya program för näringsliv, fritid och kultur samt branschmöten. Frågan om enskilda vägar har inneburit en hög belastning på kommunorganisationen vilket påverkat uppdragets genomförande. Uppdraget fortsätter under 2025.	
Inrätta en innovationsfond för kommunens verksamheter	
Kommentar: Modell för hur kommunen jobbar med innovation har implementerats. Det första innovationsprojektet har beviljats medel ur fonden.	
Utveckla användandet av tillförlitlig artificiell intelligens	
Kommentar: AI-Policy har antagits av kommunfullmäktige. Ett AI-råd har införts och AI-tjänster har utvecklats, bland annat en tjänst för att söka i kommunens styrdokument. Uppdraget fortsätter under 2025.	
Utarbeta en övergripande struktur för samverkan med civilsamhället	
Kommentar: Dialog har förts med föreningar och företag i samband med framtagande av nya program inom fritid, kultur och näringsliv. I programmen finns förslag på hur löpande samverkan kan ske. Samverkan med civilsamhället har utvecklats inom sociala sektorns verksamheter. Samverkan med civilsamhället kommer fortsätta att utvecklas inom ramen för ordinarie verksamhet.	
Undersök förutsättningarna för och ta initiativ till nya kommunövergripande samarbeten	
Kommentar: Diskussioner har förts med närliggande kommuner om ett antal möjliga samverkansområden. Uppdraget fortsätter under 2025.	
Se över om en central förvaltningsorganisation för kommunens IT-system ska införas	
Kommentar: Uppdraget har på grund av oförutsedda händelser inte kunnat genomföras under året. Omtag kommer göras under 2025 inom ramen för ordinarie verksamhet.	
Se över verksamhetssystemen för välfärdens verksamheter	
Kommentar: Sociala sektorn har genomfört en behovsinventering för utveckling av verksamhetssystemen. Utbildningssektorn har upphandlat ny elevdatabas och förberett inför upphandling av lärplattform.	
Förbered för att införa den digitala samhällsbyggnadsprocessen	
Kommentar: Arbetet är mycket resurskrävande och frågor som rör rättelser av felaktiga fastighetsgränser ägs inte enbart av kommunen. En projektgrupp är formad och kommer påbörja arbetet under våren 2025. Uppdraget fortsätter under 2025.	
Ta fram en digitaliseringsplan för skolan och utveckla fler digitala arbetssätt	
Kommentar: Befintlig digitaliseringsplan för förskolan, grundskolan och gymnasiet har reviderats. På lång sikt inväntas besked om nya nationella riktlinjer avseende digitalisering inom skolan.	
Ta fram en handlingsplan för förbättrad tillgänglighet för döva och hörselskadade	
Kommentar: En handlingsplan har tagits fram. Förankring och genomförande återstår.	

Inriktningsmål 2:

I Leksand kan vi tillgodose framtidens behov av arbetskraft och kompetens

 Uppfylls delvis

Inriktningsmålet bedöms delvis ha uppfyllts under året. Ett av de underliggande målen bedöms uppfyllas helt och det andra uppfyllas delvis. Sammantaget har uppdragen i kommunplanen genomförts enligt plan. Utfall för indikatorerna pekar i huvudsak i positiv riktning.

Kompetensförsörjning är en av de stora utmaningarna för Leksands kommun och hela landet

nu och i framtiden. De åtgärder som vidtas för att stärka Leksands kommun som arbetsgivare och för att bidra till kompetensförsörjningen i stort i kommunen bedöms kunna ge effekt. Det går dock inte att bortse ifrån att den låga tillväxten av personer i arbetsför ålder i hela regionen under kommande år kommer att medföra utmaningar för inte minst välfärdssektorerna.

Specifikt mål 2.1:

Leksands kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare där medarbetare trivs, har en bra arbetsmiljö och utvecklas i sitt arbete

Uppfylls delvis Både positiv och negativ utveckling

Målet bedöms delvis ha uppfyllts under året. Utvecklingen har varit både positiv och negativ. Uppdragen som beslutades i kommunplanen har genomförts enligt plan och nyckeltal för att kunna följa bland annat personalomsättning har tagits fram och kan följas från och med 2025. Flera åtgärder inom handlingsplanen för kompetensförsörjning har genomförts. Fullmäktiges indikatorer visar på en varierad utveckling, men särskilt positivt är att den totala sjukfrånvaron har minskat, särskilt under årets andra hälft.

Sektorerna har arbetat med att ta fram lokala kompetensförsörjningsplaner utifrån den

övergripande handlingsplanen. Samhällsutvecklingssektorn har sett över den interna organisationen. Sociala sektorn har arbetat med att förändra organisationskulturen och arbetsgivarvarumärket. Kommunens övergripande stödfunktioner och riktlinjer på HR-området har setts över. En uppdaterad rehabiliteringsprocess har tagits fram och beslut har fattats om riktvärde för antal medarbetare per chef och förtroendearbetstid för chefer. En omfattande schemaöversyn inom omsorgen har genomförts och ska möjliggöra införandet av heltid som norm.

Indikator	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	Trend	Riket	Övrig jämförelse
Sjukfrånvaro, totalt, andel (%) Kommentar: Sjukfrånvaron har minskat under senare delen av 2024 och årsmålet nås. Utbildningssektorn och sociala sektorn har högre utfall än uppsatt årsmål på sektornivå.	9,1	8,96	9	↘	●	Över rikssnittet och snittet för andra liknande kommuner.
Sjukfrånvaro, kort (1–14 dagar), andel (%) Kommentar: Den kortvariga sjukfrånvaron har minskat tydligt under året vilket bidragit till minskningen av den totala sjukfrånvaron.	4,1	3,7	4	↘		
Medarbetare med max 5 sjukdagar under en löpande 12-månadersperiod, andel (%) Kommentar: Målet att andelen medarbetare med max 5 sjukdagar under en löpande 12-månadersperiod ska öka nås under året.	44	46,4	Öka	↗		
Tillsvidareanställda i förvaltningen, andel (%) Kommentar: Andelen tillsvidareanställda har minskat, bland annat för att det under 2024 varit fler personer som haft en timanställning.	68,5	64,3	77	↘		Under rikssnittet, i paritet med liknande kommuner.
Heltidsanställda i förvaltningen, andel (%) Kommentar: Andelen heltidsanställda har ökat mellan 2023 och 2024, dock nås inte årsmålet.	62,6	65,3	68	↗		Under rikssnittet och snitt för liknande kommuner.
Heltidsarbetande i förvaltningen, andel (%) Kommentar: Andelen som arbetar heltid har ökat något jämfört med förra året, men målet nås inte och jämfört med övriga kommuner ligger Leksand lågt. Avser novemberstatistiken.	56	57,7	64	↗	●	Under rikssnittet och snitt för liknande kommuner.
Hållbart medarbetarengagemang (HME), indexvärde Kommentar: Målet nås inte för året, och HME-index har minskat något sedan 2023. Minskningar kan ses inom flera delar av kommunorganisationen.	79	78	80	↘	●	Under snitt för samtliga kommuner.

Uppdrag	Status
Skapa bättre förutsättningar för första linjens chefer Kommentar: Ett antal aktiviteter har genomförts under året, bland annat har riktvärde för antal medarbetare per chef beslutats, sektorernas egna stödfunktioner kartlagts, en riktlinje för rehabilitering antagits och nytt system för medarbetarundersökning köpts in. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Genomför kompetensförsörjningsprogrammet med tillhörande handlingsplan Kommentar: Flera åtgärder i programmet är genomförda, så som riktvärde för antal medarbetare per chef och förtroendearbetstid för chefer. Utredning avseende arbetskläder och arbetsskor har påbörjats. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Analysera och vidta åtgärder för att minska sjukfrånvaron Kommentar: Ett projekt för att minska sjukfrånvaron har påbörjats och kommer att fortsätta under 2025. Bland annat har nytt avtal om företagshälsovård upphandlats, där företagshälsovården finns tillgänglig på plats i Leksand med regelbundenhet. En uppdaterad rehabiliteringsprocess har tagits fram och chefsstödet i rehabärenden har stärkts. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Säkerställ genomförandet av heltid som norm Kommentar: Ett omtag har gjorts under året för att komma framåt i heltidsfrågan. Inom sociala sektorn har schemaöversynen möjliggjort heltid för de medarbetare som önskar. Utmaningar kvarstår vad gäller att motivera fler att börja arbeta heltid. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Ta fram indikatorer/-nyckeltal för att följa personalomsättning och internrekrytering Kommentar: Nyckeltal har tagits fram och kommer kunna följas från och med 2025.	✓

Specifikt mål 2.2:

Leksands kommun arbetar tillsammans med näringslivet och högskolan för en god personal- och kompetensförsörjning i hela kommunen

Uppfylles helt

Positiv utveckling

Målet bedöms ha uppfyllts helt under året. Utvecklingen bedöms vara positiv i flera fall. Samtliga uppdrag löper på enligt plan och alla utom en av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppfyllas helt. Målet för andel deltagare i arbetsmarknadsverksamheten som börjat arbeta eller studera efter avslut sattes i förhållande till 2022 års utfall som var betydligt högre än 2023 års utfall.

Tillsammans med Rättviks kommun har en Kompetensmässa där arbetsgivare och arbetsökande ges möjlighet att träffas och knyta kontakter anordnats två gånger per termin. Ett jobbspår har inrättats tillsammans med Arbetsförmedlingen och gymnasiet har sett över

möjligheten att utveckla fler lärlingsutbildningar. 33 ungdomar har erbjudits feriearbete under året. Under andra halvan av året har VIA-förvaltningen sett över sin organisation i syfte att anpassa den till lägre statsbidragsintäkter. Strukturerna för hur PRAO-elever i åk 8 och 9 tas emot i förvaltningen har utvecklats och samtliga verksamheter har tagit emot praktikanter under olika skeden av skola och utbildning. Sociala sektorn har samverkat med skola och näringsliv i syfte att nå en god kompetensförsörjning. Ett nytt näringslivspolitiskt program har tagits fram i dialog med näringslivsföreträdare. En ny organisation för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) har beslutats.

Indikator	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	Trend	Riket	Övrig jämförelse
Deltagare i vuxenutbildningen – utbildning mot bristyrken, antal	225	198	Tas fram	↗		
Kommentar: Det finns en osäkerhet i utfallet för 2023 på grund av vissa felaktigheter i registreringen av elever. Det gör att det är svårt att dra några slutsatser av den noterade minskningen.						
Deltagare i vuxenutbildningen som vid årets slut slutfört kurs, andel (%)	94,6	93,2	80	↘		
Kommentar: Målet uppnås även om utfallet för 2024 innebär en minskning. Precis som indikatorn för deltagare i utbildningar mot bristyrken finns osäkerheter i utfallet för 2023. Indikatorn säger ingenting om hur stor andel som gått ut kurs med godkänt betyg.						
Deltagare i arbetsmarknadsverksamhet som börjat arbeta eller studera efter avslut, andel (%)	38	37	50	↘		
Kommentar: Utfall för perioden är betydligt lägre än målet, men i linje med förra årets utfall. Målet är satt i förhållande till 2022 års utfall (48 procent) som var ovanligt högt.						
Verksamheter i kommunorganisationen som tillhandahåller praktikplatser, andel (%)	70	100	100	↗		
Kommentar: Samtliga sektorer erbjuder praoplatser för åk 8 och åk 9 samt andra former av praktik såsom APL, VFU och högskolestudenter. En ny modell för mottagande av prao-elever har tagits fram och implementerats.						
Andel i befolkningen 20–64 år som står utanför arbetskraften, exklusive studenter (%)	11,9	11,7	Minska	↘		
Kommentar: Utfall avser januari-november 2024. Små variationer i utfall över året, men en något större minskning mellan 2023–2024. Det är framför allt antalet personer med övrig orsak som minskat.						
Tillgången till arbetskraft med relevant kompetens, indexvärde	2,75	2,83	Öka	↗		
Kommentar: En ökning från 2023 som bryter en nedåtgående trend från tidigare år.						

Uppdrag	Status
Utveckla arbetet med att tillhandahålla praktikplatser/ feriearbete i kommunens verksamheter	✓
Kommentar: En ny modell för PRAO i åk 8–9 har tagits fram och implementerats, där eleverna får testa på olika arbetsplatser under veckan. Nya rutiner för att ta emot anmälningar om önskad praktik har tagits fram. Samtliga verksamheter tar emot praktikanter på olika nivåer.	
Utveckla arbetet med lärlingsutbildningar och lärlingsanställningar	▶▶
Kommentar: En utredning för att undersöka möjligheterna att starta lärlingsutbildningar inom introduktionsprogrammets yrkesintroduktion (IMYRK) har påbörjats. Gymnasieskolan har inlett kontakter med arbetsgivare. Projektmedel har beviljats från Erasmus+ för att etablera kontakt med möjliga praktikplatser i Norge. Uppdraget fortsätter under 2025.	
Utveckla samarbetet med näringslivet, högskolan Dalarna och andra aktörer i närområdet	▶▶
Kommentar: Ett nytt näringslivspolitiskt program har tagits fram i dialog med näringslivsföreträdare. Flera aktiviteter har genomförts i syfte att stärka samarbetet. En ny organisation är beslutad för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Uppdraget fortsätter under 2025.	

Inriktningsmål 3:

I Leksand håller välfärden en hög kvalitet och sätter människan i fokus

Uppfylls delvis

Inriktningsmålet bedöms delvis vara uppfyllt. Två av tre underliggande mål bedöms vara delvis uppfyllda och ett inte uppfyllt. Sammantaget har de beslutade uppdragen i kommunplanen genomförts enligt plan. För flera av fullmäktiges indikatorer nås inte målvärdet och utvecklingen är negativ, särskilt under mål 3.1. Flera insatser pågår för att stärka resultaten,

bland annat implementering av den nya språk-, läs- och skrivplanen och åtgärder för trygghet och studiero. Vissa tendenser finns till att resultaten kan förbättras under kommande år. Socialtjänsten och äldreomsorgen har påbörjat omställning utifrån nya socialtjänstlagen och inom äldreomsorgen pågår ett omfattande arbete med att införa hållbara scheman.

Specifikt mål 3.1:

Alla elever i Leksand går ut grundskolan med godkända betyg och ges förutsättningar till livslångt lärande

Uppfylls inte Både positiv och negativ utveckling

Målet bedöms inte ha uppnåtts under året. Utvecklingen pekar i både positiv och negativ riktning. Uppdrag beslutade i kommunplanen har genomförts enligt plan och flera av dessa innebär ett långsiktigt arbete, så som genomförande av den framtagna språk-, läs- och skrivplanen i samtliga skolformer. Målet nås inte för flertalet av fullmäktiges indikatorer och utfallet har minskat från 2023. För de yngre eleverna ses dock flera positiva resultat, exempelvis andelen elever i årskurs 3 som klarat alla delprov i det nationella provet i matematik.

Fler elever uppfyller målen i det kartläggningsmaterial som förskolan använder, och efter höstterminen har niondeklassarna ett högre meritvärde än förra årets elever vid samma tidpunkt. Ett nytt avtal har tecknats gällande gymnasiesamverkan inom GySAM vilket bland annat innebär att GySAM kommer utgöra primärt samverkansområde enligt skollagen. Samarbete mellan skola, förskola och kultur- och fritidsavdelningens verksamheter har stärkts, bland annat genom sommarkulturskola. Arbetet med unga som ingår i det kommunala aktivitetsansvaret utvecklas inom ramen för ett EU-projekt.

Indikator	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	Trend	Riket	Övrig jämförelse
Barn 3–5 år inskrivna i förskola, andel (%)	97,1		99			
Kommentar: Majoriteten av barn i åldern 3–5 år är inskrivna i förskolan. Egen mätning visade 98 % vid T2. Andelen har ökat något från år 2023 och är nära målnivån. Statistik i Kolada för 2024 kommer v. 16 2025.						

Indikator	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	Trend	Riket	Övrig jämförelse
Elever i åk 3 som deltagit i och klarat alla delprov för ämnesprovet (nationella prov) i matematik, andel (%), kommunala skolor Kommentar: Betydande ökning från 2023. Satsningar har bland annat gjorts för att grunderna i de fyra räknesätten ska sitta så väl att barnen kan svara snabbt utan att behöva göra uträkningar.	65	73	67	➡	●	Över rikssnittet, bäst resultat i Dalarna och i kommungruppen.
Elever i åk 3 som deltagit i och klarat alla delprov för ämnesprovet (nationella prov) i svenska (ej svenska som andraspråk), andel (%), kommunala skolor Kommentar: Förbättringen bedöms bland annat bero på insatser i språk-, läs- och skrivplanen.	55	75	75	➡		Strax över rikssnittet, tredje bästa resultatet i Dalarna.
Elever i åk 5 som känner sig trygga i skolan, andel (%), kommunala skolor Kommentar: Andelen har ökat något och målnivån är i det närmast uppnådd.	86,2	86,4	87	➡	●	Över rikssnittet, näst bästa resultatet i Dalarna.
Elever i åk 6 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, andel (%), kommunala skolor Kommentar: Andelen har minskat jämfört med 2023 och målvärdet uppnås inte.	74,7	69,7	78	➡	●	I linje med rikssnittet, bland de bästa kommunerna i Dalarna
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, andel (%), kommunala skolor Kommentar: Andelen har minskat jämfört med 2023 och målvärdet uppnås inte.	84,3	77,6	84	➡	●	Under rikssnittet och snitt för dala-kommunerna.
Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, andel (%), kommunala skolor Kommentar: Andelen har minskat jämfört med 2023 och målvärdet uppnås inte.	69,3	65	72	➡	●	Under rikssnittet och snitt för dala-kommunerna.
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen avvikelse från modellberäknat värde (%), kommunala skolor Kommentar: Utfall avser januari till augusti 2024. Små variationer i utfall över året.	-3,5	-7,6	-2	➡	●	Under rikssnittet och snitt för dala-kommunerna.
Det genomsnittliga meritvärdets avvikelse från modellberäknat värde, årskurs 9, kommunala skolor Kommentar: Utfall avser januari till augusti 2024. Små variationer i utfall över året.	-4,4	-10,5	-3	➡	●	Under rikssnittet, i mitten bland dala-kommuner och andra jämförbara kommuner.
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, andel (%), kommunala skolor Kommentar: Utfall avser januari till augusti 2024. Små variationer i utfall över året.	66,1	56,8	62	➡	●	Över rikssnittet, bland de bästa resultaten i Dalarna och kommungruppen.
Gymnasieelever med examen inom 3 år, andel (%), avvikelse från modellberäknat värde Kommentar: Stor förbättring i utfall mellan 2022 (-5) och 2023 (1,8). Års-målet sattes innan utfall för 2023 var känt.	1,8	-7,3	-3	➡	●	
Inskrivna elever på Leksands gymnasium på examensdagen som fått examensbevis, andel (%) Kommentar: Andelen har minskat jämfört med 2023. Analys av utfallet pågår.	87	82	Öka	➡		
Unga (16–19 år) som ingår i det kommunala aktivitetsansvaret, andel (%) Kommentar: Ett EU-projekt, #redonu, påbörjades 1 mars 2024 och pågår i tre år i syfte att minska andel ungdomar som ingår i KAA. En anställning på 50% ingår i projektet. Projektet vänder sig till ungdomar i åldern 16–29 år.	9,2	9	Minska	➡		

Uppdrag	Status
Bidra aktivt i arbetet med att se över samverkansformerna inom GySAM Kommentar: Nytt avtal inom GySAM på plats, vilket bland annat innebär att GySAM nu utgör primärt samverkansområde enligt skollagen.	✓
Fortsätt arbetet med att stärka läs- och skrivförmågan hos eleverna Kommentar: Språk-, läs- och skrivplanen för de tre skolformerna är klar och implementerad. Första årets satsning bedöms ha bidragit till att resultaten i nationella prov i svenska har förbättrats för de yngre eleverna. Insatserna utvärderas och utvecklas efter behov. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Stärk samarbetet med fristående förskolor och skolor i kommunen Kommentar: Möten med grundskolechefen och friskolerektorer genomförs terminsvis för lägesrapport och analys. Motsvarande träffar sker inom förskolan. Förskolechef och rektorer på fristående förskolor har också möten terminsvis samt går igenom lägesrapporter och aktuella gemensamma frågor. Tillsyn har skett och eventuella synpunkter gällande samverkan har fångats upp. I stort är de fristående förskolorna nöjda med samverkan men önskar fler möten och en bättre överlämning till förskoleklass.	✓
Stärk samverkan mellan skola, kulturskola, fritidsverksamheter och biblioteket Kommentar: Flera nya samverkansaktiviteter har genomförts med externa och interna parter. Samverkan har stärkts och gemensam workshop har genomförts. Förskola och kulturskolan har inlett samarbete som också omfattar bibliotekets verksamhet. Kulturskolan och kulturavdelningen har samverkat kring en ny sommarkulturskola 2024. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Se över behov av och förutsättningar att öka vistelsetiden i förskolan Kommentar: Uppdraget är genomfört. Barn som har behov av utökad vistelsetid erbjuds det, bland annat genom samarbete med individ- och familjeomsorgen. Om vårdnadshavare har behov av utökad vistelsetid på grund av exempelvis ändrad arbetstid, så är varje förskolenhet flexibel för att kunna möta behovet. Det innebär att förskolan kan möta familjers behov utanför ramtiden 06.30-18.30. Behovet följs upp löpande genom kontakter mellan förskola och vårdnadshavare samt mer systematiskt genom den vårdnadshavarenkät som genomförs två gånger per år.	✓
Ta fram en utvecklingsstrategi för grundskolan i Leksands kommun Kommentar: En utvecklingsplan för grundskolan har arbetats fram utifrån följande åtta fokusområden: högkvalitativ undervisning, kunskapsanpassad undervisning, kontinuerlig utvärdering och förbättring, stöd för elevens helhetsutveckling, positiv skolkultur och miljö, effektivt ledarskap, samverkan med vårdnadshavare samt samverkan med externa aktörer och lokalsamhälle. Alla skolor arbetar enligt planen från och med höstterminen 2024. Arbetet fortsätter fram till 2027.	▶▶
Ta fram åtgärdsförslag för att minska ogynnsamma delningstal i både för- och grundskolan Kommentar: Arbetet är genomfört och avslutad. Uppagningsområden har setts över för att få ett så bra delningstal som möjligt inför läsåret 24/25.	✓

Specifikt mål 3.2:

Äldre och personer med funktionsnedsättning i Leksand ska ges en trygg, hälsofrämjande och individorienterad omsorg

 Uppfylls delvis
  Positiv utveckling

Målet bedöms delvis ha uppfyllts under året. Utvecklingen bedöms ha varit positiv under året. De uppdrag som beslutades i kommunplanen har genomförts enligt plan och flera av dessa fortsätter under 2025, till exempel framtagande av strategiska planer för utvecklingen av äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning/LSS. Målet nås helt för tre av fullmäktiges indikatorer och delvis för ytterligare tre. För de indikatorer där målet delvis uppnås är utfallet för 2024 något lägre än

2023. En av indikatorerna har inte kunnat följas upp.

En omfattande omställning inom äldreomsorgen har påbörjats och kommer fortsätta under kommande år för att skapa en mer hållbar bemanning och öka kvaliteten i omsorgstjänsterna. Personal inom hemtjänsten har genomgått utbildning i personcentrerat arbetssätt enligt modellen Stjärnmärkt. För att möjliggöra att fler kan bo kvar hemma längre utvecklar förvaltningen arbetet med att erbjuda sociala

aktiviteter och införa välfärdsteknik. Personer med trygghetslarm erbjuds förebyggande hembesök. Gemensamma arbetssätt ses över för att kunna erbjuda trygg hemgång från

sjukhushus. Kvalitetsledare, aktivitetssamordnare och måltidssamordnare införs på särskilda boenden.

Indikator	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	Trend	Riket	Övrig jämförelse
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn, andel (%) Kommentar: En viss minskning av utfallet från 2023 till 2024, men uppsatt årsmål nås.	91	90	87	➡	●	Över rikssnitt och snitt för jämförbara kommuner.
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – trygghet, andel (%) Kommentar: Innebär en minskning från 2023 och målet nås inte.	96	89	93	➡	●	Över rikssnittet och snitt för jämförbara kommuner.
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn, andel (%) Kommentar: Innebär en minskning från 2023 och målet nås inte även om det är nära.	90	84	85	➡	●	Under rikssnittet och snitt för jämförbara kommuner.
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – trygghet, andel (%) Kommentar: Innebär en minskning från 2023 och målet nås inte.	87	81	83	➡	●	Under rikssnittet och snitt för jämförbara kommuner.
Hemtjänstindex, placering (av 290) Kommentar: Stor förbättring sedan indexet började mätas 2022, då Leksand hamnade på plats 232.	70	22	Förbättras	➡		Bästa kommun i Dalarna.
Brukarbedömning LSS, helhetssyn, andel (%) Kommentar: Utfall uppdelat på verksamhetsområde: Daglig verksamhet, 98 %; gruppbostad, 100 %.	80	98	85	➡		
Brukare varit delaktig vid framtagande av IGP, andel (%) Kommentar: Det har inte gått att ta fram nödvändiga uppgifter för att mäta indikatorn. Mätmetod ska tas fram.			100			

Uppdrag	Status
Öka effektiviteten i äldreomsorgen och LSS-verksamheten Kommentar: Ett omfattande omställningsarbete pågår inom sociala sektorn, vilket förväntas leda till högre kvalitet och bättre resultat. Omställningsarbetet ligger i linje med övergången till nära vård samt nya socialtjänstlagen. Effektiviseringsarbetet utifrån bemannings- och schemaoptimering samt kvalitetstjänster har fortsatt. Nettokostnadsavvikelser har analyserats och åtgärder är framtagna utifrån dessa. Åtgärder ingår även i äldreomsorgsplan samt plan för omsorgen om personer med funktionsnedsättning/LSS. Uppdraget fortsätter under 2025	➡➡
Ta fram en äldreomsorgsplan respektive en plan för omsorgen om personer med funktionsnedsättning/LSS Kommentar: Arbetet pågår med att ta fram äldreomsorgsplanen där tidigare boendeutredning inkluderas. Det kommunala pensionsrådet ingår som referensgrupp. En plan för omsorgen om personer med funktionsnedsättning/LSS har tagits fram och är ute på intern remiss. Uppdraget fortsätter under 2025.	➡➡
Planera för framtida behov av lägenheter i särskilt boende Kommentar: Utredning av framtida behov har genomförts och beslut har fattats om utbyggnad av två befintliga SÄBO. Enkät till alla över 65 år är genomförd för att genomlysna boendebehov, inkluderande trygghetsboende, för målgruppen. Enkäten utgör underlag i fortsatt planering för framtida boendeformer och till äldreomsorgsplanen. Enkäten har även omfattat frågor som berör området ensamhet, sociala aktiviteter, trygghet och service vilka blir underlag till åtgärder i ordinärt boende utifrån området "trygg och säker i hemmet".	✓
Utred framtida behov av bostadsförsörjning inom LSS Kommentar: Uppdraget genomförs inom ramen för framtagande och implementering av plan för omsorgen om personer med funktionsnedsättning/LSS (se ovan).	➡➡

Uppdrag

Status

Ta fram en plan för införande och drift av arbetssätt för måltid över hela dygnet inom särskilt boende

Kommentar: Arbetet har återupptagits under året och har inkluderats i arbetet med framtagande av äldreomsorgsplan. Nytt måltidskoncept kommer omfatta helheten vid måltiderna, såsom miljö, känsla och samvaro

Specifikt mål 3.3:

Barn, vuxna och familjer i Leksand som har behov av stöd ska få insatser i samverkan av hög kvalitet i ett tidigt skede

Uppfylls delvis

Positiv utveckling

Målet bedöms delvis ha uppfyllts under året. Utvecklingen pekar i positiv riktning. Uppdragen i kommunplan har i huvudsak genomförts enligt plan. Utfall för kommunfullmäktiges indikatorer pekar på en positiv utveckling, inte minst vad gäller andelen barn som bor i familjer med ekonomiskt bistånd.

Stort fokus har under året legat på omställning utifrån nya socialtjänstlagen som förväntas

träda i kraft 2025. Nya socialtjänstlagen lägger större vikt vid det tidiga förebyggande arbetet, vilket bland annat kommer kräva ett ännu närmre samarbete med skola och förskola. Gemensamma utbildningstillfällen för sociala sektorns och utbildningssektorns ledningsgrupper har genomförts i syfte att stärka samarbete på övergripande nivå. Nya samverkansforum har införts där skola, förskola och socialtjänst kan mötas.

Indikator	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	Trend	Riket	Övrig jämförelse
Barn i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd, andel (%)	2,6		Minska			Under rikssnittet. Bäst i Dalarna.
Kommentar: Föregående mätvärde 2022 (3,6 %).						
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av biståndsmottagare (%)	30,6		Bibehålla			Under rikssnitt och i linje med snitt för jämförbara kommuner.
Kommentar: Då utfallet är lågt bedöms utrymmet att sänka andelen med långvarigt bistånd som litet. Risk finns att utfallet försämras 2024 och 2025 om tillgången till insatser inom VIA-förvaltningens verksamhet minskar för målgruppen.						

Uppdrag

Status

Ett folkhälsoperspektiv i kommunens planering och verksamhet (från strategisk plan)

Kommentar: Folkhälsoperspektivet beaktas i flera av kommunens verksamheter. I förslag till ny översiktsplan lyfts behov av att utveckla centrumnära rekreationsområden. GC-vägar har byggts ut och rustats upp. En sommarkulturskola utifrån barnets rättigheter har genomförts. Sociala sektorn arbetar utifrån hälsans bestämningsfaktorer. Uppdraget fortsätter under 2025.

Höj kvaliteten och förbättra processerna i utredningarna

Kommentar: Arbetet med att höja utredningarnas kvalitet och förbättra processerna inkluderades i utvecklingsdagar inom IFO där teamen förenklad handläggning och dokumentation samt ärendeprocess ingick. Arbetet fortsätter kopplat till omställning till ny socialtjänstlag. Det nya verksamhetssystemet som infördes under våren 2024 bidrar till nya arbetssätt.

Stärk arbetet för att förebygga allvarlig psykisk ohälsa och suicid

Kommentar: Samverkan mellan skola, förskola och socialtjänst utvecklas. Förskolan har fått ökad tillgång till skolpsykolog. Elevhälsan på grundskolan har förstärkts genom statsbidrag. Både grundskolan och gymnasiet har fokuserat på ökad skolnärvaro. Uppdraget fortsätter under 2025.

Uppdrag	Status
Följ upp öppenvårdens resultat och omfattning Kommentar: Kostnad per brukare (KPB) siffror har redovisats för öppenvårdens verksamheter vilka påvisar höga kostnader samt behov av att arbeta förebyggande med målgruppen 13–18-åringar för att förebygga placeringar. Målgruppens uppfattning och behov av stöd behöver kartläggas.	✓
Stärk samverkan internt och externt Kommentar: Befintlig samverkan har utvärderats och förslag på nya strukturer och samverkan ingår i arbetet med omställning till ny socialtjänstlag.	✓
Utveckla uppföljningen av individ- och familjeomsorgens verksamheter Kommentar: Utifrån nya socialtjänstlagen som väntas träda i kraft 1 juli 2025 har samverkansforum mellan utbildningssektorn och sociala sektorn påbörjats. Utvecklingsdagar kring nya socialtjänstlagen har genomförts. Arbeta har påbörjats med att se hur individbaserad systematisk uppföljning kan användas för uppföljning på övergripande nivå.	✓

Inriktningsmål 4:

I Leksand skapar vi förutsättningar för tillväxt med en mångfald av goda livs- och boendemiljöer i både tätorter och byar

◆ Uppfylls delvis

Inriktningsmålet bedöms delvis ha uppfyllts under året. Ett av de underliggande målen uppfylls helt och de två resterande uppfylls delvis. Sammantaget har uppdragen i kommunplanen genomförts enligt plan. Indikatorerna pekar på såväl positiv som negativ utveckling. Näringslivspolitik och kulturpolitiska program har

tagits fram i bred dialog med målgrupperna. Arbetet med större exploateringsprojekt har pågått, till exempel bostadsområdet Lummerhöjden. Framtagande av ny översiktsplan har fortsatt och ett bostadsförsörjningsprogram har antagits.

Specifikt mål 4.1:

Det ska finnas ett varierat utbud av bostäder och trygga boendemiljöer för olika grupper under olika delar av livet

◆ Uppfylls delvis

Både positiv och negativ utveckling

Målet bedöms delvis ha uppfyllts under året. Utvecklingen går i både positiv och negativ riktning. Målen nås inte för två av kommunfullmäktiges indikatorer och nås helt för tre. Bostadsbyggandet pekar nedåt medan invånares uppfattning av Leksand som plats och upplevda trygghet förbättras. Befolkningen ökade på nytt under 2024. Beslutade uppdrag har i hög grad genomförts enligt plan men än märks inte effekterna av det arbetet.

Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan har fortsatt under året och väntas kunna antas 2025. Ett nytt bostadsförsörjningsprogram har tagits fram och beslutats av kommunfullmäktige. Exploateringsprojekten i Lummerhöjden och Limsjöänget har fortsatt. Arbetet med projektering kring utbyggnad av det särskilda boendet Edshult har påbörjats. Leksandsbostäders förvaltningsuppdrag har fortsatt att utvecklas

Indikator	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	Trend	Riket	Övrig jämförelse
Bostäder som beviljats bygglov under de senaste två åren, antal/1000 invånare Kommentar: Tydlig nedgång mellan 2021 och 2023 (från 5,3 till 3,5). Nedgången kan noteras i hela riket och beror sannolikt på vikande konjunktur och högre priser. Antalet bygglov som beviljats för bostäder bedöms öka i samband med att tomter på Lummerhöjden kommer ut till försäljning. 2024 års utfall publiceras v. 13 2025.	3,5		Öka	↗		Under rikssnitt och snittet i jämförbara kommuner.
Färdigställda bostäder i kommunen, antal Kommentar: Utfallet speglar en generell trend i dagsläget att antalet ansökningar om nybyggnation av bostäder minskat.	29	54	70	↗		
Antal förmedlade lägenheter ur Leksandsbostäders kö Kommentar: Utfallet innebär en ökning jämfört med 2023 och ligger i linje med utfallet 2022 (174 lägenheter).	168	173	Tas fram	↗		
Nettoinflyttning av personer i arbetsför ålder (20–64 år), antal Kommentar: Flyttnettot minskade mellan 2022 och 2023, men ökade igen för 2024.	4	74	Öka	↗		
Kommunen är en bra plats att bo på, andel (%) Kommentar: Föregående mättilfälle var 2022 (95,1 %). Att en hög andel anser att Leksand är en bra plats att bo på är positivt sett ur platsattraktivitet.		97,1	95	↗	●	Över rikssnittet och snitt för jämförbara kommuner.
Invånare 16–84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%) Kommentar: Föregående mättilfälle var 2022 (13,9 %).		13	Minska	↘	●	Under rikssnittet och snitt för jämförbara kommuner.

Uppdrag	Status
Strategi för plats- och boendeattraktivitet (från Strategisk plan) Kommentar: En tvärsektoriell grupp arbetar med utgångspunkt i slutsatser och rekommendationer från Stora flytt- och boendestudien (Kairo's future). Arbetet kommer att formaliseras under hösten. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Fördjupad befolkningsanalys (från Strategisk plan) Kommentar: Uppdraget har inte kunnat påbörjas på grund av föräldraledighet. Arbetet påbörjas under hösten och fortsätter 2025.	▶▶
Dialog med unga och unga vuxna (från Strategisk plan) Kommentar: Ett antal skolklasser i grundskola och gymnasiet har involverats i samrådet gällande översiktsplanen. Kulturavdelningen samarbetar med kulturskolan gällande projektet kulturcrew. Dialogmöte om nytt kulturpolitiskt program har genomförts med ungdomar. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Se över möjligheterna att tillskapa fler elev- och studentbostäder Kommentar: Frågan behandlas i nytt bostadsförsörjningsprogram. Samarbete med LBAB för att identifiera möjliga platser.	✓
Se över behov av ytterligare boendeformer för äldre Kommentar: Frågan behandlas i nytt bostadsförsörjningsprogram. Sociala sektorn utreder framtida behov av boendeformer som inte är SÄBO. Planering finns för utbyggnad av två SÄBO. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Ett effektivare arbete med exploateringar Kommentar: Tillgänglig industrimark har identifierats under våren. Totalt finns 14 tomter till salu. Befintligt material och riktlinjer har setts över och reviderats. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Ta fram en kommunövergripande handlingsplan för arbetet mot våld i nära relationer Kommentar: Sociala sektorn har påbörjat arbete i sina verksamheter kopplat till arbetet mot våld i nära relationer. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Utveckla fler aktivitetsplatser runt om i kommunen Kommentar: På Siljansvallen samt vid Källan planeras aktivitetsboxar där invånare kan låna material. Fler aktivitetsplatser på Granberget och möjligheten att skapa en spontanidrottsyta i Insjön ses över.	✓
Ta fram en riktlinje för val av huvudmannaskap i detaljplaner Kommentar: Arbete har påbörjats. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶

Specifikt mål 4.2:

Leksand är en expansiv kommun med livskraftiga företag som skapar nya arbetstillfällen

Uppfylls helt

Positiv utveckling

Målet bedöms ha uppfyllts helt under året. Utvecklingen har varit positiv för flera av indikatorerna och planerade uppdrag har genomförts. Tre av kommunfullmäktiges indikatorer har en positiv trend och i samtliga indikatorer som har gått att mäta har Leksand höga resultat nationellt sett. Till exempel placerade sig Leksand på andra plats i Sverige i SKR:s insiktsmätning 2023.

Ett nytt näringslivspolitiskt program har tagits fram i dialog med branscherna. I mars arrangerade Leksands kommun och Företagarna Leksand en näringslivsvecka. Företagarfrukostar har arrangerats löpande under året och varit välbesökta. Projektering av vägar, GC-väg, busshållplats mm på Limsjöänget har påbörjats. 14 industritomter har identifierats och lagts ut till försäljning.

Indikator	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	Trend	Riket	Övrig jämförelse
Nöjd Kund-Index (NKI) Kommentar: Utfall för 2024 redovisas v. 17 2025.	88		86	▲	●	Jämförelser avser 2023. Andra bästa resultat i Sverige.
Antal nystartade företag per 1000 invånare (16–64 år) Kommentar: Utfall för 2024 redovisas v. 24 2025. Nyföretagandet har ökat i Leksand i motsats till nationellt och liknande kommuner.	11,9		Öka	▲		Jämförelser avser 2023. Över rikssnitt och snittet för andra liknande kommuner.
Antal gästnätter per invånare Kommentar: Viss minskning mellan 2022 (24,1) och 2023. Under 2024 ökade antalet gästnätter igen, men ligger fortfarande under 2022 års utfall. Besöksnäringen i Leksand har beskrivit att sommaren 2024 var mycket bra.	22,5	23,3	Öka	▲	●	Jämförelser avser 2023. Tydligt över rikssnittet, dock lägre än andra kommuner i Leksands kommungrupp.
Förvärvsarbetande inom näringslivet, andel av dagbefolkningen (%) Kommentar: SCB har slutat redovisa indikatorn.			Tas fram			

Uppdrag	Status
Ta fram en ny näringslivsstrategi Kommentar: Ett nytt näringslivspolitiskt program har tagits fram i dialog med branscherna. Kommunstyrelsen antog programmet i november och sträcker sig till och med 2030.	✓
Utred och planera för kombiterminalen i Insjön Kommentar: Detaljplan för containerterminalen antogs av fullmäktige i februari 2025. Dialoger förs med intresserade företag samt med fastighetsägare för eventuella markinköp. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Inled samarbete med näringslivet för att driva kollektivtrafikfrågor Kommentar: Möjligheten till dynamisk kollektivtrafik i Leksands tätort undersöks tillsammans med Region Dalarna och Rättviks kommun. Erfarenhetsutbyte med Säffle kommun har genomförts och dialog har förts med Transdev. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Utveckla uppföljningen av utvecklingen i befintliga företag Kommentar: Har genomförts som en del av arbetet med att ta fram ett nytt näringslivspolitiskt program. I programmet anges indikatorer som kommer att följas upp under programperioden.	✓

Specifikt mål 4.3:

Invånare i Leksand, med fokus på barn och unga, ska ha tillgång till ett rikt och aktivt kultur-, idrotts- och friluftsliv

Uppfylls delvis

Negativ utveckling

Målet bedöms delvis ha uppfyllts under året. Utvecklingen bedöms delvis gått åt fel håll då arbetet med det fritidspolitiska programmet har pausats, och därmed även framtagandet av en evenemangsstrategi. Utfall för kommunfullmäktiges indikatorer pekar på en blandad utveckling men med flera positiva resultat, till exempel placering i Friluftsrämjandets ranking Årets friluftskommun och deltagandet i kulturskola och idrottsföreningar.

En lång rad aktiviteter har arrangerats under året, till exempel under skolloven på kulturhuset. Granbergets skidverksamhet var välbesökt under vintern 2023/24 och har öppnat upp ett skidspår där det är tillåtet att ta med sig hund. Under sommaren genomfördes en lyckad sommarkulturskola i samarbete mellan kulturskolan och fritidsverksamheten.

Indikator	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	Trend	Riket	Övrig jämförelse
Deltagartillfällen i kulturskolans verksamheter, antal per invånare (7–20 år)	34,6		Öka			
Kommentar: Utfall för 2024 kommer att presenteras i början av 2025. Ansökningarna till kulturskolan ökade inför höstterminen 2024.						
Elever (6–15 år) i musik- eller kulturskola, andel (%)	29,6		28	↘	●	Jämförelser avser 2023. Över rikssnitt, bland de bästa resultaten i jämförbara kommuner.
Kommentar: Ansökningarna till kulturskolan ökade inför höstterminen 2024. Antalet platser har ökat under 2024 genom fler gruppkurser i dans för att fler elever ska kunna tas emot med nuvarande resurser.						
Deltagartillfällen i idrottsfördelningar, antal/invånare (7–20 år)	40,2		35	↘	●	Jämförelser avser 2023. Över rikssnitt och jämförbara kommuner.
Kommentar: Andelen deltagartillfällen har ökat stadigt de senaste åren.						
Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0–17 år	9,9		14	↘	●	Jämförelser avser 2023. Under rikssnittet och andra liknande kommuner.
Kommentar: Till följd av byte av system i biblioteken har data för halva 2023 gått förlorad, vilket gör att utfallet är svårt att bedöma.						
Nöjdhet med bibliotekets utbud och främjande av lokalt kulturliv, andel (%)		85,4	83	↘	●	Över rikssnittet. I det högre segmentet jämfört med andra liknande kommuner.
Kommentar: Föregående mätvärde från 2022 (83,2 %). Biblioteket har arbetat aktivt för att nå ut till fler, särskilt barn och unga.						
Invånare 16–84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)		68,4	Öka	↘	●	Klart över rikssnittet och andra jämförbara kommuner.
Kommentar: Föregående mätvärde från 2022 (69,9 %). Trots en minskad andel som är fysiskt aktiva minst 150 minuter per vecka ligger Leksand bland de kommuner som har högst andel fysiskt aktiva i landet.						
Placering i årets friluftskommun, ranking	43	15	Bäst i länet			Rankingen innebär att Leksand är 15e bästa kommun i landet, och näst bästa kommun i Dalarna.
Kommentar: Rankingen 2024 innebär en stor förbättring jämfört med 2023. Förbättringen beror bland annat på att det nu finns ett politiskt antaget styrdokument inom området (program för miljömässigt hållbart Leksand 2030). Placeringen (15) avser nationellt. I Dalarna placerar sig Leksand på plats 2 vilket är lägre än det uppsatta målet.						

Uppdrag	Status
Ta fram ett nytt fritidspolitiskt program med fokus på barn och unga Kommentar: Underlag till programmet har samlats in från föreningar, ungdomar och äldre. I väntan på att pågående omorganisation ska bli klar har arbetet med programmet pausats. Arbetet kommer återupptas inom ordinarie verksamhet.	
Ta fram ett nytt kulturpolitiskt program med fokus på barn och unga Kommentar: Förslag till kulturpolitiskt program har lämnats för politisk beredning. Programmet väntas antas under våren 2025.	
Se över hur aktiviteter för ensamma äldre kan utformas inom kultur, fritid och friluftsliv Kommentar: Arbetet pågår inom ramen för arbetet med de fritids- och kulturpolitiska programmen. Dialog förs mellan fritids- respektive kulturavdelningen och sociala sektorn. Sociala sektorn tillsätter aktivitetssamordnare med uppdrag att samverka med civilsamhället.	
Ta fram en evenemangsstrategi Kommentar: Evenemangsstrategin kommer att tas fram när näringslivs-, fritids- och kulturpolitiska programmen är antagna. Då det fritidspolitiska programmet har pausats är det osäkert när uppdraget kommer att kunna slutföras. Uppdraget fortsätter under 2025.	

Inriktningsmål 5:

I Leksand lever vi på ett miljömässigt hållbart sätt

 Uppfylls delvis

Inriktningsmålet bedöms delvis ha uppfyllts under året. Ett av de underliggande målen bedöms ha uppfyllts helt och det andra delvis. Sammantaget har beslutade uppdrag genomförts enligt plan. Flera indikatorer pekar på en positiv utveckling. Det finns dock några indikatorer där uppsatta mål inte nås.

Handlingsplaner utifrån programmet för ett miljömässigt hållbart Leksand 2030 har beslutats av kommunstyrelsen. Gång- och cykelvägar rustas upp och nya anläggs. Fler laddstolpar för elbilar ska byggas och kommunen arbetar för att införa en ny fordonsorganisation.

Specifikt mål 5.1:

Leksands kommun ska minska de egna verksamheternas och bolagens klimatavtryck

 Uppfylls delvis Både positiv och negativ utveckling

Målet bedöms delvis ha uppfyllts under året. Utvecklingen bedöms vara både positiv och negativ. Uppdrag i kommunplanen har genomförts enligt plan. Kommunfullmäktiges indikatorer pekar på både positiv och negativ utveckling, där matsvinnet fortsätter att minska vid serveringen på Gästishallen medan avfallet som samlas in i kommunhuset har ökat.

Handlingsplaner kopplade till Program för ett miljömässigt hållbart Leksand 2030 har tagits

fram och beslutades i början av 2025. Handlingsplanerna innehåller konkreta aktiviteter som ska vidtas i syfte att nå de uppsatta målen. En hållbarhetsstrateg har rekryterats i samarbete med Leksandsbostäder AB. Arbetet med att inrätta en ny fordonsorganisation för kommunen har pågått under året och kommer att fortsätta 2025. I det uppdraget, som ligger under mål 1.2, inkluderas även frågor om

uppföljning av drivmedelsförbrukning inklusive elförbrukning i kommunens elbilar.

Indikator	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	Trend	Riket	Övrig jämförelse
Upphandlingar över direktupphandlingsgränsen med någon form av miljö- eller klimatkrav på avancerad nivå enligt Upphandlingsmyndighetens definition, andel (%) Kommentar: I tre upphandlingar över direktupphandlingsgränsen som genomförts bedömdes det rimligt att ställa miljökrav enligt definition i indikatorn, varav det ställdes miljökrav på avancerad nivå i en.		33	40			
Antal kg avfall från kommunens verksamheter Kommentar: Avser avfall i kg per månad i kommunhuset. Mängden avfall har ökat under året vilket beror på att mycket slängs fel, men kan också delvis förklaras av att fler personer arbetar i kommunhuset 2024 jämfört med 2023. Planering pågår för att kunna mäta avfall i fler verksamheter.	47	49,6	Minska	➡		
Matsvinn Gästishallen, gram per portion Kommentar: I vissa mottagningskök har det införts möjlighet att köpa överbliven mat som matlåda, så kallad "Klimatlåda". Tillagningsköken har bra nedkylningsmöjligheter och uppvärmningsmöjligheter vilket möjliggör att överbliven mat tas om hand och serveras som "andra chansen" följande dag.	24,5	23,9	Minska	➡		
Andel fossilfritt bränsle i kommunens fordon (%) Kommentar: Arbete med att förbättra mätmetoderna pågår inom ramen för införandet av ny fordonsorganisation.	92	94	Öka	➡		
Totalt installerad effekt, anläggningar med lokalproducerad el som ägs av Leksands kommun och Leksandsbostäder, kW Kommentar: Solceller har installerats på Räddningstjänstens lokaler som ägs av Leksandsbostäder AB. Fördelning 2024: Leksands kommun, 197,6 kW; Leksandsbostäder, 146,46 kW.	313	344	Öka	➡		

Uppdrag	Status
Implementera programmet för ett miljömässigt hållbart Leksand 2030 Kommentar: Handlingsplaner för respektive fokusområde i programmet beslutades av kommunstyrelsen i januari 2025. En hållbarhetsstrateg som bland annat ska samordna arbetet utifrån handlingsplanerna har rekryterats i samarbete med Leksandsbostäder. Uppdraget fortsätter under 2025.	▶▶
Utveckla uppföljningen av kommunens användning av fordonsbränsle Kommentar: Arbete pågår tillsammans med LBAB om ny laddinfrastruktur som möjliggör mätning av elförbrukning i kommunens fordon.	✔

Specifikt mål 5.2:
Leksands kommun och dess bolag ska ge invånare, besökare och företagare goda förutsättningar att minska sina klimatavtryck

●

Uppfylles helt

➡

Positiv utveckling

Målet bedöms uppfyllas helt under året. Utvecklingen bedöms ske i positiv riktning. Planerade uppdrag har genomförts enligt plan. En resvaneundersökning har genomförts och kommer genomföras regelbundet. Målet nås för fyra

av kommunfullmäktiges indikatorer. För en indikator nås inte målet och utfallet har försämrats sedan tidigare mätning. Det bedöms dock vara en tillfällig nedgång.

Förberedelser för införande av bostadsnära insamling av pappers- och plastförpackningar genom Dala Vatten och Avfall AB har genomförts. Införande i Leksands kommun är planerat till 2025. Utemiljögruppen har förberett införande av så kallade flerfraktionssoptunnor på ett flertal platser i kommunen. En energi- och

beredskapsmässa har genomförts. Tillsammans med Dala Energi planeras byggnation av laddstolpar för elbilar vid Kulturhusparkeringen och vid nya sporthallen. Leksands kommun tilldelades miljöpriset "Grönt föredöme" av organisationen Gröna mobilister.

Indikator	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024	Trend	Riket	Övrig jämförelse
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO ₂ e/invånare Kommentar: Senaste utfall är från 2022 (2,73). Efter en liten uppgång mellan 2020 och 2021 minskade utsläppen återigen 2022. Fortsätter minskningen i samma takt är bedömningen att målet kommer att nås.			2,64	↗	●	Jämförelser avser 2022. Under snittet för riket och jämförbara kommuner.
Information från kommunen om vad enskilda kan göra för att minska sin miljö- och klimatpåverkan fungerar bra, andel (%) Kommentar: Föregående mätvärdet från 2022 (49 %).		55,9	51	↗	●	Under rikssnittet men i linje med andra jämförbara kommuner.
Utbudet av platser för förpackningsåtervinning är bra, andel (%) Kommentar: Föregående mätvärdet från 2022 (81 %). Minskningen kan bero på att en plats för förpackningsåtervinning tillfälligt tagits bort. Beslut är fattat att införa bostadsnära insamling i form av två ytterligare kärl för plast och pappersförpackningar. Införande i Leksands kommun kommer att ske under 2025.		78	82	↗	●	Under rikssnittet, men i linje med snittet för andra dala-kommuner.
Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare Kommentar: Mängden avfall har minskat under flera år, men är fortfarande bland de högsta i landet.	559		Minska	↗	●	Över rikssnittet och snittet för andra jämförbara kommuner.
Antal km utbyggd separerad GC-väg Kommentar: GC-vägar till Övermo (900 meter) samt Limhagen (600 meter) klara. Dialog och planering för ytterligare sträckor har skett.	1,2	1,5	1,5	↗		

Uppdrag	Status
Genomför resvaneundersökningar gällande studie- och yrkespendling Kommentar: Resvaneundersökning har genomförts under året och kommer göras regelbundet framöver. Syftet är bland annat att kunna följa upp effekterna av byggnation av GC-vägar.	✓
Se över hur kommunens arbete med klimatanpassning kan följas upp Kommentar: Arbetet kommer främst att följas upp genom de handlingsplaner som tas fram kopplat till program för miljömässigt hållbart Leksand 2030, särskilt handlingsplanen för fokusområde Klimatpåverkan och klimatanpassning. I arbetet med ny översiktsplan har behov av klimatanpassningsåtgärder och sårbarhetsanalyser identifierats.	✓

Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning

Resultatutveckling

Kostnadsutvecklingen som var mycket hög under 2023 har stannat av eller i alla fall bromsats inom i princip alla verksamheter. Kommunen har vidtagit åtgärder med anledning av det ekonomiska läget.

Omställningen inom äldreomsorgen har kunnat genomföras snabbare än förväntat och den reserv som avsattes inom sektorn har inte behövt utnyttjas. Sociala sektorn redovisar därmed ett överskott på 15 mkr men förväntas fortsatt sammantaget ligga över standardkostnaderna inom flera verksamheter. Kostnaderna inom Individ- och familjeomsorgen är fortsatt höga och även under 2024 var kostnaderna för konsultbemanningen höga. Dock minskade efterfrågan på hemtjänst betydligt jämfört med den prognos sektorn tagit fram baserat på tidigare efterfrågan inom respektive åldersgrupp, vilket väger upp resultat under myndighet, och inte minst innebär den lägre efterfrågan bättre

förutsättningarna att klara kommande mycket snabba ökning av antalet äldre över 85 år. Kommunen gör under inledningen av 2025 en mer grundläggande genomgång av förväntade volymer inom både hemtjänst och särskilt boende för att kunna göra en långsiktig planering inför utbyggnaden av verksamheten.

Även inom gymnasiet fortsatte nettokostnadsavvikelsen öka under 2023, på grund av ökade kostnader för interkommunala ersättningar, men även de program kommunen erbjuder ligger över kostnaderna enligt den så kallade riksprislistan. Under 2024 minskade de interkommunala ersättningarna och gymnasieskolan gjorde ett överskott. Givet eftersläpningen i beräkningen av standardkostnaderna är det dock osäkert om detta kommer visa sig i form av minskad nettokostnadsavvikelse för 2024. Avgörande för att komma ner i kostnader inom gymnasieskolan är ett gemensamt arbete inom ramen för GYSAM.

Resultat mkr	Resultat 2024	Resultat 2023	Resultat 2022	Resultat 2021	Resultat 2020
Leksands kommun	-7,8	12	29,2	35,9	25,7
Leksandsbostäder AB	14,5	9,6	12,3	13,9	18,1
Leksand Vatten AB	6,2	-1,5	-5,2	-5	-7,6
Totalt	12,9	20,1	36,3	44,8	36,2

Tabell 5. Resultat (mkr) för kommunkoncernen för perioden 2020–2024 före skatt och bokslutsdispositioner. Resultatet skiljer sig från koncernresultat i resultaträkningen där resultat redovisas efter skatt och dispositioner.

VA-bolaget har under ett antal år täckt underskottet via obeskattade reserver vilket påverkat soliditeten negativt. Taxehöjningen på 27 % inför 2024 har inneburit att bolaget kunnat vända flera år av negativa resultat. Den lägre upplåningen under 2024 innebar samtidigt att räntekostnaderna blev avsevärt lägre än budgeterat och resultatet högre. Rörelseresultatet ökade

från cirka 7 mkr 2023 till 17 mkr 2024, samtidigt ökade de finansiella posterna med 2,7 mkr.

Även Leksandsbostäder är räntekänsliga men bolaget har under 2024 inte tagit upp några nya lån. Direktavkastningen på bokfört värde ökade under året. Rörelseresultatet ökade från 19 till 26 mkr och de finansiella posterna ökade med cirka 2 mkr.

Under kommande år finns det fortsatt ett stort investeringsbehov i koncernen. Förutom bostäder, lokaler och äldreboenden görs stora investeringar i infrastruktur så som vägar, vattenhantering och investeringar kopplade till exploateringen. Det sker fortsatt upprustning av VA-nätet och utbyggnad av verksamhetsområden.

Koncernens finansiella kostnader har ökat betydligt och kommer försätta öka under kommande år oavsett om upplåningen ökar då lån med fördelaktiga villkor kommer att omsättas allteftersom. Resultatnivån i primärkommunen behöver stärkas, men Leksand är i grunden en väl fungerande kommun med ekonomiska förutsättningar att fortsätta växa och utvecklas.

Budgetföljsamheten för drift och investeringar

Budgetföljsamheten inom driften har varit mycket hög under året och de finns en tydlig budgetdisciplin. Inom investeringsverksamheten är dock avvikelserna alltjämt för stora. Mer fokus på uppföljning av investeringarna

kommer läggas redan i T1 för att fånga både positiva och negativa avvikelser. Power Bi-rapporter har utvecklats för att förenkla uppföljningen och under 2025 ska de rullas ut i verksamheterna. Det negativa resultatet innebär att självfinansieringsgraden stannar på ca 60 % trots lågt utfall inom investeringsverksamheten.

Pensionerna fortsätter tynga resultatet 2024

Prognosen vad gäller pensionskostnaderna 2024 har stått sig relativt väl. Inför 2025 förväntas kostnaderna minska betydligt. Ansvarsförbindelsen fortsätter att minska över tid men ökade under 2023 och 2024. Det nya pensionsavtalet med ökad avsättning till tjänstepension inom AKAP-KR som trädde i kraft 2023 innebär att kostnaderna ökar, samtidigt minskar ryckigheten i och med att det nya avtalet är avgiftsbaserat. Majoriteten av de som fick möjlighet att välja att gå över till det nya avtalet AKAP-KR eller stanna kvar i det förmånsbestämda avtalet KAP-KL valde att stanna kvar.

Leksands kommun total pensionsskuld, mkr

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Ansvarsförbindelse	274,6	265,5	249,9	237,0	225,6	213,6
Avsatt till pensioner	88,4	89,8	89,1	89,4	90,7	92,1
Upplupna kostnader	19,9	19,4	19,7	20,5	21,4	22,1
Löneskatt	92,9	90,9	87,0	84,2	81,9	79,5
Summa skuld	475,8	456,6	445,7	431,2	419,6	407,2

Tabell 6. Totalt pensionsskuld för Leksands kommun.

Leksands kommun total pensionskostnad, mkr

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Avgiftsbestämd del	37,7	36,8	37,4	39,1	40,7	42,1
Förändring av pensionsavsättning	15,0	-1,8	-1,9	-2,1	-1,8	-1,7
Pensionsutbetalningar	23,2	22,0	21,4	21,2	20,8	20,5
Premier	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiell kostnad	7,8	3,2	1,2	2,4	3,2	3,0
Löneskatt	20,3	14,6	14,1	14,7	15,2	15,5
Summa kostnader	103,9	74,9	72,1	75,3	78,1	79,5

Tabell 7. Pensionsprognos

Känslighetsanalys

Leksands kommunala koncerns beroende av omvärlden kan beskrivas genom att göra en känslighetsanalys. Av sammanställningen nedan framgår hur olika intäkts- och kostnadsposter påverkar koncernens resultat om de förändras.

Störst påverkan på intäkterna har en ökning/minskning av skatteintäkterna. En variation på 1 % är inte onormal utan har snarare varit regel de senaste åren och skillnaden kan vara större mellan enskilda prognoser under året. När det gäller bränsle och energi har vi sedan 2022 upplevt mycket stora kostnadsökningar och vad gäller energipriset har koncernen i olika scenarier räknat med att priset kan komma att öka med flera hundra procent jämfört med de väldigt fördelaktiga avtal kommunen tidigare haft. Summerar vi 2024 har kommunen trots

allt kommit väl ut och den prissäkring som genomfördes under sommaren 2024 blev på en lägre nivå än året innan.

Känslighetsanalys	Förändring	Effekt +/- mkr
Effekt på koncernens intäkter		
Skatteintäkter	1 %	8,56
Generella statsbidrag och utjämning	1 %	2,65
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	1 %	1,04
Taxor, avgifter	1 %	1,38
Effekt på koncernens kostnader		
Personalkostnader exl. pensionskostnader	1 %	81,3
Pensionskostnader	1 %	0,85
Inköp av varor och tjänster	1 %	0,53
Bränsle, energi och vatten	1 %	0,56

Tabell 8. Känslighetsanalys

Balanskravsresultat och resultatutjämningsreserv

Balanskravet är ett lagstadgat krav som kommunen måste uppfylla enligt kommunallagen. Det trädde i kraft år 2000 och utgör en undre gräns för vilket resultat som är tillåtet att budgetera och redovisa. Balanskravet innebär i korthet att kommuner och regioner ska besluta om en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Om resultatet blir negativt i bokslutet är huvudprincipen att underskottet ska kompenseras med motsvarande överskott de närmaste tre åren.

Regler för kommunens reservering till och disponering av RUR finns i särskilda riktlinjer för god ekonomisk hushållning beslutade av fullmäktige 2022-11-28. Enligt riktlinjerna får

disponering ske när den underliggande utvecklingen av skatteunderlaget faller under det tioåriga genomsnittet för skatteunderlagets utveckling, vilket har varit fallet 2024. Ett nytt nationellt regelverk beslutades under 2023 och RUR ska fasas ut under en tioårsperiod och ersättas med en resultatreserv (RER).

Vid kommunens avstämning av balanskravet har samtliga vinster som uppkommit vid försäljning av anläggningstillgångar räknats bort. Balanskravsresultatet uppgår till 0 mkr i och med att kommunen nyttjar resultatutjämningsreserven för att täcka årets underskott.

Balanskravsutredning	2024
Årets resultat enligt resultaträkningen	-7,8
Reducering av samtliga realisationsvinster	-0,6
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-8,4
Användning av medel från resultatutjämningsreserven	-8,4
Balanskravsresultat	0,0

Tabell 9. Balanskravsutredning för Leksands kommun år 2024, angivet i mkr.

Kommunen kommer nyttja resultatutjämningsreserven för att täcka underskottet 2024.

Resultatutjämningsreserv (RUR)	2024	2023	2022
Ingående värde, mkr	60,6	60,6	60,6
Reservering till RUR, mkr	0,0	0,0	0,0
Disponering av RUR, mkr	8,3	0,0	0,0
Utgående värde, mkr	52,2	60,6	60,6
Utgående värde/snitt av skatteintäkter tre senaste åren, %	4,71	6,1	6,4

Tabell 10. Resultatutjämningsreserv för åren 2024–2022, angivet i mkr.

Väsentliga personalförhållanden

Leksands kommuns ambition är att vara en attraktiv arbetsgivare där medarbetare och chefer ges goda förutsättningar i sitt arbete och där en god arbetsmiljö är i fokus. Kommunen ska erbjuda en trygg arbetsplats med en inkluderande kultur som skapar stolthet och framtidstro för våra medarbetare och som skapar mening för dem vi är till för.

Kompetensförsörjning

En av kommunens största utmaningar har även under 2024 varit kompetensförsörjningen och det främst inom omsorgen. För att möta kompetensförsörjningsutmaningen har ett brett arbete med kompetensförsörjning pågått under 2024, både på central nivå och i sektorerna. Sektorerna har under året arbetat med att ta fram sektorspecifika kompetensförsörjningsplaner som möter de behov som är aktuella för varje sektor. En viktig del för kompetensförsörjningsutmaningen är att attrahera medarbetare till kommunen och arbeta för att behålla dem. En god och hållbar arbetsmiljö är en förutsättning för det.

Under året har många aktiviteter och åtgärder genomförts i förvaltningen för att stärka kompetensförsörjningen. Bland annat har organisatoriska värderingar tagits fram och ett aktivt arbete med att sänka sjuktagen har påbörjats. Vidare har ett arbete med arbetsgivar-, organisations- och platsvarumärken påbörjats och implementering av samverkansavtalet startades med syfte att stärka samverkan, dialog och delaktighet.

En ökning av antalet kommuninvånare 80 år och äldre samtidigt som barnafödandet och människor i arbetsför ålder minskar kommer

ställa krav på ett fortsatt aktivt arbete med kompetensförsörjningen både på kort och lång sikt.

Arbetsmiljö, hälsa och friskvård

Under 2024 infördes ett nytt AI-understött system för den årliga medarbetarundersökningen och systematiskt arbetsmiljöarbete. Detta för att förenkla arbetet för kommunens chefer och ge möjligheten att tätare följa upp arbetsmiljön i form av pulsmätningar. Flertalet inspektioner från Arbetsmiljöverket har genomförts inom olika sektorer och verksamheter under året och de har genomförts med godkända resultat vilket indikerar på ett aktivt arbete med arbetsmiljön i våra verksamheter.

Under året har arbetet med Chefoskopet pågått där fokus har varit att förbättra arbetsmiljön för kommunens chefer och medarbetare genom att jobba med de organisatoriska förutsättningarna. En viktig del i det arbetet är att cheferna ska ha ett rimligt antal medarbetare. Under 2024 antogs därför riktvärden för antal medarbetare per chef politiskt och arbetet med att införa dem påbörjades under året.

Som en del i hälsoarbetet har förmånscyklar erbjudits till medarbetarna vid två tillfällen under året. Det var en lite lägre nyttjandegrad av friskvårdsbidraget 2024 i jämförelse med 2023. Ytterligare friskvårdssatsningar kommer att genomföras under 2025 för att bidra till ökad hälsa och sänkta sjuktag för medarbetarna.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron sjönk under 2024 till 8,96 % jämfört med 9,1 % 2023. Det är den korta sjukfrånvaron 1–14 dagar som har minskat medan långtidssjukfrånvaron har ökat. Positivt är att andelen långtidsfriska medarbetare

(max 5 sjukdagar) har ökat. Målsättningen för 2025 är att den totala sjukfrånvaron ska vara 8%.

Kvinnors sjukfrånvaro har minskat marginellt från 10,00 % till 9,91 %, medan männens sjukfrånvaro har minskat från 6,40 % till 6,17 %. Männens sjukfrånvaro ligger klart under den genomsnittliga sjukfrånvaron. Vad gäller medarbetare 29 år eller yngre har det skett en betydande minskning av sjukfrånvaron på nästan 2,5 procentenheter. Under hösten har ett mer aktivt arbete skett med att följa upp sjukfrånvaron vilket kan ha påverkat sänkningen av den sjukfrånvaron. Det genomsnittliga antalet sjukdagar per person är nästintill oförändrat sedan förra året. Sjukfrånvaron sjunker mer eller mindre i alla sektorer förutom i den sociala sektorn där det sker en liten ökning. Lägst sjukfrånvaro är det inom sektor Samhällsutveckling där sjukfrånvaron är 3,5 % totalt under 2024.

Under hösten inleddes ett projekt för att sänka sjuktalen, en satsning för att öka medarbetarnas hälsa och sänka sjuktalen. Fokus har i första hand varit på långtidssjukfrånvaron då det också är där vi ser en ökning men även arbete med korttidsfrånvaron har pågått. Olika insatser har genomförts i form av kartläggning av de längre rehabärendena, obligatorisk rehabiliteringsutbildning för alla chefer, en uppdaterad

rehabiliteringsriktlinje och ett närmare lokalt samarbete med företagshälsovården etc. Under hösten ser vi också en positiv trend vad gäller en sänkning av sjukfrånvaron. Fortsatta satsningar på hälsa och sänkta sjuktal pågår under 2025.

Övrig medarbetarstatistik

Antalet tillsvidareanställda har minskat marginellt jämfört med året innan medan antalet visstidsanställningar har minskat från 85 till 74. Målsättningen för 2025 är att höja antalet tillsvidareanställda till 80%. En majoritet av kommunens medarbetare är kvinnor och antalet tillsvidareanställda kvinnor respektive män är så gott som oförändrat från 2023.

Det har varit ett högre söktryck generellt på vakanta tjänster under året vilket det rådande konjunkturläget kan ha bidragit till. Även kommunens aktiva arbete med arbetsgivarvarumärket och attraktivitet har bidragit kan ha bidragit till det söktrycket.

Årsarbetarna har minskat från 1 234 till 1 171, vilket till viss del beror på sociala sektorns effektiviserade scheman med färre vakanser och färre deltider. Sociala sektorns påbörjade arbete med heltid som norm har även bidragit till att sysselsättningsgraden har ökat från 90,1% till 91,4 %.

Sjukfrånvaro % per kalenderår	2024	2023	2022	2021	2020
Total	9,0%	9,1%	10,1%	9,5%	10,5%
60 dagar eller mer av totalen	49,0%	45,3%	37,9%	44,2%	34,6%
Kvinnor	9,9%	10,0%	11,2%	10,3%	12,9%
Män	6,2%	6,4%	6,7%	7,7%	11,0%
29 år eller yngre	9,9%	12,4%	13,0%	13,7%	14,7%
30–49 år	8,6%	8,4%	9,4%	9,4%	9,8%
50 år eller äldre	9,1%	9,2%	20,2%	9,0%	10,2%
Långfriska, max 5 sjukdagar	46,6%	44,0%	34,7%	44,4%	36,3%
Antal sjukdagar per person	31,4%	28,0	30,1	27,7	30,0

Tabell 11. Sjukfrånvarostatistik för Leksands kommun år 2024–2020 angivet i procent (%).

Antal medarbetare (från novemberstatistiken)	2024	2023	2022	2021	2020
Tills vidare	1 270	1 272	1 231	1 219	1 174
Varav kvinnor	964	966	941	934	917
Varav män	306	306	290	285	257
Visstidsanställda	74	85	93	142	143
Totalt antal anställda	1 344	1 357	1 324	1 361	1 317
Årsarbetare	1 171	1 234	1 189	1 203	1 142

Tabell 12. Antalet anställda i Leksands kommun år 2024–2020

Andel medarbetare % (från novemberstatistiken)	2024	2023	2022	2021	2020
20–29 år	9%	10%	11%	11%	11%
30–39 år	22%	21%	20%	19%	17%
40–49 år	24%	25%	26%	26%	26%
50–59 år	30%	29%	28%	28%	28%
60–67 år	14%	15%	14%	15%	17%
68–99 år	1%	1%	1%	1%	1%

Tabell 13. Andel medarbetare per ålderskategori i Leksands kommun år 2024–2020, angivet i procent (%).

Sysselsättningsgrad % (från novemberstatistiken)	2024	2023	2022	2021	2020
	91,4	90,1	90,1	88,4	86,5

Tabell 14. Genomsnittlig sysselsättningsgrad i 2024–2020

Förväntad utveckling

Resultatutveckling kommande år

Det ekonomiska läget inför 2024 var mycket bekymmersamt för kommunen, som budgeterade med ett resultat på -29 mkr och ett utnyttjande av resultatutjämningsreserven. Den omställning som gjorts inom äldreomsorgen har nu gett kommunen bättre förutsättningar att klara verksamheten kommande år, men kostnadsläget inom vissa verksamheter är fortsatt högt och kommunen kommer sannolikt ha nettokostnadsavvikelser inom LSS, Gymnasiet, IFO och inom äldreomsorgen även om de förväntas minska betydligt inom äldreomsorgen.

Kraftigt minskade pensionskostnader, och ökad utdelning från Dala Energi och framgent även från Denevis AB om kommunen väljer att nyttja köptionen på 10,46 % av aktierna innebär att det kommande år finns förutsättningar att nå en högre resultatnivå.

Under 2025 kommer kommunen även redovisa en engångspost avseende reavinst i samband med inlösen av 50 % av kommunens aktier i Dala Energi. Reavinsten beräknas uppgå till cirka 325 miljoner kronor.

Bolagen är än mer räntekänsliga och har större upplåningsbehov än primärkommunen kommande år.

Leksand Vatten gör för 2024 ett bättre resultat än väntat, mycket beroende på lägre upplåning och det faktum att räntorna fallit tillbaka något jämfört med den kalkylränta som var utgångspunkt för taxebeslutet inför 2025. Bolaget förväntas därmed göra en större vinst även 2025 vilket kommer stärka det egna kapitalet. Till sammans med kommunens beslut att avskaffa borgensavgifteten för Leksand Vatten innebär detta att taxeutvecklingen kommande år bör kunna hållas i nivå med inflationen. Avfallsverksamheten har löpande effektiviserats och satsningen på att minska restavfallet har hittills fallit väl ut ekonomiskt. En rad fortsatta satsningar görs för att hålla nere kostnaderna och samtidigt öka service och tillgänglighet.

Leksandsbostäders verksamhet har i stor uträkning påverkats av inflationen och ökade taxebundna kostnader. Bolaget har fortsatta planer på att producera fler lägenheter där bolaget kommer testa olika sätt att hålla ned kostnaden. Bolaget ser genom bostadsenkäten behov av att producera större lägenheter, då gärna i radhusform. Därför har bolaget visat intresse för den första markanvisningen i Lummerhöjdsområdet. Bolaget har ambition att starta det projektet under slutet av 2025 eller början av 2026.

Bolaget satte upp tydliga besparingsmål för 2024, vilket har gett effekt och resultatet överträffar budget. Ambitionen är att hitta inte bara kortfristiga besparingar utan långsiktiga som håller över tid. Det i sin tur kommer påverka bolagets möjlighet att kunna genomföra framtida investeringar och underhåll i den takt som bolaget har gjort de senaste åren. Detta till trots

planerar bolaget att ta beslut på bostadsprojekt som tillför fler lägenheter. Tre lokaler i bottenvåningen på fastigheten Grewesmühl ska byggas om till 7 lägenheter. För att minska kostnaden har bolaget inlett ett samarbete med byggprogrammet på Stiernhööksgymnasiet, där deras elever kommer göra sin praktik på bygget. Vidare har bolaget planer på att realisera projektet Paraden, med 18 mindre lägenheter, där flertalet blir studentlägenheter. Planen är att flera lägenheter får dela på kök och toalett för att minska kostnaden.

Leksandsbostäder kommer även på kommunens uppdrag bygga ut och renovera Edshultsgårdens särskilda boende. Investeringen kommer påverka både kommunen och bolaget. De initiala kostnadsindikationerna landar på cirka 400 mkr. För att inte tappa tid, har bolaget startat projekteringen ihop med utsedd entreprenör och kommer under våren ta fram en kostnad som hyresofferten baseras på. Leksandsbostäder kommer ihop med styrelsen att ta fram olika scenarios under våren, samtidigt som tät dialog pågår med kommunen. Inriktningen är att hitta en väg framåt som innebär att bolagets ekonomi inte äventyras.

Skatter och generella bidrag

Leksands kommun använder sig av SKR:s skatteunderlagsprognoser för att beräkna framtida skattetillväxt, men har gjort egna antagande kring befolkningen där prognosen justerats för utfallet 2024. När det gäller fastighetsavgiften förväntats den öka kraftigt från 2024 när de nya taxeringsvärdena får genomslag.

Leksand fortsätter att betala en avgift inom kostnadsutjämnningen och denna avgift beräknas ligga relativt stabilt kommande år. I grunden är det positivt för det visar bland annat på en stark socioekonomi, men samtidigt innebär

det utmaningar för kommunen som fortsatt behöver göra anpassningar och omställningar för att komma ner i standardkostnader och höja kvalitén inom vissa verksamheter.

Leksands avgift inom LSS-utjämningen har stadigt ökat de senaste åren och såg ut att stabilisera sig runt cirka 42 mkr, men inför 2025 ökar avgiften igen till nära 46 mkr. Verksamheten bedömer att det i det korta perspektivet inte finns förutsättningar att minska verksamhetens kostnader i motsvarande utsträckning.

Det förslag kring revidering av kostnadsutjämningen som lämnades sommaren 2024 skulle om det går igenom sammantaget innebära en positiv förändring för Leksand. I kostnadsutjämningen skulle Leksand gå från att betala en avgift till att bli nettomottagare. Inom LSS skulle den föreslagna modellen samtidigt innebära att avgiften skulle öka med ytterligare över 7 miljoner kronor per år. Det är dock oklart om förslaget kommer att godkännas, men kommunen har använt de analyser som gjorts i utredningen för att analysera den egna kostnadsstrukturen och identifiera möjliga påverkansfaktorer och effektiviseringar.

Befolkning

Leksand har haft en positiv befolkningsutveckling de senaste tio åren, med undantag för 2023 då befolkningen minskade med 70 personer. 2024 har befolkningen ökat igen med 94 personer, till 16 137 personer. Den befolkningsframskrivning på kommunnivå som SCB presenterade april 2024 pekade på en mindre ökning under 2024 än vad som faktiskt blev utfallet. De åldersbetingade demografiska utmaningarna blir

än mer omfattande de kommande åren för att sedan stabiliseras på en relativt hög nivå. Enligt SCB:s framskrivning ökar Leksands andel av befolkningen över 85 år med 184 % fram till 2033. Andelen barn i förskola och grundskola förväntas samtidigt minska med cirka 10 %, och gymnasieeleverna öka med 13 %.

Inför arbetet med kommunplan för 2026 och framåt har en reviderad framskrivning tagits fram, för att ta hänsyn till den högre befolkningstillväxten under 2024. I framskrivningen har även hänsyn tagits till en förväntad inflyttning från andra kommuner i samband med att bostäder börjar byggas i Lummerhöjden. Kommunens befolkningsutveckling kommer fortsatt vara avhängig ett positivt flyttnetto då kommunen fortsatt förväntas ha ett negativt födelseunderskott kommande år.

Ytterligare utbyggnad av det civila försvaret

Leksands kommun har gjort stora satsningar och prioriterat säkerhet- och beredskapsfrågor under ett par års tid. Omvärldsläget innebär samtidigt att krav och förväntan kommer öka väsentligt, och ytterligare satsningar kommer krävas inom en rad områden. Även Räddningstjänsten har en viktig roll i den totalförvarsatsning som sker nationellt. I närtid kommer antalet övningar och utbildningar att öka och civilplikten har återinförts. På nationell nivå pågår arbetet att dimensionera och skapa styrning av det civila försvaret och på lite längre sikt kommer detta påverka landets räddningstjänster avsevärt.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Mkr	NOT	Kommunen		Koncernen	
		2024	2023	2024	2023
Verksamhetens intäkter	3	230 565	217 936	426 747	389 168
Verksamhetens kostnader	4, 5	-1 287 799	-1 241 281	-1 404 018	-1 349 607
Avskrivningar	6	-50 916	-50 724	-91 020	-85 298
Jämförelsestörande poster	7	-17 994	449	-17 994	449
Verksamhetens nettokostnader		-1 126 144	-1 073 620	-1 086 285	-1 045 288
Skatteintäkter	8	856 214	839 384	856 214	839 384
Generella statsbidrag och utjämning	9	265 988	249 045	265 988	249 045
Verksamhetens resultat		-3 942	14 809	35 917	43 141
Finansiella intäkter	10	12 409	11 242	11 683	9 542
Finansiella kostnader	11	-16 273	-14 004	-38 641	-30 598
Resultat efter finansiella poster		-7 806	12 047	8 959	22 085
Årets resultat		-7 806	12 047	8 959	22 085

Tabell 15. Resultaträkning 2023–2024.

Balansräkning

Mkr	NOT	Kommunen		Koncernen	
		2024	2023	2024	2023
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	12	7 092	3 955	7 092	3 955
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader o tekniska anläggningar	13	863 298	863 751	1 592 936	1 577 831
Maskiner och inventarier	14	54 102	45 139	412 666	376 958
Pågående nyanläggning	15	0		86 184	92 121
Summa materiella anläggningstillgångar		917 400	908 890	2 091 786	2 046 910
Finansiella anläggningstillgångar	16	77 121	75 596	39 813	38 348
Summa anläggningstillgångar		1 001 613	988 441	2 138 691	2 089 213

Mkr	NOT	Kommunen		Koncernen	
		2024	2023	2024	2023
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Exploateringsfastigheter och förråd	17	71 449	59 280	74 880	62 751
Fordringar	18	168 429	175 709	175 075	183 931
Kassa och bank	19	89 166	96 251	124 880	145 018
Summa omsättningstillgångar		329 044	331 240	374 835	391 700
SUMMA TILLGÅNGAR		1 330 657	1 319 681	2 513 526	2 480 913
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
EGET KAPITAL		20			
Eget kapital vid årets början		593 600	581 553	751 417	729 332
varav resultatutjämningsreserv		60 646	60 646	60 646	60 646
Årets resultat		-7 806	12 047	8 959	22 085
Eget kapital vid årets slut		585 327	593 600	759 909	751 417
varav resultatutjämningsreserv		52 373	60 646	52 373	60 646
SUMMA EGET KAPITAL		585 794	593 600	760 376	751 417
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pensioner	21	109 830	81 543	109 830	81 543
Andra avsättningar	22	3 468	8 537	3 468	8 537
Avsättningar för skatter				22 356	19 965
SUMMA AVSÄTTNINGAR		113 298	90 080	135 654	110 045
SKULDER					
Långfristiga skulder	23	301 095	326 899	1 178 434	1 001 870
Kortfristiga skulder	24	330 470	309 102	439 062	617 581
SUMMA SKULDER		632 032	636 001	1 617 963	1 619 451
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 330 657	1 319 681	2 513 526	2 480 913
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Pensionsförbindelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	25	341 213	337 919	341 213	337 919
Övriga ansvarsförbindelser	26	941 709	926 765	27 778	25 019

Tabell 16. Balansräkning 2023–2024.

Kassaflödesanalys

		Kommunen		Koncernen	
	NOT	2024	2023	2024	2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		-7 806	12 047	8 959	22 085
Justering för ej likviditetspåverkande poster	27	71 775	60 251	116 208	92 623
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		63 969	72 298	125 167	114 708
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		7 280	-1 062	8 856	2 723
Ökning/minskning förråd och exploateringsfastigheter		-12 169	-4 761	-12 129	-6 049
Ökning/minskning kortfristiga skulder		39 368	3 899	-117 069	152 738
Kassaflöde från den löpande verksamheten		98 448	70 374	4 825	264 120
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar		-57 073	-47 636	-135 705	-183 695
Försäljning av materiella anläggningstillgångar			533	398	748
Investeringsbidrag		1 065	500	1 065	500
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-1 525	-1 525	-1 525	-1 525
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar					36
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-57 533	-48 128	-135 767	-183 936
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån			13 000	104 800	146 000
Amortering av långfristiga skulder		-48 000	-23 000	-65 781	-196 482
Periodiserade anläggningsavgifter				71 785	
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-48 000	-10 000	110 804	-50 482
ÅRETS KASSAFLÖDE		-7 085	12 246	-20 138	29 702
Likvida medel vid årets början		96 251	84 005	145 018	115 316
Likvida medel vid periodens slut		89 166	96 251	124 880	145 018
Förändring av likvida medel		-7 085	12 246	-20 138	29 702

Tabell 17. Kassaflödesanalys 2023–2024.

Noter

Not 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Redovisningen är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Intäkter

Redovisning av skatteintäkter. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKR:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR R2 Intäkter. Kommunalskatten periodiseras, vilket innebär att kommunen i bokslutet har bokfört slutavräkningen för 2023 samt en preliminär slutavräkning för 2024. I koncernredovisningen elimineras koncernintern försäljning. Övriga intäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande:

Hysesintäkter bokförs i den period uthyrningen avser, ränteintäkter i enlighet med effektiv avkastning samt erhållen utdelning när rätten att erhålla utdelning bedöms som säker.

Intäkter har tagits upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Försäljning av varor redovisas när väsentliga risker och fördelar övergår från säljare till köpare i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljning av tjänster redovisas vid leverans till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren.

Intäkter avseende anläggningsavgifter för vatten och avlopp periodiseras över 50 år. 10 % intäktsförs direkt för administrativa kostnader. Mellan år 2-50 intäktsförs resterande 90 % vilket motsvarar 1,84 % per år.

Redovisning av statsbidrag sker i enlighet med RKR R2 Intäkter, vilket innebär att det redovisas enligt det aktuella bidragets villkor och restriktioner. Ett villkorat bidrag eller kostnadsersättning intäktsredovisas i takt med att villkoren bedöms vara uppfyllda och det bedöms säkert att bidraget kommer att erhållas. Statsbidrag som söks från Migrationsverket i efterhand har värderats enligt försiktighetsprincipen då myndigheten tidigare år har avslagit ansökningar på grund av medelsbrist.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar tas i balansräkningen upp till anskaffningsvärdet samt med avdrag för planenliga avskrivningar. För att en inventarie ska räknas som anläggningstillgång ska den antas ha en livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde över 50 000 kr.

Avskrivningar enligt plan beräknas på tillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärden. Avskrivningarna görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod, viss vägledning finns i SKR:s förslag till avskrivningstider. Enligt KRL ska avskrivningar göras på en investering samma år den tas i anspråk. Avskrivningar beräknas ej för mark eller pågående investeringsprojekt. I och med införandet av komponentredovisning, har Leksands kommun avskrivningstider mellan 3–75 år. Immateriella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus avskrivning och eventuell nedskrivning. Förvärvade IT-licenser skrivs av linjärt under nyttjandetiden som normalt uppgår till tre till fem år.

Nedskrivningar

Nedskrivningar ska göras när det finns bestående värdenedgångar, och tillgången inte längre förväntas ge samma nytta för kommunen. När en tillgång skrivits ned ska framtida avskrivningar anpassas så att det nya redovisade värdet, efter avdrag för eventuellt restvärde, fördelas över tillgångens återstående nyttjandeperiod.

Finansiella tillgångar och skulder

Kommunen har utgått från RKR-R7 för redovisningen av kommunens finansiella tillgångar och skulder. En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när kommunen blir part i det finansiella instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen fullgjorts, annullerats eller på annat sätt upphört. Semester och okompenserad övertid, ferie och uppehållslön har skuldbokförts. Sociala avgifter och de anställdas skatter för december har skuldbokförts.

Kommunen har inga tillgångar eller placeringar i syfte att generera avkastning. Kommunens aktieinnehav i Dala Energi har redovisats som en anläggningstillgång till anskaffningsvärdet då aktierna inte innehas för att generera avkastning eller värdestegring.

Omsättningstillgångar

Fordringar har upptagits till det belopp varmed de beräknas inflyta. Fakturafordringar med en förfallodag äldre än sex månader har redovisats som osäkra fordringar.

Exploateringsfastigheter som ska avyttras klassificeras som en omsättningstillgång.

Periodiseringar

Skatteintäkter har periodiserats i enlighet med rekommendation nr 2 från RKR. Det innebär att redovisade skatteintäkter består av tre delar:

- Preliminära inbetalningar under inkomståret.
- Preliminär slutavräkning för innevarande år.
- Slutavräkning för föregående år.

Utställda fakturor efter årsskiftet som är hänförliga till 2024 har bokförts som upplupna intäkter.

Löner för timanställda, fyllnadstid, övertid med mera har bokförts per kalenderår. Utbetalningen i januari som avser löner i december bokas på december i samband med bokslutet.

Pensionsförpliktelser

Pensionsåtaganden som intjänats före år 1998 redovisas som ansvarsförbindelse. Utbetalning av pensionsförmåner som intjänats före år 1998 redovisas bland verksamhetens kostnader i resultaträkningen.

Den samlade pensionsskulden, inklusive löneskatt återfinns under rubrikerna avsättningar, kortfristiga skulder och ansvarsförbindelser. Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld)

Pensionsförmåner som intjänats från och med år 1998 redovisas som avsättning vad gäller kompletterande ålderspensioner (lönedelar över 7,5 inkomstbasbelopp), garantipensioner och visstidspensioner. Pensionsskulden har beräknats enligt RIPS 17, Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld.

För samtliga nu aktivt förtroendevalda tillämpas OPF-KL. Skulden redovisas under

avsättningar. Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse. Individuell del redovisas som kortfristig skuld i balansräkningen. Den särskilda löneskatten redovisas enligt samma principer som gäller för pensioner enligt den kommunala redovisningslagen, den så kallade blandade modellen.

Lånekostnader

Huvudmetoden tillämpas. Lånekostnader belastar resultatet för den period de hänförs till. Inför 2023 gjordes en omklassificering mellan lång- och kortfristiga skulder. Tidigare redovisades kommunens låneskuld som långfristig skuld oavsett låneförfall. Leksand vatten redovisade dock förfall inom 12 månader som kortfristiga lån. För att harmonisera koncernredovisningen har alla lån med förfall inom 12 månader tagits upp som kortfristiga lån.

Leasing

Från och med 2024 redovisas nya finansiella leasingavtal som finansiell leasing. Övriga finansiella eller operationella avtal redovisas som hyresavtal. De finansiella leasingavtalen avser fordon. Redovisningen följer LKBR och RKR R5. Leasingavgiften belastar verksamheten direkt i driften, och i samband med bokslut görs en korrigerigering på finanserna där kostnaden för leasingavgift justeras mot avskrivningar och räntekostnader. Kommunen har påbörjat ett arbete med att omklassificera hyresavtal som finansiell leasing, men arbetet har varit komplicerat och omfattande särskilt gällande de fastigheter kommunen hyr av Leksandsbostäder. Arbetet kommer slutföras under 2025.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att det egna kapital som förvärvats vid anskaffningstillfället har eliminerats. Interna kostnader/intäkter och interna skulder/fordringar har eliminerats. Vid upprättandet av den sammanställda redovisningen har kommunens/moderbolagets redovisningsprinciper varit vägledande.

Driftredovisning

Materiella och immateriella anläggningstillgångar belastas med verklig avskrivningskostnad samt en kalkylränta på 2,25 % för årets genomsnittliga kapitalbindning. Internhyror för lokaler primärkommunen äger debiteras respektive verksamhet med självkostnad inklusive värme, vatten, el samt underhåll. Hyror inklusive driftkostnader för hyrda lokaler betalas direkt av ansvarig verksamhet. Kostnader för kost och måltider inom utbildningssektorn och i Sociala sektorn interndebiteras inte men fördelas ut per verksamhet i räkenskapssammandraget efter faktiskt utnyttjande. Telefoner, verksamhetssystem samt verksamhetskopplade datorer och IT-utrustning så som elevdatorer betalas av respektive sektor. Lokalvård, fordon och datorer fördelas ut verksamhetsmässigt men budgeten ligger centralt och kostnaderna redovisas under sektor verksamhetsstöd. Kostnader för IT-drift och support, kundtjänst och övriga kommunövergripande funktioner fördelas inte ut på verksamheterna.

Redovisningsprinciper för personalkostnader i driftredovisningen

Personalomkostnadspålägg har i samband med löneredovisningen påförts förvaltningarna med procentuella påslag. Kommunen beslutade att ligga kvar på 40,75 % 2024. Ökningen av kostnaden för pensionskostnader har

budgetmässigt hanterats inom finansen vid kommunstyrelseförvaltningen. VIA-förvaltningen har belastats med ett högre PO om 42,75 % då detta bättre speglar de faktiska

kostnaderna och det saknas förutsättningar att överföra kostnader för pensioner från kommunstyrelsens förvaltning på annat sätt än via PO-pålägg.

Not 2 UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Avsättning gällande pensioner är enligt beräkning från Skandia.

All exploatering är bokförd som omsättningstillgång. Fördelning mellan omsättningstillgång och anläggningstillgång sker när projektet är klart. Jämförelsestörande poster bedöms från gång till gång. För 2024 har det felaktigt erhållna statsbidragen inom vuxenutbildningen tagits upp som jämförelsestörande post, samt kostnader kopplade till exploatering som redovisas som anläggningstillgång.

Leksands kommun har i september 1999 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner och regioner som per 2024-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i

Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Leksands kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse kan noteras att per 2024-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 601 095 707 587 kronor och totala tillgångar till 603 916 952 803 kronor. Leksands kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 344 mkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 357 mkr.

Not 3–27

NOT	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Not 3 Verksamhetens intäkter	tkr	tkr	tkr	tkr
Försäljningsintäkter	14 705	14 450	35 500	33 722
Taxor och avgifter	39 024	38 518	138 147	106 051
Hyror och arrenden	14 874	14 082	88 517	90 865
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	104 294	96 563	104 294	97 289
Bidrag och gåvor från privata aktörer	754	403	754	
Offentliga bidrag (investeringar)	2 205	2 402	2 205	
EU-bidrag	1 132	153	1 132	930
Övriga bidrag	1 800	1 816	1 800	2 725
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	50 792	49 303	47 709	47 466

NOT	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter	-243		-243	
Realisationsvinster på materiella och immateriella				
anläggningstillgångar	600	109	600	109
Övriga intäkter	628	137	6 332	10 011
Summa intäkter	230 565	217 936	426 747	389 168
Not 4 Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	763 068	749 049	813 263	797 435
Pensionskostnader	78 648	62 557	80 549	64 241
Lämnade bidrag	18 297	13 305	18 286	13 305
Entreprenader och köp av verksamhet	194 522	190 247	178 011	175 757
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	89 036	90 810	66 014	76 746
Inköp av material och varor	832	766	826	766
Inköp av tjänster	20 374	21 278	52 851	42 764
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	40 332	42 405	42 901	44 899
Hyra/leasing av anläggningstillgångar	6 005	6 016	7 476	7 335
Bränsle, energi och vatten	19 596	17 755	55 594	40 605
Diverse främmande tjänster	20 665	16 998	20 665	16 998
Transporter och resor	8 689	9 080	-70	13 425
Bolagsskatt	-	-	-	-1 929
Övriga verksamhetskostnader	27 735	21 015	67 652	57 260
Summa kostnader	1 287 799	1 241 281	1 404 018	1 349 607
Not 5 Kostnad för räkenskapsrevision				
Total kostnad för räkenskapsrevision	275	215	562	526
Varav kostnad för de sakkunnigas granskning av räkenskaperna	270	210	557	521
Not 6 Avskrivningar				
Immateriella tillgångar	-647		-647	
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	-41 404	-41 315	-64 384	-61 040
Maskiner och inventarier	-8 413	-7 656	-25 537	-22 505
Leasingbilar	-167		-167	
Nedskrivning anläggningstillgång*	-285	-1 753	-285	-1 753
Summa avskrivningar	-50 916	-50 724	-91 020	-85 298
<i>Nedskrivning avser en lekplats och inventarier i samband med avveckling av en förskola</i>				

NOT	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Not 7 Jämförelsestörande poster				
Försäljning exploateringsfastigheter		6 222		6 222
Bokförda värden exploateringsfastigheter		-818		-818
Kostnader exploatering	-3 498	-4 955	-3 498	-4 955
Återbetalning Skolverket	-27 783		-27 783	
Rättviks kommun andel återbetalning Skolverket	13 287		13 287	
Summa jämförelsestörande poster	-17 994	449	-17 994	449
Not 8 Skatteintäkter				
Kommunalskatt	857 328	822 524	857 328	822 524
Preliminär slutavräkning innevarande år	2 991	12 686	2 991	12 686
Slutavräkningsdifferens föregående år	-4 105	4 174	-4 105	4 174
Summa kommunalskatteintäkter	856 214	839 384	856 214	839 384
Not 9 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	209 969	208 322	209 969	208 322
Kostnadsutjämningsavgift	-17 110	-20 858	-17 110	-20 858
Regleringsbidrag	49 133	37 651	49 133	37 651
Generella bidrag från staten	2 502	10 797	2 502	10 797
Avgift till LSS-utjämningen	-41 751	-42 377	-41 751	-42 377
Fastighetsavgift	63 245	55 510	63 245	55 510
Summa generella statsbidrag och utjämning	265 988	249 045	265 988	249 045
Not 10 Finansiella intäkter				
Räntor på rörliga medel och utlämnade lån	2 710	2 681	5 618	4 204
Utdelning på aktier och andelar	6 023	5 237	6 023	5 307
Borgensavgift	3 634	3 293	-	-
Inkassoavgifter	42	31	42	31
Summa finansiella intäkter	12 409	11 242	11 683	9 542
Not 11 Finansiella kostnader				
Räntor på anläggningslån	-6 556	-6 606	-28 905	-23 194
Räntekostnad på pensionsskuld	-7 777	-6 020	-7 777	-6 020
Räntekostnad på löneskatt	-1 887	-1 374	-1 887	-1 374
Övriga finansiella kostnader	-53	-4	-72	-10
Summa finansiella kostnader	-16 273	-14 004	-38 641	-30 598
Not 12 Immateriella anläggningstillgångar				
Ack, anskaffningsvärde IB	3 955	-	3 955	-
Årets anskaffningar	3 784	3 955	3 784	3 955
Akkumulerat anskaffningsvärde UB	7 739	-	7 739	-

NOT	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Ackumulerade avskrivningar	-	-	-	-
Årets avskrivningar	-647	-	-647	-
Ackumulerade avskrivningar UB	-647	0	-647	0
Utgående bokfört värde	7 092	3 955	7 092	3 955
Varav pågående investeringar	100		100	
Avskrivningstider	3-5 år	3-5 år	3-5 år	3-5 år
Not 13 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ack, anskaffningsvärde IB	1 487 050	1 455 708	2 545 769	2 343 664
Årets anskaffningar	41 707	31 342	81 994	203 082
Årets försäljningar/utrangeringar		-	-4 622	-977
Ackumulerat anskaffningsvärde UB	1 528 757	1 487 050	2 623 141	2 545 769
Ackumulerade avskrivningar	-621 090	-579 376	-965 729	-904 919
Årets försäljningar		-	2 874	314
Årets avskrivningar	-41 892	-41 714	-64 873	-61 124
Ackumulerade avskrivningar UB	-662 982	-621 090	-1 027 728	-965 729
Ingående ack. nedskrivningar	-2 209	-456	-2 209	-456
Årets nedskrivningar	-268	-1 753	-268	-1 753
Utgående ack. nedskrivningar	-2 477	-2 209	-2 477	-2 209
Utgående bokfört värde	863 298	863 751	1 592 936	1 577 831
Varav pågående investeringar	27 869			
Avskrivningstider	5-75 år	5-75 år	5-75 år	5-75 år
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	37 år	37 år	40 år	42 år
Linjär avskrivning tillämpas för alla anläggningstillgångar				
Not 14 Maskiner, inventarier och leasingbilar				
Ack, anskaffningsvärde IB	281 128	268 789	802 305	721 411
Årets anskaffningar	11 581	12 339	55 867	82 561
Årets försäljningar/utrangeringar	-	-	-5 261	-1 667
Ackumulerat anskaffningsvärde UB	292 709	281 128	852 911	802 305
Ackumulerade avskrivningar	-235 670	-228 413	-425 026	-404 657
Årets försäljningar/utrangeringar		-	4 840	1 227
Årets avskrivningar	-7 924	-7 257	-25 046	-21 598
Ackumulerade avskrivningar UB	-243 594	-235 670	-445 232	-425 028
Ingående ack. nedskrivningar	-319	-319	-319	-319
Årets nedskrivningar	-17	-	-17	-
Utgående ack. nedskrivningar	-336	-319	-336	-319

NOT	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Utgående bokfört värde	48 779	45 139	407 343	376 958
Varav pågående investeringar	741			
Avskrivningstider	3–20 år	3–20 år	3–20 år	3–20 år
Ack, anskaffningsvärde leasingbilar IB	0		0	
Årets anskaffningar	5 490		5 490	
Ackumulerat anskaffningsvärde UB	5 490	0	5 490	0
Ackumulerade avskrivningar	0			
Årets avskrivningar	-167		-167	
Ackumulerade avskrivningar UB	-167	0	-167	0
Utgående bokfört värde leasingbilar	5 323	0	5 323	0
Utgående bokfört värde maskiner och inventarier	54 102	45 139	412 666	376 958
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	9 år	11 år	16 år	15 år
Linjär avskrivning tillämpas för alla anläggningstillgångar				
Not 15 Pågående ny- och ombyggnad				
Ingående erlagda kostnader	-	-	92 121	197 943
Årets nedlagda kostnader	-	-	77 086	40 567
Omfördelning	-	-	-83 023	-146 389
Utgående nedlagda kostnader	-	-	86 184	92 121
Not 16 Finansiella anläggningar				
Aktier, Leksandsbostäder	20 500	20 500	-	-
Aktier, Leksand Vatten AB	18 000	18 000	-	-
Andra aktier och andelar	38 621	37 096	38 661	37 136
Långfristig fordran	-	-	1 152	1 212
Summa finansiella anläggningar	77 121	75 596	39 813	38 348
Not 17 Exploateringsfastigheter och förråd				
Exploateringsfastigheter	71 197	59 082	71 197	59 082
Varulager	252	198	3 683	3 669
Summa exploateringsfastigheter och förråd	71 449	59 280	74 880	62 751
Not 18 Fordringar				
Kundfordringar	10 600	10 140	6 424	5 292
Fordringar hos anställda	88	101	88	101
Fordringar hos staten	3 270	3 248	8 581	9 377
Mervärdeskatt	8 316	7 693	14 494	14 850
Förutbetalda kostnader	32 481	30 261	33 745	31 410
Kommunalskattefordran	11 572	35 606	11 572	35 606

NOT	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Fordran kommunal fastighetsavgift	75 209	64 666	75 209	64 666
Upplupna intäkter	26 893	23 994	24 962	22 629
Summa fordringar	168 429	175 709	175 075	183 931
Not 19 Kassa och bank				
Bankmedel	89 139	96 243	124 853	145 010
Insatsmedel	27	8	27	8
Summa kassa och bank	89 166	96 251	124 880	145 018
Not 20 Eget kapital				
Ingående saldo	593 600	581 553	751 417	729 332
Årets resultat	-8 273	12 047	8 492	22 085
Summa eget kapital	585 327	593 600	759 909	751 417
varav resultatutjämningsreserv	60646	60646	60646	60646
Därav beslutad avsättning för framtida pensioner.	73 100	73 100	73 100	73 100
Not 21 Avsatt till pensioner inklusive löneskatt				
Ingående avsättning	81 543	70 914	81 543	70 914
Ränte- och basbeloppsuppräknig	6 604	4 821	6 604	4 821
Utbetalningar	-2 411	-2 258	-2 411	-2 258
Nyintjänad pension	16 035	3 954	16 035	3 954
Övrig post	2 536	2 037	2 536	2 037
Förändring av löneskatt	5 523	2 075	5 523	2 075
Summa avsatt till pensioner inkl löneskatt	109 830	81 543	109 830	81 543
Aktualiseringsgrad	99 %	98 %	99 %	98 %
Uppdelning per förmån				
Förmånsbestämd ÅP	66 838	45 511	66 838	45 511
Pension till efterlevande	2 716	2 886	2 716	2 886
Visstidspension		-		-
PA-KL pensioner	18 833	17 226	18 833	17 226
Summa pensioner	88 387	65 623	88 387	65 623
Medlen används i sin helhet i verksamheten, s.k. återlåning				
Not 22 Andra avsättningar				
Avetablering paviljonger	400	400	400	400
Bidrag enskilda vägar	3 068	3 182	3 068	3 182
Limsjöänget sanering		3 000		3 000
Limsjöänget vägkostnad		1 000		1 000

NOT	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Limsjöänget VA		955		955
Summa andra avsättningar	3 468	8 537	3 468	8 537
Not 23 Långfristiga skulder				
Ingående låneskuld	386 500	396 500	1 289 304	1 206 765
Nyupplåning under året		50 000	115 000	260 110
Omläggning av lån		-37 000	-103 381	-152 571
Amortering	-48 000	-23 000	-50 000	-25 000
Kortfristig del	-79 000	-97 000	-185 869	-394 125
Långfristig leasingskuld	5 336		5 336	
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år	36 259	37 399	36 259	37 399
Periodiserade anläggningsavgifter			71 785	69 292
Återstående antal år: 15-70				
Summa långfristiga skulder	301 095	326 899	1 178 434	1 001 870
De långfristiga lånen har nedanstående förfallostruktur	Lånebelopp	Lånebelopp	Lånebelopp	Lånebelopp
2025	-	30 000	117 875	215 400
2026	50 000	50 000	223 600	227 400
2027	30 000	30 000	184 319	173 769
2028	100 000	100 000	315 400	166 000
2029	19 500	19 500	163 860	52 610
2031	40 000	40 000	40 000	40 000
2032	20 000	20 000	20 000	20 000
Summa	259 500	289 500	1 065 054	895 179
Genomsnittlig ränta %	1,84%	1,66%	2,28%	1,89%
Genomsnittlig räntebindningstid	2,98 år	3,30 år	2,43 år	2,35 år
Not 24 Kortfristiga skulder				
Kortfristig del av långfristig skuld	79 000	97 000	188 469	394 125
Leverantörsskulder	42 463	49 483	58 193	80 939
Preliminär skatt	10 581	10 975	12 239	10 975
Moms	82	-176	4 547	1 273
Sem- okomp övertid o ferie- och uppeh.löne-skuld	37 634	36 116	39 857	38 511
Upplupna sociala avgifter	14 260	14 111	15 033	15 149
Upplupna ej utbetalda löner	6 726	5 516	6 964	5 725
Löneskatt på pensioner	5 662	5 667	5 662	5 811
Pensionsskuld individuell del	19 891	19 576	20 284	19 726
Förutbetalda intäkter	5 791	6 540	20 148	82 506
Preliminär skatteskuld		-	734	889

NOT	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Upplupna kostnader	50 981	21 045	55 511	23 477
Övriga kortfristiga skulder	57 399	43 249	11 421	7 767
Summa kortfristiga skulder	330 470	309 102	439 062	686 873
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna inkl. löneskatt				
Not 25				
Ingående ansvarsförbindelse	337 132	332 131	337 132	332 131
Ränte- och basbeloppsuppräknig	22 301	21 910	22 301	21 910
Nyintjänad pension		-1 438		-1 438
Årets utbetalningar	-20 226	-18 899	-20 226	-18 899
Övrig post	1 191	2 484	1 191	2 484
Förändring av löneskatten	815	984	815	984
Summa pensionsförpliktelser inkl löneskatt	341 213	337 172	341 213	337 172
Uppdelning per förmån				
Intjänad pensionsrätt	229 781	228 610	229 781	228 610
Visstidspension	5 181	5 287	5 181	5 287
Livränta	8 144	8 468	8 144	8 468
Efterlevandepension	4 014	4 224	4 014	4 224
PA-KL och äldre utfästelser	27 476	24 755	27 476	24 755
Summa pensionsförpliktelser	274 596	271 344	274 596	271 344
Pensionsförpliktelser förtroendevalda inkl löneskatt	0	747	0	747
Utgående pensionsförpliktelser förtroendevalda	0	747	0	747
Summa utgående pensionsförpliktelser	341 213	337 919	341 213	337 919
Aktualiseringsgrad	99 %	98 %	99 %	98 %
Not 26 Övriga ansvarsförbindelser				
Borgen gentemot				
Leksandsbostäder AB	461 660	463 660	-	-
Leksands Vatten AB	446 525	432 175	-	-
Övrigt	33 524	30 930	27 778	25 019
Summa	941 709	926 765	27 778	25 019
Summa panter och ansvarsförbindelser	1 282 922	1 264 684	368 991	362 938
Not 27 Specifikation av ej likviditetspåverkande poster				
Justering för avskrivningar	50 916	50 724	91 020	85 298
Justering för realisationsvinst/förlust		-533	281	-549

NOT	Kommunen		Koncernen	
	2024	2023	2024	2023
Justering för gjorda avsättningar	23 218	12 266	25 606	10 080
Upplösning skuldbokförda investeringar	-2 206	-2 206	-2 206	-2 206
Justering för amortering leasingbilar	-153		-153	
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	-	-	1 660	-
Summa	71 775	60 251	116 208	92 623

Tabell 18. Noter 3-27.

Driftredovisning

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive sektors och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna och verksamheterna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som enbart innehåller kommunexterna poster, har driftredovisningen påförts även kommuninterna poster, såsom köp och försäljning mellan nämnder och verksamheter. Omvänt finns det

poster i resultaträkningen som inte ingår i driftredovisningen eller som simuleras kalkylmässigt. Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är personalomkostnader och kapitalkostnader. Det finns även gemensamma kostnader som fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering samt gemensamma kostnader som fördelas med schabloner.

KOMMUNEN	Budget 2024	Utfall 2024	Utfall 2023
Intäkter	218,4	230,6	217,9
Kostnader	-1 300,6	-1 287,8	-1 241,3
Avskrivningar	-52,9	-50,9	-50,7
Finansnetto	-9,3	-3,9	-2,8
Skatter och generella bidrag	1 115,2	1 122,2	1 088,4
Jämförelsestörande poster		18,0	0,4
Resultat	-29,2	-8,3	12,0

Sektorer inklusive interna poster:

Politik & förvaltningsledning

Intäkter	0,3	0,4	0,6
Kostnader	-43,9	-43,6	-41,7
Nettokostnad	-44,2	-44,0	-41,1

Sektor verksamhetsstöd

Intäkter	6,0	7,4	5,1
Kostnader	-129,5	-126,8	-124,1
Nettokostnad	-123,6	-119,4	-119,0

Utbildningssektorn			
Intäkter	73,1	81,9	81,8
Kostnader	-442,8	-447,0	-440,4
Nettokostnad	-369,7	-365,1	-358,6
Sociala sektorn			
Intäkter	115,4	123,9	110,4
Kostnader	-533,3	-526,0	-522,4
Nettokostnad	-417,9	-402,1	-412,0
Sektor samhällsutveckling			
Intäkter	77,7	85,3	83,6
Kostnader	-149,2	-157,5	-144,6
Nettokostnad	-71,5	-72,2	-61,1
VIA-nämnden			
Intäkter	37,3	17,6	32,9
Kostnader	-50,4	-50	-44,5
Nettokostnad	-13,2	-32,3	-11,6

Tabell 19. Driftredovisning, kostnader och intäkter

Under 2022 och 2023 hade kommunen höga kostnadsökningar på grund av inflationen men även på grund av ökade personalkostnader och växande verksamhet inom äldreomsorgen. Under 2024 har kostnadsökningen bromsats upp betydligt. Intäkterna är högre än budgeterat inom i princip samtliga sektorer vilket bidrar till en relativt låg nettokostnadsökning. Kommunen har aktivt sökt, och även erhållit, mer statsbidrag än budgeterat. Sociala sektorn erhö

utöver det prestationsbaserade bidraget för ökat antal sjuksköterskor på särskilt boende ytterligare 4,7 mkr i olika riktade bidrag. Inom samhällsutveckling redovisas även bidragen för kommunens övertagande av ansvaret för förpackningsinsamlingen som bidrag hos kommunen. Sektorn har dock motsvarande kostnad till Leksand vatten. Även taxorna inom omsorgen hade underskatts i budgeten, och utfallet blev ca 2,7 mkr bättre än budget.

Verksamhetssektorerna	Utfall 2023	Utfall 2024	Budget 2024	Avvikelse
Politik och förvaltningsledning	-41,1	-43,0	-43,6	0,5
Verksamhetsstöd	-119,0	-119,4	-123,6	4,2
Utbildning	-358,6	-365,1	-369,7	4,7
Sociala	-412,0	-402,1	-417,9	15,8
Samhällsutveckling	-61,1	-72,2	-71,5	-0,7
VIA-nämnden	-11,6	-32,3	-13,2	-19,2
Verksamhetssektorernas nettoram	-1 003,4	-1 034,2	-1 039,4	5,3

Finanssektorn				
Övrigt, reavinster, justeringar mm	0,1	0,4	0,0	0,4
Exploatering	0,4	-3,1	0,0	-3,1
Lönekomp	0,0		-2,7	2,7

Priskomp	0,0		-2,1	2,1
Avskrivningar	-50,7	-50,9	-52,9	2,0
Skuldbokförda intäkter (inv.bidrag)	2,2	2,2	2,2	0,0
Pensionskostn. avv. personalkostn.	-22,1	-40,6	-40,0	-0,6
Verksamhetens Nettokostnader	-1 073,6	-1 126,2	-1 135,0	8,8

Finansiering

Skatteintäkter	839,4	856,2	858,1	-1,9
Generella statsbidrag & utjämning	249,0	266,0	257,2	8,8
Finansiella kostnader	-14,0	-16,2	-18,1	1,9
Finansiella intäkter	11,2	12,4	8,6	3,8
Finansiering total	1 085,6	1 118,4	1 105,8	12,6

Årets resultat

	12,0	-7,8	-29,2	21,4
--	-------------	-------------	--------------	-------------

Tabell 20. Utfall jämfört med budget 2024 och utfall 2023.

Driftredovisning 2024 (mkr)			
Verksamhetssektorena	Intäkter	Kostnader	Netto
Politik och förvaltningsledning	0,6	-43,6	-43,0
Verksamhetsstöd	7,4	-126,8	-119,4
Utbildning	81,9	-447,0	-365,1
Sociala	123,9	-526,0	-402,1
Samhällsutveckling	85,3	-157,5	-72,2
VIA-nämnden	17,6	-50,0	-32,3
Verksamhetssektorenas nettoram	316,7	-1 350,9	-1 034,2
Finanssektorn			
Övrigt, reavinster mm			0,4
Exploateringsverksamheten			-3,1
Lönekomp			0,0
Priskomp			0,0
Avskrivningar			-50,9
Skuldbokförda intäkter (inv. bidrag)			2,2
Pensionskostnad. avv. personalkostn.			-40,6
Verksamhetens Nettokostnader			-1 126,2
Finansiering			
Skatteintäkter			856,2
Generella statsbidrag & utjämning			266,0
Finansiella kostnader			12,4
Finansiella intäkter			-16,3
Finansiering total			1 118,3
Årets resultat			-7,8
Driftredovisning (mkr)	Intäkter	Kostnader	Utfall
Driftverksamhetens kostnader	316,7	-1 350,9	-1 034,2
Finansförvaltningen	2,7	-43,7	-41,1
Justering: poster ej hänförliga till verksamhetens intäkter och	88,8	-88,8	
Verksamhetens nettokostnad	230,6	-1 287,8	-1 057,2
Jämförelsestörande poster		-18,0	
Resultaträkning (mkr)			
Verksamhetens intäkter	230,6		
Verksamhetens kostnader	-1 287,8		
Jämförelsestörande poster	-18,0		
Avskrivningar	-50,9		
Verksamhetens nettokostnad	-1 126,1		
Skatteintäkter, generella statsbidrag	1 122,2		
Verksamhetens resultat	-3,9		
Finansnetto	-3,9		
Årets Resultat	-7,8		
Kassaflöde (mkr)			
Årets resultat	-7,8		
Årets avskrivningar	50,9		
Justering ej likviditetspåverkande	20,9		
Lönade verksamheten	34,5		
Investeringsverksamheten	-57,5		
Finansverksamheten	-48,0		
Årets kassaflöde	-7,1		
Balansräkning (mkr)			
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			1 001,6
varav årets avskrivningar		50,9	
varav årets investeringar		58,6	
varav anskaffning leasing		5,5	
Omsättningstillgångar			329,0
Summa tillgångar			1 330,7
Skulder			
Eget kapital			585,8
varav årets resultat			-7,8
Avsättningar			113,3
Skulder			631,6
Summa eget kapital och skulder			1 330,7
Investeringsredovisning			
Investeringsutgifter		72,7	
Exploatering		-15,6	
Finansiella anläggningar		1,5	
Årets investeringar		58,6	
Intäkter		-1,1	
Netto investeringsverksamheten		57,5	
Anskaffning Leasing		5,5	

Figur 4. Schematisk beskrivning av hur drift- och investeringsredovisning hänger samman med kassaflöde samt resultat- och balansräkningen

Politik och förvaltningsledning (+0,6 mkr)

Kommunstyrelsens reserv är outnyttjad under året och ger ett överskott för politiken. Överförmyndare i samverkan håller den från ansvarig kommun aviserade budgeten men ger ett litet underskott mot kommunens något underfinansierade budget, vilket bland annat balanseras av budget för gode män. Valnämnden som i år anordnat EU-valet i juni redovisar här ett underskott på 0,8 mkr. Dock är det verkliga underskottet 0,3 mkr då bidraget från Valmyndigheten bokförs under finansiering.

Politiken som helhet lämnar ett överskott på 0,4 mkr. Brandförbundet kommer redovisa ett överskott för 2024 men medlemskommunerna har i enlighet med överenskommelse finansierat löneökningar inom förbundet efter faktiskt utfall. För 2024 har en retroaktiv justering även gjorts för RIB-avtal 2023 vilket inte var budgeterat och detta innebär att verksamheten i Leksands driftredovisning uppvisar en avvikelse på 0,2 mkr jämfört med budget. Även hyran för ishallen ger ett underskott på 0,3 mkr på grund av det höga ränteläget vilket genererar en tilläggs-hyra i enlighet med gällande avtal. Ett överskott för övriga kostnader under förvaltningsledningen väger dock upp resultatet totalt sett och lämnar ett överskott på cirka 0,2 mkr.

Verksamhetsstöd (+4,2 mkr)

Inför budgetåret 2024 fick sektorn ett besparingskrav på 0,5 mkr. Allmän återhållsamhet har därför präglat året och sektorn verksamhetsstöd redovisar ett överskott på 4,2 mkr. Av överskottet avser 1,9 mkr personalkostnader till följd av frånvaro. För de administrativa avdelningarna tas normalt inga vikarier in vid sjukdom vilket ger ett ekonomiskt överskott. Kommunens säkerhets- och beredskapsarbete ger

ett överskott på 0,8 mkr. Kommunen har erhållit ersättning från Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) som bokförts i sektorn men där kostnader redovisats på andra platser inom kommunen. För ekonomiavdelningen ger frånvaro samt en kortare vakans i och med personalomsättning ett överskott på 0,4 mkr vilket finansierar en, för året obudgeterad, fordons-samordnartjänsten. På grund av ett något försenat utbyte av bilar samt fordonsförsäljning lämnas ett överskott på 0,3 mkr inom fordons-verksamheten. HR-avdelningen lämnar ett överskott på totalt 1 mkr där medarbetarnas uttag av friskvårdsbidrag genererar 0,9 mkr i överskott och fackliga ersättningar är 0,5 mkr lägre än budgeterat. Obudgeterade system- och konsultkostnader (-0,4 mkr) drar dock ned överskottet något.

Kansliavdelningen och kommunikationsavdelningen har mycket liten budgetavvikelse för året. IT-säkerhetsarbetet har fortsatt under året och IT har tagit ett stort kliv genom att flytta servermiljön till molnet. Driftkostnader för den nya servermiljön matchats med bland annat minskade licenskostnader då kommunen har kunnat avsluta vissa programvaror och tjänster vars funktionalitet ersatts av den nya servermiljölösningen. Totalt redovisar IT-avdelningen ett underskott på 0,5 mkr, där 0,7 mkr avser obudgeterade lönekostnader för två systemförvaltare som i somras flyttades från Sociala sektorn till IT-avdelningen. Motsvarande överskott redovisas inom Sociala sektorn.

För kundtjänstavdelningen ger ett nytt telefoniavtal med genomgång av abonnemang ett överskott för abonnemangskostnader. Även kostnader för ny faxlösning har blivit lägre än budgeterat på grund av lägre användning och totalt överskott för avdelningen är 0,4 mkr.

Avdelning kost och lokalvård redovisar ett överskott på 1,7 mkr. Kostenheten har fortsatt att arbeta intensivt med val av livsmedel och följaktligen anpassningar av menyer. De senaste årens prisökningar slår olika mot olika typer av livsmedel och genom stor medvetenhet och bevakning av detta har kosten ändå med marginal (+0,3 mkr) lyckats hålla livsmedelsbudgeten. Utöver det ger personalfrånvaro överskott på 0,2 mkr och bland annat obudgeterade bidrag ytterligare överskott på 0,5 mkr. Lokalvården har under året haft stora utmaningar gällande sjukfrånvaro och vikarieanskaffning vilket har resulterat i personalkostnadsöverskott på 1,1 mkr. Lokalvården tar inte in vikarier den första sjukdagen vilket bidrar till personalkostnadsöverskottet. För att parera frånvaro har externt städ köpts in för cirka 0,5 mkr utöver budget. Vidare lämnas ytterligare överskott om 0,1 mkr gällande förbrukningsvaror.

Utbildningssektorn (+4,7 mkr)

Sektorchef redovisar ett överskott på 1,5 mkr. Överskottet är att hänföra till utökad budget för förväntade prishöjningen av skolskjutsar. Eftersom prisavtalet blev klart sent under hösten har budgeten inte utfördelats till grundskola och gymnasieskola, där kostnadsökningen blev cirka 0,5 mkr för 2024.

Förskolan redovisar ett underskott med -0,4 mkr för året. Under året har barnantalet under våren varit betydligt högre än planerat och under hösten betydligt lägre än planerat. Den stora förändringen blev svår för en redan optimerad organisation att anpassa till. Sammanlagningen av verksamheterna på Furuliden och Pelikanen har dock slagit väl ut. Vissa kostnader i samband med avlämnandet av lokalen (-0,2 mkr) har ej kunnat rymmas inom avdelningens budget men ryms inom sektorn. För avdelningschef förskola balanserar ett överskott

för extraordinära insatser upp ett underskott för kostnader för IKE/bidrag till fristående förskolor.

Grundskolan redovisar ett överskott med +0,5 mkr för året. Grundskolorna har tillförts extra medel för extraordinära insatser och även statsbidrag för exempelvis studieverkstäder. Detta gör att utfallet sammantaget för alla grundskolorna är positivt med ett överskott om +1,1 mkr. Avdelningschef grundskola redovisar ett underskott med -0,6 mkr. Kommunen har sökt och fått ett flertal nya eller utökade statsbidragsintäkter varav merparten har fördelats ut till verksamheten för att täcka riktade insatser. Avsatta medel centralt för extraordinära insatser/tilläggsbelopp redovisar underskott på -0,6 mkr. Medel för IKE/bidrag till fristående, där även slutlig avräkning för 2023 samt preliminär avräkning för 2024 har kostnadsförts, balanseras inom avsatt budget.

Gymnasieskolan redovisar ett överskott för året med +3,2 mkr. För att kunna generera ett överskott till sektorns överskottsmål har organisationen tillfälligt dragit in på ett flertal driftkostnader för gymnasieprogram samt del av biträdande rektorstjänst. Verksamheten har även fått utökade statsbidrag. Elevantalet har ökat och Leksands gymnasium har utökad med en klass på ekonomiprogrammet. Utfallet för Gymnasieskola IKE visar ett stort överskott med +2,9 mkr för året. I underlaget finns högre intäkter kopplat till fler elever från andra kommuner under HT-24 men även ökad nettokostnad för anpassad gymnasieskola. Efter ett par års underskott, utökades budgeten inför 2024 med 1,0 mkr.

Kulturskolan redovisar ett mindre överskott med +0,1 mkr. Verksamheten har beaktat återhållsamhet för att bidra till överskottsmålet.

Bytet av elevdatabssystem försenades något och det innebär att planerade kostnader förskjuts till nästa år.

Sociala sektorn (+15,8 mkr)

Resultatet för året förbättrades gentemot prognosrapport delårsbokslutet med 5,7 mkr. Sektorn erhöll cirka 2,3 mkr mer i ersättning från Migrationsverket än vad som tidigare bedömdes. I samband med årsbokslut meddelade Leksandsbostäder att de återbetalar 1,5 mkr för hyror efter justering för faktiska elkostnader, räntekostnader och borgensavgifter. Även Region Dalarna meddelade i januari 2025 att de kommer att återbetala 0,5 mkr för fakturerade hjälpmedelskostnader under 2024 efter slutavräkning.

Under året har behovet för hemtjänsttimmar varit lägre gentemot budget och behovet gick ner ytterligare efter övertagandet av hemtjänstkunder från extern utförare. Hemtjänsttimmar inklusive delegerad HSL blev cirka 15 000 timmar lägre än budgeterat vilket ökade överskottet med cirka 3 mkr under hösten.

Under 2023 påbörjades ett aktivt förändringsarbete med översyn av scheman och bemanningsoptimering. Utfallet av det systematiska omställningsarbetet, har gett en bättre effekt än förväntat. Tillkommande och ej påverkningbara kostnader har rymts inom sektorns totalram såsom ökade placeringskostnader samt ökade sjuklönekostnader till externa aktörer inom personlig assistans.

Under 2024 har inga semesterveckor sålts och övertidskostnaderna i sektorn uppgick till 9,5 mkr, en minskning med 4,8 mkr jämfört med 2023. I början av året ökade kostnaderna för utskrivningsklara patienter från regionen och beslut togs om att tidigarelägga öppnandet av 9 särskilda boendeplatser på Edshult. Efter

utökningen av boendeplatser har samtliga beslut till särskilt boende och korttids kunnat verkställas.

Sektorsövergripande +13,1 mkr.

Omställningsstödet 10 mkr under sektorchef nyttjades inte under året. Vakanta avdelningschefer bidrog till ytterligare överskott på 1,4 mkr. Under sommaren flyttades två systemförvaltare till IT vilket gav ett budgetöverskott på +0,7 mkr för sociala sektorn och motsvarande underskott inom sektor verksamhetsstöd. Budgeten är flyttad inför 2025.

Avdelning myndighet består av myndighetsutövningen samt Individ och familjeomsorg (IFO) barn och unga, samt IFO Vuxna. Resultatet för Myndighet blev +8,2 mkr. Hemtjänsttimmar (LOV) kostnadsförs under myndighet och blev färre än budgeterat vilket resulterade i ett positivt överskott på +7,1 mkr. Intäktsbudgetar relaterade till den nationella maxtaxan var lågt budgeterade 2024 och gav upphov till ett positivt överskott på +0,7 mkr inom Myndighet. Färdtjänsthandläggning och riksfärdtjänst +0,2 mkr

IFO som helhet redovisar ett betydande underskott -8,3 mkr. Resultatförsämringen beror dels på ökade placeringskostnader inom både barn och unga samt vuxna. En betydande del av merkostnaderna kommer att vara återsökningsbara från Migrationsverket under kvartal 3 2025. Upparbetade kostnader 2024 som ska återsökas 2025 uppskattas till 4,3 mkr för perioden 2024-07-01 till 2024-12-31. Likt tidigare är det dock mycket osäkert hur stor andel som Migrationsverket kommer att betala ut med anledning av tidigare års aviserade medelsbrist.

IFO har under året haft stora utmaningar kring bemanning inom myndighetsutövningen. Flera långtidssjukskrivna, personalomsättning och svårigheter att rekrytera personal till vakanta

tjänster, har inneburit att kommunen varit tvungen att hyra in externa socionomer. De ökade bemanningskostnaderna som är relaterade till denna situation uppgår till cirka 2,6 mkr för 2024. Rekrytering av ny personal har nu genomförts och en utfasning av inhyrd personal har påbörjats.

Öppenvården redovisar ett positivt resultat på 1,4 mkr för 2024. Överskottet beror på utlåning av personal till gymnasiet under fyra månader, försäljning av uppdrag från familjeteamet till annan kommun samt utbildningsinsatser inom familjestöd. En pensionsavgång har inte ersatts och verksamheten hade två vakanta tjänster inom familjerådgivningen under våren, vilket har inneburit betydligt lägre personalkostnader än budgeterat. Stadsbidrag har även bidragit till ett positivt resultat för enheten.

Särskilt boende gör ett överskott på 2,8 mkr. Överskottet beror dels på Leksandsbostäders hyresavräkning vid bokslut 1,2 mkr, och för lågt budgeterade omsorgsavgifter vilket innebar +1,5 mkr i intäkt jämfört med budget. Det tidigare lagda öppnandet av avdelning 9 bidrog till kostnaderna för utskrivningsklara patienter kunde bromsas. Ett externt vårdköp kostade under året -1,4 mkr men samtidigt blev övertidskostnaderna 2,1 mkr lägre jämfört mot föregående år.

Under året har ett omfattande omställningsarbete pågått inom särskilda boenden. En bemanningsöversyn gjordes inför 2024 och varje särskilt boende fick nya förutsättningar kring personaltäthet som låg till grund för budgetfördelningen 2024. Schemaförändringarna implementerades gradvis under året och enheterna förväntades gå med underskott gentemot budget. Budget för enheternas förväntade underskott som följd av omställningen fanns dock

kvar 2024 under avdelningschef. Effekten av omställningsarbetet bedöms ha gett ett överskott på 5,4 mkr vilket sociala sektorn lämnade ifrån sig inför 2025 års budgetplanering.

LSS/Socialpsykiatri gör ett underskott på -0,4 mkr. Personlig assistans (-0,6 mkr) fick ökade retroaktiva sjuklönekostnader från externa assistansbolag samt nya beslut från Försäkringskassan.

Daglig verksamhet LSS (-0,5 mkr) har inte lyckats anpassa bemanningen enligt plan. En förändring har implementerats från oktober 2024 för att nå budgetbalans inför 2025.

Gruppboendena (-0,5 mkr) har haft tomma platser med minskade intäkter som följd. Bemanningen har inte kunnat anpassas fullt ut under året efter färre brukare. Budget överskrids även för semestervikariat då budget saknas för semesterväxling och högre vikariekostnader som följd. Fastighetsrelaterade kostnader (el, vatten, sophämtning) har stigit och överskred budget trots priskompensation i början av året.

Korttids & Fritids samt uppdragstagare lämnar tillsammans ett överskott på +1,2 mkr på grund av ej tillsatta tjänster, ej verkställda beslut och överflyttad fritidsverksamhet till utbildningssektorn.

Resultatet för Socialpsykiatri blev +/-0 mkr. Kostnaden för personligt ombud har fördubblats mot föregående år. Socialpsykiatri har under året utfört uppdrag och fakturerat hemtjänsten samt erhållit statsbidrag.

Avdelning Ordinärt boende gör ett underskott på -3,6 mkr. Resultatet är en försämring på 1,3 mkr jämfört med delårsbokslutet. Övertidskostnaderna steg kraftigt inom hemtjänsten under det sista kvartalet till följd av övertagandet av kunder från privat utförare. På helårsbasis

blev dock övertidskostnaderna inom ordinärt boende 2,0 mkr lägre jämfört med föregående år. Kommunens hemtjänst har utfört färre timmar än budgeterat med lägre intern ersättning som följd. Verksamheten har dock inte lyckats anpassa bemanningen fullt ut efter behovet och lämnar ett underskott på -4,3 mkr. I slutet av 2024 tog kommunens hemtjänst över samtliga kunder från privat utförare som avslutade sitt åtagande i november 2024. För kommunens del motsvarar det en utökad verksamhet med cirka 20 %. I slutet av året uppstod brist på personal och övertidskostnaderna ökade. Det pågår ett arbete med översyn av bemanningsplaneringen för att öka effektivitet och kvalitet.

Korttidsboendet, växelvården och dagverksamhet SOL har till stor del genomfört en omställning med ny bemanningsplanering vilket bedöms minska kostnaderna med cirka 2,3 mkr på helårsbasis inför kommande år.

Kostnader för utskrivningsklara patienter var höga i början av året och överskred årsbudgeten med 0,7 mkr. Efter öppnandet av fler platser inom särskilt boende har dock inga ytterligare kostnader uppstått från regionen. Fordonsorganisationen gör ett underskott på -1,4 mkr.

Resultatet för HSR blev +1,5 mkr. Färre utförda timmar gentemot budget för delegerad HSL gav ett överskott om 0,2 mkr. Regionen aviserade i januari 2025 att de kommer att återbetala 0,5 mkr efter slutavräkning för hjälpmedelskostnader. Återbetalningen är reserverad i resultatet. Statsbidrag 0,4 mkr för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) kom sent på året och påverkar resultatet positivt. Uthyrning av korttidsplats under året gav ökade intäkter till HSR +0,3 mkr.

Samhällsutveckling (-0,7 mkr)

Sektorchef har hanterat obudgeterade kostnader för brandvatten på 0,6 mkr, vilket till stor del

har kunnat täckas av ersättning för skogsavverkning i samband med gallring på bland annat Granberget.

Plan- och mätavdelning gör ett överskott på cirka 1 mkr. Intäkterna är lägre än beräknat, bland annat på grund av att färre bygglov söks vilket innebär att färre beställer nybyggnadskartor. Samtidigt har avdelningen inte varit fullt bemannad och har därmed lägre personalkostnader än budgeterat. Strategisk planering lämnar ett överskott på 0,7 mkr på grund av högre intäkter och bidrag än budgeterat. Kostnader för barmarksunderhåll och dikning har finansierats av ej nyttjade medel för bidrag till enskilda vägar.

Fastighet -0,8 mkr. Minusresultatet beror bland annat på Lustholen där kommunen inte längre erhåller ersättning för tomhyra från Migrationsverket. Nettokostnaden för Lustholen ökade till nära 1 mkr under 2024 jämfört med budget på 0,3 mkr. Tvisten med entreprenören för förskolan Myran är fortfarande inte avgjord och kommunen har även under 2024 haft kostnader för juridiskt biträde på 0,9 mkr. Förhandlingen i Tingsrätten är planerad till 2025.

Förvaltningsuppdraget lämnar ett överskott på 0,5 mkr. Elkostnaderna blev högre än budgeterat trots priskompensation. Även priset för fastbränsle ökade, medan fjärrvärmen inte blev fullt så dyr som befarat på grund av den milda hösten. Reparationer och fastighetsskötsel lämnar överskott jämfört med budget. Utemiljö redovisar ett underskott på -0,4 mkr. Kommunen erhöll mer statsbidrag än budgeterat med la samtidigt mer resurser på barmarksunderhåll än budgeterat.

Byggenheten håller budget men byggavgifterna är cirka 0,7 mkr lägre än budgeterat då antalet bygglov fortsatt är låg. Detta vägs på totalen

upp av plusresultat för bostadsanpassning samt lägre personalkostnader. Näringsliv håller budget trots ökade kostnader för Visit Dalarna. Kostnader för mark och exploatering har varit lägre än budgeterat.

Fritid gör ett underskott på -0,7 mkr. Fritid ute/Granberget står för merparten med -0,6 mkr beroende på högre kostnader för personal, el, drivmedel och reparationer. Även Leksands hallen gör ett underskott på 0,1 mkr på grund av höga taxekostnader. Kultur gör ett underskott på -0,6 mkr på grund av ökade personalkostnader, sommarkulturskolan samt midsommar.

VIA-nämnden (-19,2 mkr)

För redovisningsåret 2024 hade VIA-nämnden en nettokostnadsbudget på totalt 21,7 mkr. Årets utfall uppgår till 32,3 Mkr, vilket ger en budgetavvikelse på minus 10,6 mkr exklusive eventuell återbetalning av statsbidrag på 21,9 Mkr. Det betydande underskottet som nämnden redovisar har sin grund i en intäktsbudget som har visat sig inte stämma överens med den faktiska verksamhetens omfattning inom vuxenutbildningen. De statsbidragsbelopp som verksamheten har ansökt om från Skolverket (via DalaWux) har byggt på en felaktig inrapportering av data. Verksamheten var enbart berättigade till cirka 5,9 mkr av de ansökta 21,2 mkr för 2024. Utöver de 5,9 mkr har också en återbetalning av 0,6 mkr av 2023 års statsbidrag skett. Nettointäkten blir således 5,3 Mkr. Årsbudgeten 2024 för dessa statsbidrag var 18,0 Mkr och det medför därav en budgetavvikelse som motsvarar cirka -12,7 mkr för nämnden totalt sett.

Efter vidare granskning av underlagen för statsbidragsansökan har det framkommit att inrapporteringen har varit felaktig även under 2022 och 2023 och att intäkterna för mottagna

statsbidrag därför har varit kraftigt överdrivna. Det föranleder en uppbokning av en retroaktiv återbetalning av statliga medel till Skolverket. Enligt granskningen och efter egen kontroll av beloppen framkommer det att VIA behöver ta höjd i bokslutet för en återbetalning på cirka 21,9 mkr. Den försämrar VIA:s ekonomiska resultat till ett sammanlagt underskott på 32,5 mkr. Förutom återbetalning av ovan nämnda statsbidrag så har även statsbidrag gällande SFI inneburit en minuspost på 0,8 mkr för år 2024. För Leksands del uppgår underskottet för 2024 till 19,2 mkr. VIA-nämndens sammanlagda överskott under de föregående redovisningsåren, 2022 och 2023, uppgår till 12,2 mkr vilket i huvudsak beror på de felaktigt erhållna statsbidragen.

Förvaltningschef och administration redovisar en budgetavvikelse på -0,2 mkr. Den externa granskningen av vuxenutbildningen stod under 2024 för en oförutsedd kostnad på totalt 880 tkr. Kostnaden för rektorstjänsten inom vuxenutbildningen har under året varit 420 tkr lägre än budgeterat kopplat till frånvaro och löneskillnader.

Vuxenutbildning har en budgetavvikelse -35,7 mkr varav Leksands andel uppgår till 21,1 mkr. Köp av verksamhet från företag har överstigit budgeten med cirka 540 tkr för 2024. Kostnaden för köp av utbildning från andra kommuner (IKE) blev 2,3 mkr och låg i linje med budget, samtidigt blev försäljningen till andra kommuner lägre än budgeterat vilket innebär en avvikelse på -0,3 mkr. Övriga kostnader så som lokaler, inventarier, IT, böcker och andra förbrukningsvaror överskred budget.

Arbetsmarknad redovisade ett överskott där Leksands del uppgår till 2,1 mkr. Både personal och verksamhetskostnaderna har varit lägre än

budgeterat. Avsatta medel för verksamhetsanpassning har inte behövt nyttjas. AME:s försäljningsintäkter gav en positiv budgetavvikelse med 0,3 mkr

Integrationsenheten gör ett underskott bland annat på grund av högre personalkostnader, höga elkostnader för boenden i Rättvik samt en fastighetskada i Leksand. Leksands andel uppgår till -0,4 mkr. Inom integration så ökade statsbidragsintäkterna trots att fullt antal personer inte togs emot i kommunerna under året så som budgeterat. Intäktsökningen berodde i stället på en förändring av schablonersättningsmodellen för de massflyktingar som kunde folkbokföra sig från och med juli månad. Den nya ersättningen är uppdelad över en tvåårsperiod på samma sätt som för kvotflyktingar. I Leksand hade 34 personer övergått till den nya ersättningen fram till och med november och i Rättvik var det 17 personer. Statsbidragsintäkterna från Migrationsverket uppgick totalt under året till 5 570 tkr vilket är 930 tkr högre än det budgeterade.

Finans (+15,6 mkr)

Den största förändringen är ökningen av fastighetsavgiften med +8 mkr jämfört med budget.

Den uppjusterade prognosen kommunicerades i december 2023 efter att budgeten för 2024 hade fastställts. Kommunalaskatten blev 1,9 mkr lägre. De generella statsbidragen blev lägre än budget, vilket vägdes upp av att kommunen erhöll prestationsbaserade bidrag från Socialstyrelsen för god bemanning av sjuksköterskor på kommunens särskilda boenden 2023. 4,8 miljoner av pris- och lönekomensationen kvarstod vid årets slut på finanssen.

Finansnettot har även 2024 en positiv avvikelse då kommunen inte behövde låna upp i den utsträckning som planerats. Erhållen ränta på likvida medel översteg den genomsnittliga upplåningsräntan och tillsammans med ökad utdelning i Dala Energi innebar detta att finansnettot blev bättre än budgeterat. Pensionskostnaderna föll i princip ut enligt budget, men det interna PO-bidraget blev högre än budget på grund av högre personalkostnader. Avskrivningarna blev 2,2 mkr lägre än budgeterat. Finanssen belastas med kostnader för exploatering där samtliga upparbetade kostnader för Limjösänget har gått igenom och kostnadsförts, eller aktiverats.

Investeringsredovisning

I kommunplanen anvisar fullmäktige ett nettoanslag för investeringar. Anvisningen är ettårig men med en fyraårig plan. I början på varje verksamhetsår görs en revidering där medel för påbörjade investeringar kan rullas över till verksamhetsåret.

Investeringar för kommunkoncernens bolag och dess finansiering regleras i huvudsak genom borgensramar. Kommunfullmäktig har inte tagit ställning till enskilda investeringar inom bolagen.

Under 2024 var investeringstakten lägre än budgeterat och utfallet för hela koncernen landade på cirka 50 %. Detta har bromsat upplåningsbehovet även under 2024.

Investeringsbehoven kvarstår dock men flyttas fram i tid. Under året har ingen större investering slutförts. Självfinansieringsgraden för primärkommun uppgick till ca 50 % och för koncernen till 74 %.

	Budget 2024	Utfall 2024	Utfall 2023
Investeringar mkr			
Leksands kommun	142,4	71,6	52,3
Leksandsbostäder AB	76,0	34,4	90,8
Leksand Vatten AB	105,0	44,4	45,4
Totalt	323,4	150,4	188,5

Tabell 21. Kommunkoncernens investeringar inklusive exploatering

Nedan visas kommunens bruttoinvesteringar samt budget inklusive tilläggsanslag.

SEKTOR/NÄMND	Utfall 2024	Budget 2024	Avvikelse
Kommunstyrelsen/Förvaltningsledning	0	3,8	3,8
Verksamhetsstöd	9,4	13,1	3,7
Utbildningssektorn	0,8	11,6	10,7
Sociala Sektorn	4,7	5,6	0,9
Samhällsutveckling	56,6	108,4	51,7
Varav exploateringsverksamhet	19,5	46,5	22,1
VIA	0	0	0
SUMMA			
SUMMA INKLUSIVE EXPLOATERING	71,6	142,4	70,8

Tabell 22. Nettoinvesteringar inom kommunen år 2024, angivet i mkr.

Större projekt, kommunen 2024	Avslutat 2024	Utfall 2024	Ack. utfall	Ack. budget tom 2024	Budget 2025 och framåt	Total pla- nerad bud- get
Käringberget/Lummerhöjden	Nej	7,0	18,6	47,2	41,8	99,0
Ventilation Gärde och Ullvi skola	Nej	0,0	4,1	5,1	4	9,1
Arbetsmiljöåtgärder grundskola	Ja	3,3	13,5	14,0		
Digitala nycklar hemtjänsten	Ja	3,4	3,4	2,7		

Tabell 23. Större investeringsprojekt och över flertalet år, angivet i mkr. (*netto).

Större investeringar

Etablerandet av kommunens nya bostadsområde som inleddes 2017 har nu börjat ta fart. Avvikelsen är stor även 2024 och avser kostnader både hos Leksand Vatten och kommunen. Enligt avtal med Leksand Vatten kommer kommunen betala anläggningsavgifterna för etapp 1 och 2. Kommunen kommer sedan erhålla ersättning enligt gällande taxa i samband med tomtförsäljningen. Kostnaden för anläggningsavgifterna som beräknas uppgå till cirka 35 mkr ingår i den planerade budgeten på 99 mkr.

Under 2024 slutfördes den särskilda satsningen på arbetsmiljön inom grundskolan. Fokus under 2024 har legat på arbetsmiljön på Sammilsdalsskolan där F-6 samt fritids flyttat till paviljongerna medan högstadiet flyttat in i huvudbyggnaden.

Under året har även större åtgärder genomförts kopplat till ventilation och arbetsmiljö på Ullvi skola. Likande åtgärder är planerade att slutföras på Gärde skola under 2025.

Förvaltningsledning och politik (+3,7 mkr)

Av den investeringsreserv på 5 mkr som finns för oförutsedda investeringar har 1,2 mkr nyttjats för att tidigarelägga investeringar kopplade till Insjöns IP, elbilsladdare till kommunen bilpool vid kommunhuset samt för kommunen hemsida och intranät.

Verksamhetsstöd (+3,8 mkr)

Kostnaden för införandet av nytt beslutstöd kommer först 2025 vilket ger ett överskott för 2024 på cirka 2 mkr. En första förstudie kring ett nytt HR-system har gjorts internt 2024 vilket inte belastat investeringsbudgeten. Alla budgeterade investeringar inom säkerhet och beredskap har inte genomförts under året utan kommer slutföras under 2025. Medel beviljade för

den interna serverlösningen har nyttjats för den nya molnbaserade lösningen.

Kommunens nya intranät lanseras under 2024. En investering som väntas ge lägre driftkostnader.

Utbildningssektorn (+10,7 mkr)

Kostnaderna för det nya verksamhetssystemet är betydligt lägre än budgeterat, och upphandlingen av den nya lärplattformen kommer ske först under 2025. Sektorn har i år inte behövt nyttja avsatta medel för oförutsedda investeringar.

Sociala sektorn (+0,8 mkr)

Kostnaderna för den digitala nyckelhanteringen överskrider budget med 0,7 mkr, men kostanden för trygghetslarmen blev 0,7 mkr lägre än budgeterat. Sektorn har inte nyttjat årets ram för ny välfärdsteknik, och tidregistreringen i LifeCare har prioriterats ner.

Samhällsutveckling (+51,7 mkr)

Lummerhöjden är fortsatt försenat och utfallet under året är endast 7 mkr jämfört med budget på 26 mkr. Limalänken/Limsjöänget har inte påbörjats och inte heller byggnationen av förrådet i Limhagen. Kv Grönstedt, Moskogsvägen och Åhlbybadet är försenade. Mot bakgrund av minskade barnkullar görs en ny analys kring förskolan i Siljansnäs. En stor del av infrastrukturinvesteringarna på Limsjöänget kommer slutföras först 2025. Avsatta medel för fastighetsinvesteringar, energieffektivisering, vägar och vägbelysning har nyttjats enligt budget. Inom fritid har bytet av takpappen på B-hallen i Leksandshallen flyttats till 2025 och kostnaden för bevakningen på Siljansvallen blev lägre än budgeterat. Av outnyttjade investeringsmedel på 51,7 mkr flyttas enbart 25,8 mkr till 2025, och resterade stryks eller prioriteras om inför 2026 och framåt.